T.C.
TRAKYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
YABANCI DİLLER EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
ALMAN DİLİ EĞİTİMİ BİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

YABANCI DİL EĞİTİMİNDE MASALLARIN KÜLTÜR AKTARIMINDAKİ ROLÜ VE ÖNEMİ- BİR MASAL ÖRNEĞİ: RAPUNZEL MASALI

RABİA BİRDAL

TEZ DANIŞMANI

DR. ÖĞR. ÜYESİ AYKUT HALDAN

EDİRNE, 2023

Tezin Adı: Yabancı Dil Eğitiminde Masalların Kültür Aktarımındaki Rolü ve Önemi- Bir Masal Örneği: Rapunzel Masalı

Yazar Adı: Rabia BİRDAL

ÖZET

Yabancı dil öğrenen bireylerin içsel motivasyonlarını etkileyen faktör olarak masallar; öğrenenlerde duygusal öğrenme bilincine destek olan yapısı sayesinde kültürel ögelere içerisinde yer vererek dil edinimi destekler, bireylere farklılıkları gösterir, empati duygusu, hoşgörülü olmayı farklılıklara saygıyı öğretirler. Farklı kültürlerin düşünce tarzlarının uzak kültürlere aktarılmasında masallar etkili olmaktadır. Evrensel değer yargılarının ilgi çekici şekilde harmanlandığı masallar, kişilerin yabancı dilde öğrendiklerini içselleştirmesinde, yabancı dilde öğrendiklerini kafalarında uygun şemalara koyabilmelerinde ve dilsel zevk almalarında etkili olmaktadır. Öğrenme süreci zorunlu sıkıcı durumdan uzaklaşarak monoton sınıf ve ders ortamından bağımsız hayal gücünü geliştiren, kişilere psikolojik analiz ve tahliller yaptırarak yaşamlarında karşılaşabilecekleri kişileri tanıtarak sorunlar karşısında çözüm önerilerini sunmada masallar son derece önemli bir yere sahiptirler. Masalda yaşanılan olayların verdiği merak duygusu ve motivasyonla bireyler yeni kelimeler atasözleri, kalıplar, tekerlemeler, soru cümleleri öğrenirler. Masal içindeki diyaloglar sayesinde tepki, refleks ve dilin güzellikleri, günlük konuşma dili bireylere kazandırılmış olmaktadır. Anonim türler olması ve geçmişten günümüze kadar aktarılabilme özelliğiyle kültürlerarasılık kapılarını sonuna kadar aralayan masallar kişilerin geleceklerine umutla bakmalarında etkili olmakta ve mutlu son için kişileri sabra ve çalışmaya teşvik etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Kültür Çevirisi, Rapunzel, Yabancı Dil Eğitimi, Masalın Dünyası, Masal Araştırmaları, Alman Edebiyatı Masalları

Name of Thesis: The Role and Importance of Fairy Tales in Cultural Transmission in Foreign Language Education- an Example of a Tale: The Rapunzel's Tale

Prepared by: Rabia BİRDAL

ABSTRACT

Tales as a factor affecting the intrinsic motivation of foreign language learners; Thanks to its structure that supports emotional learning awareness in learners, it supports language acquisition by including cultural elements, shows individuals differences, teaches empathy, tolerance and respect for differences. Tales are effective in transferring the thinking styles of different cultures to distant cultures. Tales, in which universal value judgments are interestingly blended, are effective in internalizing what they have learned in a foreign language, putting what they have learned in a foreign language into appropriate schemes in their minds, and getting linguistic pleasure. Fairy tales have a very important place in presenting solutions to problems by introducing people they may encounter in their lives by making psychological analyzes and analyzes available to people, who develop their imagination independent of the monotonous classroom and course environment by getting away from the boring situation that the learning process must be. Individuals learn new words, proverbs, patterns, rhymes and question sentences with the sense of curiosity and motivation given by the events in the fairy tale. Thanks to the dialogues in the fairy tale, the beauties of reaction, reflex and language, daily spoken language are gained to individuals. Fairy tales, which open the doors of interculturality to the end, as they are anonymous genres and can be transferred from the past to the present, are influential in people's hope for their future and encourage people to be patient and work for a happy ending.

Keywords: Cultural Translation, Rapunzel, Foreign Language Education, Tale World, Fairy Tale Studies, German Literature Tales

ÖNSÖZ

Küçüklüğümden beri etkisi altında kaldığım ve yaşamımı benzettiğim Rapunzel masalını araştırma konusu olarak ele aldığım, Rapunzel'i tüm boyutlarıyla inceleme fırsatı bulduğum için çok mutluyum.

Rapunzel etkisi çok büyük olan bir masal yaşadığı zorluklar, talihsiz durumlar, diğer kötü kalpli insanların ona zarar verebileceğinden kendini korumak için kulede yalnız kalması, hayata çok yabancı olup dışarıdaki hayatta neler olup bittiği hakkında hiçbir fikri yokken onu kurtaracak ya da aydınlığa kavuşacak günlerini sabırla beklerken iyi kalpli oluşu, güzel saf ve temiz kalışının mükafatı olarak bir prensle tanışıp hayatının değişmesi ve korkusuzca bu yaşamın peşinden gitmesi, aşkı için saçlarını süpürge edişi ve güzel saçlarının onun kurtuluşunun olması benim her zaman gerçek aşka olan inancımı canlı tutuyor ve bir gün benzer bir hikaye yaşayacağımı hissettiriyor gerçekten çok romantik ve duygusal bir hikaye. Karşılarına onları ayırmak isteyen bir cadı figürü çıkıyor. Bu cadı figürü kimi toplumlarda bakireliğin, saflığın korunması için geleneksel toplumdan birileri ya da babaya atıfta bulunuyorken kimi toplumlarda ise sevenleri ayırmak isteyen kötü kalpli insanlardan biri olarak algılanıyor.

Tüm bu hikâyenin çekiciliği dışında Yüksek Lisans Eğitimimde çeviri alanıyla tanışmamda önemli rol oynayan, tez yazım sürecimde ve önceki dönemde bana güç veren, motivasyon kaynağım olan Dr. Öğr. Üyesi Aykut Haldan hocama teşekkür ediyorum.

Tüm eğitim hayatım boyunca ilköğretimden beri beni hep desteklemiş, kızının okumasını istemiş elinden tutmuş, bursluluk sınavlarına, tüm ÖSYM sınavlarına imkânsız durumlarda bile olanak yaratarak başından beri hep yanımda olan her alanda kendini geliştirmiş, onun gibi karakterde nadiren olan, çok özel, farklı dünyanın en iyi

babasına bana sağladığı tüm maddi manevi imkânlardan dolayı müteşekkirim, o ve bana bu kadar benzer olmamızı sağlayan genleri olmasaydı bambaşka biri olabilirdim. Kendimi onun sayesinde çizgisinde ve öğrettiği yolda doğrudan ilerlediğim için çok özel hissediyorum çok teşekkürler Ender BİRDAL.

Duygusal yanımı aldığım sevgili annem, babamın öğrettiği yolda ilerleyince mantık beni hiç üzmezken senden öğrendiğim vicdan, merhamet, sevgi duyguları insan olmanın gereği olarak hala hissedebiliyor olmanın verdiği duygular olarak beni tamamlıyorlar. Üzerimdeki tüm emeklerin için, üzerime hep çok titreyip koruduğun hastalandığımda hep bana baktığın için, o çok güzel yemeklerin için çok teşekkür ederim, umarım hep birlikte mutlu oluruz hep bizimle kal, seni seviyorum Filiz BİRDAL.

Sevgili kardeşim Mustafa Birdal, hassas noktam; canım benim kalbinde en ufak kötülük olmayıp bu dünya için bu kadar mükemmel kalışına aşığım seni seviyorum. Allah seni hep korusun.

Sevgili büyük kardeşim Cihan Can Birdal, seni seviyorum birlikte en çok seninle vakit geçirdik, yolumdan geldiğini biliyorum, yolun açık olsun kardeşim.

Bebek kızımız küçük kız kardeşim Zümra Naz Birdal, evimize sonradan katıldın ve hep üniversitedeydim senin bebekliğinde dolayısıyla diğer kardeşlerim kadar izleyemedim büyüyüşünü ama çok güzel, akıllı bir kızsın, babamın öğrettiği gibi ol canım bebeğim.

Ve en önemlisi tüm bu süreçte beni yalnız bırakmayan sevgili, biricik kendime çok teşekkür ederim iyi ki varsın Rabia BİRDAL...

‘‘Hayatta en hakiki mürşit ilimdir’’

M. Kemal Atatürk

Aklın, (b)ilimin, fennin yolunda olma dileğiyle...

Rabia BİRDAL

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....i

ABSTRACT.....ii

ÖNSÖZ.....iii-v

İÇİNDEKİLER.....vi-viii

GÖRSELLERİN LİSTESİ.....ix-x

GİRİŞ.....1-6

AMAÇ.....6-7

ÖNEM.....7

YÖNTEM.....8-10

I. BÖLÜM.....11

1. Kuramsal Bilgiler ve İlgili Araştırmalar.....11

1.1. Dil ve Önemi.....11-12

1.2. Dil ve Kültür.....12-14

1.3. Dil ve Dünya Görüşü.....14

1.4. Yabancı Dil Eğitimi.....14-18

1.4.1. Yabancı Dil Eğitiminde Yöntem ve Yaklaşımlar.....18-20

1.5. Yabancı Dil Eğitimi ve Masallar.....20-22

Ekler……..23

Ek 1 ……..…...23-24

Ek 2……...25-41

II. BÖLÜM.....42

2. Masallar.....42

2.1. Masalların Özellikleri.....42

2.1.1. Masallarda Olay Örgüsü.....42-43

2.1.2. Masallarda Yer, Zaman Olgusu.....44

2.1.3. Masallarda Kişiler.....44-45

2.1.4. Masalın Yapısı.....45

2.2. Masal Türleri: Geleneksel ve Çağdaş Masallar.....45-46

2.3. Masalların Dünyası (Çocuk ve Yetişkin Üzerindeki Etkisi) ….....46-50

2.4. Hikayecilik Geleneği, Dünya Ortak Mirası Olarak Masallar.....50-52

2.5. Alman Edebiyatında Masallar.....52-53

2.5.1. Alman Masallarındaki Psikolojik İletiler.....53-54

2.5.1.2. Alman Masallarındaki Sosyolojik İletiler.....54

2.5.1.3. Alman Masallarındaki Ekonomik İletiler.....54-55

2.5.2. Grimm Masalları.....55-56

2.6. Yabancı Dil Eğitiminde Motivasyon Faktörü Olarak Masallar.....56-58

2.6.1. Masalların Yabancı Dil Eğitimi Derslerinde Materyal Olarak Kullanımı, Uygulanması.....58-59

2.6.2. Yabancı Dil Eğitimi Derslerinde Kullanılan Masal Örnekleri.....59-60

2.6.2.1. Sindirella.....60-61

2.6.2.2. Hansel'le Gretel.....61

2.6.2.3. Pamuk Prenses ve Yedi Cüceler.....61-62

2.7. Masalların Kültüre Göre Aktarımı, Çevirisi.....62-64

III. BÖLÜM.....65

3. Tüm Boyutlarıyla Rapunzel Masalı.....65-68

3.1. Popüler Kültürde Rapunzel Masalı.....68-85

3.2. Rapunzel Masalındaki Sembolik ve Mitolojik Yaklaşımlar.....85-88

3.3. Rapunzel Masalındaki Dini ve Kültürel Motifler.....88-90

3.4. Rapunzel Masalı Uyarlamaları.....90-92

3.5. Psikolojik ve Edebiyat Açısından Rapunzel Masalı Analizi.....92-94

3.6. Rapunzel Masalında Hesaplaşma, Öğreti.....94-96

3.7. Alman Edebiyatındaki İzdüşümü.....96

3.8. Rapunzel Masalının Dönemi Yansıtışı.....98-99

IV. BÖLÜM.....100

4. Rapunzel Masalının Modernizasyonu.....100

4.1. Masallardaki Sembollerin Anlamı.....101-102

4.2. Karşılaştırmalı Edebiyat Çalışmalarında Rapunzel Masalı.....102-104

4.3. Rapunzel Masalının Kültür Aktarımında Rolü ve Önemi.....104-108

4.4. Rapunzel Masalı Bağlamında Kültür- Dil Çevirisi.....108-109

DEĞERLENDİRME.....110-112

SONUÇ.....113-117

KAYNAKÇA.....118-127

GÖRSELLERİN LİSTESİ

Tez Kapak Resmi

Ekler

Resim 1: Rapunzel İlk Baskısı

Resim 2: Rapunzel Tiyatrosu

Resim 3: Rapunzel Yapboz Oyunu

Resim 4: Rapunzel Masal Kitabı

Resim 5: Rapunzel Arbeitsblatt

Resim 6: Rapunzel Arbeitsblatt

Resim 7: Rapunzel Arbeitsblatt

Resim 8: Rapunzel Arbeitsblatt

Resim 9: Rapunzel Arbeitsblatt

Resim 10: Rapunzel Arbeitsblatt

Resim 11: Rapunzel Arbeitsblatt

Resim 12: Rapunzel Arbeitsblatt

Resim 13: Rapunzel Arbeitsblatt

Görseller

Resim 1: Hey Paul- Rapunzel Çizimi 1910’s

Resim 2: Johnny Gruelle- Rapunzel

Resim 3: Rapunzel 1978 Doğu Almanya’nın Pulu

Resim 4: Dresden Saksonya Almanya Rapunzel

Resim 5: Cochem Kalesi (Reisburg Castle) Almanya Renanya- Palatina

Resim 6: Rapunzel's Tower/ Castle in Trendelburg

Resim 7: Flatow Tower Babelsberg

Resim 8: İngiltere, Kral Alfred Kulesi

Resim 9: Eskişehir Masal Şatosu- Rapunzel Kulesi

Resim 10: Tangled Disney Film

Resim 11: Rapunzel Şarkısı

Resim 12: Rapunzel Çizgi Filmi

Resim 13: Rapunzel Tiyatro- Drama

Resim 14: Barbie Bebek Rapunzel

Resim 15: Rapunzel Kırtasiye Malzemeleri

Resim 16: Rapunzel Doğum günü Pastası

Tez Kapak Resmi

1

[1] *Postmodern Retellings 101: Anne Sexton's Rapunzel*. (Tez Kapak Resimleri). https://www.byarcadia.org/post/postmodern-retellings-101-anne-sexton-s-rapunzel

GİRİŞ

Günümüz dünyasında teknolojiyle birlikte kültürel sınırlar ortadan kalkmış ve dünyanın her yerinden insanlar birbirlerini tanıyabilir ve anlayabilir hale gelmiştir. Tam bu noktada bireylerin birbirleriyle iletişime geçebilmelerini sağlayan yabancı dil edinimi önem kazanmıştır. Bireyler yurtdışı bağlantılarını arttırmak, kendilerine yeni iş kolları bulmak ve tasarlamak, yaptıkları işlerde terfi alıp yükselmek, dil tazminatından yararlanmak, kişisel gelişimlerine katkıda bulunmak, farklı milletlerden arkadaş edinmek, farklı kültürleri tanımak ve seyahat edebilmek için bazen de zorunlu iş, göç durumu ya da evlilik durumlarında yabancı dil bilmeye ihtiyaç duymaktadırlar. Tüm bu sebeplerden de görüleceği üzere yabancı dilin önemi günümüzde gittikçe artmakta ve dolayısıyla yabancı dil eğitiminde yenilik ve farklılıkları da zorunlu hale getirmektedir.

Globalleşen dünyada dünya insanı olma, farklı kültürü tanıma, bilme, farkında olma, yaşam tarzı ve yaşayışları, düşünce yapıları hakkında bilgi sahibi olma, iş alanlarında kolaylıkla adapte olabilme, teknolojinin gelişmesiyle sınırların kalkıp küreselleşen dünyada bireylerden beklenen ihtiyaç haline gelmiştir. Bireyler modern dünyaya ayak uydurabilmek için çok kültürlü ve çok dilli olmaya çalışmaktadırlar. Tüm bu gereksinimlerden yola çıkılarak eğitim sistemlerinde güncellemeler yapılmış, yabancı dile olan önem ortaöğretim ve yükseköğrenim kurumlarında yeniden gözden geçirilmiş, ihtiyaçlara uygun eğitim programları tasarlanmış, programlara zorunlu yabancı dil dersleri veya %50, %75 yabancı dille eğitim gibi özellikler gelmiştir. Bireyler öğrenimleri boyunca aldıkları eğitimler sonucunda eğer yabancı dillere yeterli ilgi ve çabayı göstermişlerse başarılı şekilde mezun olup iş dünyasında yer edinebilmektedirler. Hatta çoğu zaman bireyler kişisel gelişimlerini devam

ettirebilmek ve hedeflediklerine ulaşmak için özel kurslar, çevrimiçi platformlar, özel dersler, uygulamalarla birlikte yabancı dil eğitimlerini sürdürebilmektedirler.

Yabancı dil öğrenirken bireylerde pek çok bilişsel, kişisel ve sosyal gelişimde farklılıklar gözlemlenmektedir. Yabancı dil öğrenirken, ortam ve koşullar bireye huzurlu, stressiz olarak sağlandığında; bireyde kendini özgüvenli şekilde ifade edebilme, iletişim becerilerin gelişimi gözlenirken, kişide yabancı dil duygusu geliştirme, hoşgörü, tolerans ve önyargısız tabuların yıkılmış, farklılıkları kabullenmiş, özgür, demokratik ve saygılı olma duygularının gelişimi gözlemlenir. Yabancı dil öğreniminde bireyler bir taraftan kıyaslamalar ve karşılaştırmalar yaparak erek ve hedef kültürü ve dilin benzerlik ve farklılıklarının farkına varırlarken, diğer taraftan da kendi kültürlerini de bilinçli olmadan daha iyi tanıyıp farkına varmaktadırlar. Kültürlerarası iletişime katkı sağlayan yabancı dil öğrenmek, bireyin modern dünyayı kolayca anlayıp kavraması, adapte olabilmesi açısından önemlidir. Yabancı dil bilen kişiler iş dünyasında ve içinde bulundukları ortamlarda anlama, problem çözebilme, geniş bakış açısına sahip olma, çözümler bulma becerilerinde daha esnek ve başarılıdırlar. Çünkü bireyleri bu anlamda destekleyen çeşitli eğitim programları hazırlanmış ve bu programlar ortak amaç noktasında buluşmuşlardır. ‘‘P21 (Partnership for 21st Century Skills), OECD (Organization for Economic Co-Operation and Development), ATCS (Assesment and Teaching of 21st Century Skills), ISTE (International Society for Technology in Education), NCREL (North Central Regional Educational Laboratory), European Referance Framework, NAEP Technological Literacy Framework ve National Educational Technology Standards gibi. 21. Yüzyılda bireylerde beklenen ‘‘Yaşam ve Kariyer Becerileri’’ ve ‘‘Öğrenme ve Yenilikçilik Becerileri’’ kapsamında esneklik, çevreye uyum sağlayabilme, liderlik, sorumluluk, sosyal ve kültürlerarası beceriler, verimlilik, yaratıcı düşünme, eleştirel düşünme ve problem çözebilme yeteneği, iletişim ve iş birliği becerileri olarak sayılmaktadır’’ (Aydın & Tunagür, 2021). Bu da öğrenenlerin motivasyonlarını artırmaktadır.

Dörnyei'ye (2005) göre, "Motivasyon genel olarak ikinci dil ediniminde başarıyı etkileyen anahtar kavramlardan bir tanesidir. Motivasyon, yabancı dili öğrenmeyi başlatan, birinci bir dürtüdür ve bu daha sonraki uzun süreçte öğrenmedeki istekliliği devam ettiren bir gizli güçtür" (Akt. Çiftpınar, 2016). Yabancı dil öğrenen bireyler pek çok farklı motivasyonlardan beslenmektedirler. Örneğin eğitim, akranla yakın ilişkisi, zorunlu haller (göç, iş, meslek, evlilik), mesleki terfi, dünya insanı olma, kişisel gelişim, seyahat planları, yurtdışında yaşama, hobi olarak öğrenme ve yabancı dillere duyulan ilgi, akademik ve mesleki sebeplerden bireyler yabancı dil öğrenme ihtiyacı hissederler. Ayrıca yabancı dil öğrenenler kendilerini belli bir gruba, dile, millete, kültüre ait hissedebilme, diğerlerinden farklı olma fark yaratma duygusu gibi pek çok psikolojik içsel ve dışsal kaynaklardan beslenirler. Yabancı dil öğretmenleri bireylerin neden yabancı dil öğrendikleriyle ilgilenerek, kişilerin psikolojik ve diğer tüm ihtiyaçlarını da göz önünde bulundurarak ve eğitim programları çerçevesinde özel ders planlarıyla öğrencileri yabancı dil öğrenmeye teşvik ederler. Yabancı dil öğretiminde ders planlarının öğretmen ilgisi, gerekli tüm dış koşullar, sınıf uygunluğu, öğrenen grubun heterojen, homojen grup oluşu, yaş, cinsiyet faktörü, öğrenme amaçları, temel hedef ve kaynaklar, kullanılan materyal, zamanda göz önünde bulundurularak hazırlanması beklenmektedir. Öğretmenler öğrenenler için en yararlı olacak hedef kültürü öğrencinin benimsemesini sağlayacak, kendi kültürünü de karşılaştırmalar yaparak farkına vardıracak çeşitli materyallerle sınıfa gelmelidirler.

Bu materyallerin başında okuma metinleri gelmekte ve okuma metinleri de farklı metin türlerinden oluşmaktadır. Örneğin konuya uygun bağlamda olması ve her metin türünün öğrenciye sunulması amacıyla öğretmen günlük kullanımlık (Sachtexte), bilimsel (Fachtexte) ve edebi metinlerden (Literarische Texte) derslerde faydalanmaktadır. Tüm bu metin türleri günlük hayatın farklı alanlarına ait oldukları için öğrencilere farklı yaşantı örnekleri sunarak onların yabancı dil ve kültürdeki farklı yaşantıları anlamalarına olanak sağlamaktadır.

Bu çalışmada yabancı dil eğitiminde motivasyon aracı ve materyal olarak kullanılan masalların, yabancı dil öğrenenler üzerindeki etkisini irdelemek ve bu

konuda farkındalık kazandırmak hedeflenmektedir. Masallar sahip oldukları estetik şiirsel dilleriyle dil hazzını öğrenenlere yaşatmakta ve bireylerde öğrenme isteği uyandırmaktadır. Kültür çevirisi bağlamında masalların farklı kültürleri tanıma farklı ülke ve kültürdeki yansımalarını öğrenebilme, kültür alışverişi yapabilme sembol ve içerikleri karşılaştırabilme, hedef dili farkına varma, konuların betimlenerek odaklanılması amaçlanmaktadır. Masal öğretimi öğrencide kişisel yetileri geliştirmekte, öğrenmede motivasyon sağlamaktadır. Masalların betimlemeden ziyade eylem odaklı olması, hareketli olması, coşku ve heyecana bağlı metin olması, masal karakterinin başına gelecek olayların merak duygusunu uyanık tutması masalı özel kılmaktadır. Masal dilinin yalın bir dil olması yabancı dil öğrenen bireyler için kolay ve anlaşılır olmaktadır. Masallarda kullanılan deyim, atasözleri ve tekerlemeler kişinin kelime bilgisinin artmasına yeni kelimeler öğrenmesine katkıda bulunacaktır. Yine masalın kendine özgün kafiyeli dili, tekerlemelerle kurulu olması bireyde dil zevki uyandırmaktadır. Masallardaki doğaçlamaların sınıf içinde canlandırılması yabancı dil öğrenenlerin konuşma becerilerine katkı sağlamaktadır. Öğrenmedeki kalıcılık tüm duyulara (görsel ve işitsel ağırlıklı) hitap etme işte bu gibi ek aktiviteler sayesinde desteklenebilir. Masalın dili, karakterlerin birbirleriyle diyalogları günlük konuşma dilini öğrenmede ve tekrar etmede anlamlı rol oynamaktadır. Masalların öğretimiyle kişide empati duygusu gelişmekte ve bireyler karakterlerle kendilerini özdeşleştirmektedir. Kişi acaba masal karakterinin yerinde olsam ne yapardım diye düşünmektedir. Masal kahramanını bireylerin kendilerine yakın bulmaları, yeni kültüre adapte olmada ve farklılıkları içselleştirmede yabancı dil öğrenmede yakınlık sağlamaktadır.

Yabancı dil öğretiminde masalların kültürel ve evrensel değerlerin öğretisinde işlevi de yadsınamaz. Yabancı dil öğrenenler evrensel ahlak kurallarının her yerde geçerli olduğunun farkına varmaktadırlar. Yabancı dil eğitiminde kullanılan öğrenenleri motive edici materyal olan masalların farklı kültürler ve yabancı dil çevirilerinde farklılıklar olduğu gözlemlenmektedir. Burada çevirilerde hedef dile yakınlık kurmak amacıyla ve hedef dilin kültürüne uygun olacak şekilde aktarma amaçlanmıştır. Örneğin Rapunzel masalının İtalyan edebiyatında uyarlaması

farklıyken, Türkçe çeviri ve uyarlamasında değişiklikler gözlemlenmektedir. ‘‘İtalyan edebiyatındaki uyarlamasında sonsuz mutlu aşk yansımaları, peri figürü masalda işlenmektedir’’ (Bluhm, 2022).

Orijinal hali ve ait olduğu Alman edebiyatında ise karşımıza farklı sembol ve içeriklerle çıkmaktadır: Aşklarını yaşamak için türlü zorluklarla mücadele eden iki gencin cadı karşısında çaresiz kalışları yer almaktadır. Bu bağlamda çalışmanın amacı yabancı dil eğitiminde masalların kültür aktarımındaki rolü ve önemini “Rapunzel Masalı” örneğinden yola çıkarak irdelemek ve göz önüne sermektir. Çalışmada öncelikle masalın çözümlemesi yapılarak, ait olduğu dönem hakkında bilgiler verilerek, orijinal halinden sonra gidilen değişikliklerin, mitoloji, psikoloji ve edebiyat açısından analizi yapılmıştır. Alman edebiyatındaki izdüşümü, farklı kültür ve edebiyatlarda (Doğu-Batı edebiyatlarında) yansıtılışı, masaldaki hesaplaşmalar, cinsiyet ve karşıt kavramların öğretilmesi, dini sembolik mesajları farklı kültürde çevirileri, uyarlamaları betimsel araştırma yöntemi kullanılarak incelenmiştir.

Problem Durumu (Çalışma Konusu)

‘‘Her dilin kendine özgü bir ‘dünyayı anlayış ve anlatış biçimi’ vardır. Bu biçim, dilin söz varlığının anlam açısından incelenmesiyle ortaya konabilecektir. Dildeki benzetmeler, aktarmalar, deyim ve atasözleri incelendiğinde o milletin çeşitli nitelikleri kendiliğinden belirir. Dil, kelimelerin örgüsü içinde bir milletin fikirlerini hayallerini duygularını daha geniş manasıyla ruhunu ve hayatını taşır’’ (Ünalan, 2012:5). Bu yüzden yabancı dil bilmek olay ve durumlara farklı perspektiften bakabilmeyi sağlar, farklılıkları kabul etmeyi, hoşgörülü ve toleranslı olmayı sağlar. Yabancı dil öğrenenlerde bu bilinci oluşturmak için hedef kültürün benimsenmesi, içselleştirilmesi için yabancı dil öğretmenleri tarafından ya da bireysel ve dışsal pek çok güdü kaynağından beslenirler. Öğretmenler çeşitli materyallerle derslerini zenginleştirir ve sınıfta normal durumlar yaratır, bu öğrenmenin kalıcı hale getirilmesi için yapılmış zenginliktir. Masallar dilin güzelliklerini sunan edebi yapıtlardır ve

yabancı dil öğrenenlerin pek çok yeni kelime ve durum karşısında öğrenebileceği diyalogları içermektedir. Kişiler masallarda hayal güçlerini zenginleştirme imkânı bulur ve farklı bir dünyaya dalarlar bu dünya tıpkı yabancı dil öğrenmenin kişiye açtığı yeni bir dünya gibidir, sonsuz ve renklidir. Bu dünyada farklı kültürler, çeşitli diller, yaşantılar inanışlar vardır. İşte bu metafordan yola çıkılarak "Yabancı Dil Eğitiminde Masalların Rolü ve Önemi- Bir Masal Örneği: Rapunzel Masalı" çalışmasında kültür ve dil, kültür çevirisi, erek dilden hedef kültüre çeviri yapıldığında değişen anlam, sembol ve içerikler Rapunzel Masalı örneğinde çözümlenmektedir.

Çalışmanın Amacı

Masalların çocuk edebiyatında öğretici rolü yabancı dil öğretiminde kültür aktarımı açısından da önem arz etmektedir. Bu çerçevede ele alınan Rapunzel Masalları Alman gençlik yazınında büyük yankı uyandırmış, pek çok kültür ve ülkede yer edinip değişik çevirileri yapılmıştır. Özelikle kız çocuklarının masum hayallerini yansıtması, masalsı dünyada kaybolan çocuklar için yapılan filmleri, yapışkanlı resimleri, kırtasiye malzemeleri ve tüm çocuk eşyaları üzerinde yapılan baskılar, kutlanan doğum günlerinde pasta üzerine yapılan baskılardan da yola çıkılarak çok sevilen masal olduğu bilinmektedir. Rapunzel masalı ve masalın gerçeği kısmı ise soru işaretleriyle dolu olarak karşımıza çıkmaktadır. Çünkü masallar sözlü edebiyat geleneğiyle ortaya çıkıp sonradan yazıya dökülmüş, insanlar ve farklı kültürler arasında yayılırken değişik uyarlamalara uğramışlardır. Dolayısıyla çalışmanın amaçları; farklı dil ve kültürdeki çevirilerini ortaya koymak, bu çevirilerin yabancı dil eğitiminde yeri ve önemini belirlemek, kültürün masal çevirisindeki önemini vurgulamak, masaldaki ögelerin, kültürel ve dini motiflerin değeri, masallardaki öğreti, verilmek istenen mesaj ve karakterlerin özellikleri, ceza taktir ilişkisi, davranışlar gibi pek çok içerik açısından çocuklara olan uygunluğunun değerlendirilmesi olarak belirlenmiştir. Ayrıca çalışmada sonradan değişikliğe uğrayan Rapunzel masalının eğitim bilimleri çerçevesinde dil pedagojisi açısından uygunluğunun çeviri bilim bağlamında çözümlenmesi ve dönemi yansıtışı açısından

Alman yazınındaki izdüşümünün ele alınması, incelenmesi ve bilinmeyen yönlerinin araştırılması hedeflenmektedir.

Çalışmanın Önemi

Masallardaki iletinin kişisel gelişime katkıları yadsınamaz bir gerçektir. Bu bağlamda masalların sadece yabancı dil eğitiminde değil çocuk gelişimi alanında da önemi bilinmektedir. Türkben, (2018)'de belirttiği gibi masallar çocuğa görelik açısından, çocukta dil bilinci ve duyarlılığı uyandırmada, yaşam deneyimleri kazandırma, ifade kabiliyetini geliştirme, kendini gerçekleştirmeyi derste etkin olmayı ve öğrenmeyi sağlayan kazanımlarıyla, kalıcı öğrenme, yaratıcı düşünme ve değerler eğitimin öğretilmesinde istenen davranışın kazandırılmasında kişisel ve akademik açıdan bireyi desteklemektedir. Bununla birlikte masallar kitap okuma alışkanlığının kazandırılmasında da yardımcı olarak görülmektedir.

Rapunzel masalının Alman edebiyatındaki izdüşümü, önceki ve sonraki değiştirilmiş uyarlamaları, farklı kültür, dil ve dindeki yansımaları masalların anonim özellikleri ve hitap ettikleri çocuk kitlesinin üzerindeki etkisinden yola çıkılarak Alman edebiyatı derslerinde kullanılması; okuma derslerinde veya kültür ve/veya çeviri alanlarında konu edilebilecek niteliğe sahip özellikleri olması açısından araştırmaya değer bir konu olmuştur.

Araştırma Yöntemi

Çalışma için Rapunzel masallarıyla ilgili kitap, makale, yazılı bildirilere, yüksek lisans ve doktora tezlerine Google Arama Motoru, İndeks ve YÖK Ulusal Tez Merkezi taramalarıyla ulaşılmıştır. Betimsel araştırma ve doküman analizi yönteminden yararlanılmıştır.

Masalın sahip olduğu özelliklerin bireyler üzerindeki etkilerinden yola çıkılarak kişilerde duyuşsal, bilişsel gelişime katkı sağladığı bilinmektedir. İşte çalışma bu açıdan hem popüler sevilen tür olması hem yalın kısa anlatıma sahip olması, yabancı dil derslerinde uygulanabilirliği açısından masalların yabancı dil öğrenirken motivasyon kaynağı olabileceğini göstermektedir. Gökşen'e göre: "Çocukta ana dili kavramasına, gelişmesine büyük bir hizmeti olan masal, aynı zamanda çeşitli faydalar sağlayan bir sanat ve terbiye aracıdır. Henüz okuma yazma bilmeyen okulöncesi çağındaki yavruların başlıca fikir ve duygu besinini masallar teşkil eder. Masallar sayesindedir ki çocuk, ana dilinin kelimelerini, kullanılış şekillerini kolaylıkla kavramaya ve –bir gün doğrudan doğruya, istediği zaman, kolayca okuyabilmek üzere- okuma heves ve isteğini duymaya başlar…'' (Akt. Yılmaz, 2012).

Masalın gerçeğine ışık tutan ve bilinmeyen yönlerini ortaya koyan masalların şimdiye kadar geçirdikleri evreler oluştuğu dönemi anlamlandırmada kaynak olacak çalışma Rapunzel'i tüm boyutlarıyla ele almış karşılaştırmalı edebiyatlardaki yansımasına ayna olmuştur. (Şirin, 2000, s. 115; (Kuzu, 2002, s. 219; İşnas, 2011, s. 56-57; Genç, 2016, s. 164; Arıcı, 2012)'ye göre masal sahip olduğu renkli dünyada içinde yaşadığı kültüre has özelliklerin çocuğa uygun olarak aktarıldığı, kültürel mirasın kalıtsallığını sağlayan çocuk ruhunu besleyen eğlendirirken öğreten yanıyla hayal gücünü geliştiren çocukta bilinç oluşturan gerçek hayattan tamamen soyutlamayan gerçek hayata hazırlayan, mümkün ve mümkün olmayan olayların birlikte sunulduğu eğlendirici dikkat çekici yanıyla okurlara ve dinleyicilere keyif

veren özelliklere sahiptir. Bireyde karakter gelişimini destekleyen merhamet duygusu yerleştiren, hayvanları sevdiren, sabır, azim ve çalışmanın önemini vurgulayan kimlik gelişimine destek öğretiler işlenmektedir. (Temizyürek, Vargelen 2006, s. 62; Sakaoğlu, 1973, s. 18; Esmer, 2007, s. 15)'te Çocuklara milli değer, ahlak ve kültürün öğretilmesinde masal kahramanlarının geçmişten günümüze her kültürden ve her yaştan bireyleri tanıması ve benimsemesinde etkili olduğunu vurgulamaktadır. (Propp, 1987, s. 35; Kuzu, 2002, s. 229; Güney, 1971, s. 95; Sezer, 2005, s. 6)'ya göre masal milletlerarası bir tür olduğundan tüm halklar tarafından tanınmaktadır. Karakterler milletlerin kültürlerine göre şekil almıştır, sözleri giydikleri kıyafetleri değişse de verilmek istenen ana mesaj aynı olmaktadır.

Tam anlamıyla bütünsel ve kaliteli yabancı dil eğitimi için uygulanan yöntem ve teknikler ders materyalleri incelendiğinde dilin kültürden bağımsız olmadan işlenmediği, dilin özelliklerini sunan yalın basit anlatımıyla dil öğretiminde yardımcı olan masalların milli eğitime bağlı okullarda, ders kitaplarında ve uygulamalarda eksikliğinin olduğu tespit edilmiş ve masal örneklerine derslerde yer verilmediği sonucuna ulaşılmıştır. Alan yazın taramasında Alman edebiyatı eserleri incelemesinde eksiklik olduğu bu anlamda çalışmanın konusunun özgün olduğu ve detaylı bir anlatımla masalın bilinmeyenlerini ortaya çıkaran ve tüm boyutlarıyla Rapunzel'i inceleyen yabancı dil derslerinde entegre etme örneklerini sunan bir çalışma olacaktır. Alman edebiyatıyla ilgili çalışmalar yapanlar kültür, dil ve masalı farklı açılardan incelemiş ve modern eserleri ve yeni kurgu masal karakterlerini kendilerine inceleme alanı olarak seçmişler ve çeşitli masal ürünleriyle basılı kitap yayın eserlerine devam etmektedirler, örneğin alan yazında duayenlerden biri olan Necdet Neydim Küçük Prens ve modern kurgu masallar üzerine çalışmalarda bulunmuştur.

Bu bağlamda çalışma bütünüyle masallar özellikleri yabancı dil eğitiminde kullanabilirliği, psikolojik, bilişsel, katkıları masalın farklı çözümlemeleri analiz ve bilinmeyen yanı, ilk versiyonlarından sonraki değişimlere kadar geçirdikleri tüm evreleri ortaya koyarak yabancı dil ders uygulamaları çalışmanın sonuna doğru

Rapunzel masalı örneğinden yola çıkılarak (çeşitli masallar üzerinde de uygulanabilir etkinlikler) yabancı dil öğretmenlerine derslerde uygulama yapabilecekleri dil öğretimini kolaylaştırıcı ve sevdirici, hedef kültürün anlamlandırılması, içselleştirilmesi için çeşitli ders etkinlik önerileri sunulmuştur.

I. BÖLÜM

KURAMSAL BİLGİLER VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

1.1. Dil ve Önemi

‘‘Dil, insana ait kültür, medeniyet ve teknolojinin de kaynağı ve taşıyıcısıdır. Dil, onu konuşan milletin yaşayış biçiminin en geniş anlamda kültürünün, dünya görüşünün tarih boyunca geçirdiği çeşitli evrelerin ve başka toplumlarla kurduğu ilişkilerin yansıtıcısıdır. Ama bütün bunların yanı sıra her dilin kendine özgü bir ‘dünyayı anlayış ve anlatış biçimi’ vardır. Bu biçim, dilin söz varlığının anlam açısından incelenmesiyle ortaya konabilecektir. Dildeki benzetmeler, aktarmalar, deyim ve atasözleri incelendiğinde o milletin çeşitli nitelikleri kendiliğinden belirir’’ (Ünalan, 2012:4). Dil, kelimelerin örgüsü içinde bir milletin fikirlerini hayallerini duygularını daha geniş manasıyla ruhunu ve hayatını taşır (Ünalan, 2012:5).

Dil, düşüncenin anlatımında kullanılan semboldür. Esas olan, düşüncelerin alıcı durumunda olan muhataba en uygun sembollerle anlatılmasıdır. Dil, düşüncenin aynası, fikirlerin askısıdır. Humboldt, (1988)'e göre, dil düşünce ile hakikatin birincil temsilcisidir. ‘‘Dil, düşüncenin daha geniş anlamıyla iç benliğimizin aynasıdır. Bu görüşte olanlar, düşüncelerin sözcüklerle oluştuğunu, kullanılan dilde ne kadar sözcük varsa düşüncelerin de ancak o kadar geliştirilebileceğini, beynin düşünme alanının genişliğinin ve derinliğinin dildeki sözcük sayısıyla doğru orantılı olduğunu belirttikten sonra, sözcükleri düşüncelerin asıldığı askılara benzetmektedirler’’ (Cem, 1978; akt. Ünalan, 2012). ‘‘Dildeki kelime sayısının artmasıyla düşünce de gelişir. ‘Düşüncelerin askıları’ benzetmesinden hareket edersek, düşüncelerin uygun askıya asılması durumunda daha kullanışlı olacağı ortaya çıkar’’ (Ünalan, 2012:8).

‘‘Dil, düşüncenin ürünüdür. Destanlarda kullanılan kelimeler, milletlerin düşünce yapılarını da ortaya koymaktadır. Türk destanlarından Yaratılış Destanı, Türkçenin içinde bulunduğu Altay dil grubunun bir ürünü olarak kabul edilmektedir. Yaratılış destanının girişindeki şu sözler Türk milletinin kadına verdiği değeri göstermesi açısından ilginçtir: ‘‘Daha hiçbir şey yokken ‘Tanrı Kara Han’la su vardı. Kara Han’dan başka gören, sudan başka görünen yoktu. Kara Han yalnızlıktan sıkılıp ne yapayım diye düşünürken su dalgalandı. ‘Ak Ana’ çıktı. Kara Han’a ‘yarat’ deyip yine suya daldı.’’ (Atsız, 1992; akt. Ünalan, 2012). Bu destanda kadının önemli bir yerinin olduğu görülmektedir. Bu ifadelerde önemli bir husus, ‘yarat’ emri verenin bir kadın olan Ak Ana olmasıdır. Birçok dünya milletinin destanında ikinci sınıf bile olamayan, aşk ve şehvet unsuru olarak kabul edilen, hatta bazılarında tanrıların oyuncağı olan kadın, Türk yaratılış destanlarında Ak Ana, Ülgen, Umay, Güneş vb. olarak görülebilmektedir. Bu sebepledir ki, Türkçenin kelimelerinde, bazı ‘masculin-feminin’, ‘müzekker-müennes’ yaklaşımlarında olduğu gibi erkeklik- dişilik ayrımı görülmemektedir’’ (Yakıcı, 2003; akt. Ünalan, 2012).

1.2. Dil ve Kültür

Dil, yüzyıllardır kültürün taşıyıcı olmuş ondan ayrı düşünülemez parçası olmuştur. Dil düşünceleri, yaşantıları taşıyan araçtır. ‘‘İnsanın kendi bilincine varması, dünya ile iletişim kurması, kendi kimliğini bulması kısaca, insan olması dille mümkün olmaktadır’’ (Adsoy, 2020).

‘‘Her dilin kendine özgü atasözleri, deyimleri, nüktelerinin olması ve bunların bir başka dile aktarılmasındaki zorluklar, her dilin ayrı bir inanç yapısının, bakış açılarının, ayrı bir imkânlar ve yönelişler dünyasının eseri ve aynası olduğunu göstermektedir. Yine her dilin, öfkesini, korkusunu, sevgisini, tasasını, saygısını ifade biçimleri de bu konularla ilgili deyimlerin zenginliği yahut yoksulluğu da farklıdır.

Bazılarında duygu ifadelerinin zenginliği, bazılarında tarafsızlık hatta soğukluk vardır. Kültür ne ise dil de o yönde zenginleşmiştir. Aynı durum ve davranış, farklı dillerde farklı kelimelerle ifade edilir: ‘‘Almancada bir sevgi ifadesi olan ‘Mein Mäuschen’ Türkçeye çevrildiğinde ‘fareciğim’ diye bir kelime çıkar karşımıza. Fakat Alman kültürünü bilen bir kişi bu kelimeyi ‘tatlım, sevgilim’ şeklinde zorluk çekemeden tercüme edebilir. Almancadaki ‘Auf Wiedersehen’ ifadesinin Türkçe karşılığı ‘Allaha ısmarladıktır’, ama ‘tekrar görüşelim’ anlamını taşır. Almancada giden de kalan da ‘Auf Wiedersehen’ der. Türkçede ise kalan ‘güle güle’, giden ise ‘Allaha ısmarladık, hoşçakal’ der. Türkçede ‘sözünü balla kestim’ deyimi kullanılırken, Almancada ‘Darf ich Sie unterbrechen?’ (Sözünüzü kesebilir miyim) kullanılır. Horozlar dünyanın her yerinde aynı öterler, ama Almanların horozu kiki-ri-ki diyerek, Türklerinki ise ü-ü-rü-üüü diye dile yansır’’ (Ünalan, 2012:20).

‘‘Türkçede sigara ‘içilir’, yani dumanı içe çekilir, Almancada sigara dumanı ‘çıkarılır’ (rauchen). Türkçede bir müzik aleti ile çalınır, Almancada müzik aleti ‘oynamak’ (spielen) ile kullanılır. Türkçede trenle gidilir, Almancada Alman kendini trenle taşır (Ich habe den Zug genommen.). Bir Alman ‘‘Du hast Schwein gehabt’’ diyerek çok şanslı olduğunu ‘domuz’ kelimesiyle ifade eder. Aynı kelime ile aynı zamanda küfreder. Türkçede ise sadece ‘çok şanslısın’ denilir. Geçmiş olsun (Gute Besserung) ifadesi Almancada sadece hastalar için kullanılırken, Türkçede hem hastalar için hem de imtihana girmiş çıkmış bir öğrenci için, hatta masada duran bir bardağı kıran birine bile geçmiş olsun denilir. “Gute Besserung” Almancada hastadan başkası için kullanılırsa hata edilmiş olur. Yeni ev satın alan yakınımıza ‘güle güle oturun’, ‘hayırlı olsun’ ifadelerini rahatlıkla söylerken, bu ifadelere Almancada rastlayamayız. Yeni çocuğu doğmuş bir aileye, çocuk için Türkçede Allah bağışlasın’, ‘Allah analı babalı büyütsün’, ‘Allah uzun ömürler versin’ gibi deyimler kullanılırken, Almancada ‘çok güzel çocuklarınız var!’ (Hübsche Kinder haben Sie) veya yaşın kaç (Wie alt bist du denn?) şeklindeki ifadeler kullanılır. Duruma göre kullanılan deyim ve ifadeler kültür yüklü olduklarından şifrelerin çözümü, yani ifadelerin tercümesi ve ikinci dilde kullanımları çok zordur’’ (Ünalan, 2012:20). ‘‘Gebranntes Kind scheut das Feuer’’ (bir yeri yanan çocuk ateşten ürker) atasözü, Türkçede ‘‘Sütten ağzı yanan

yoğurdu üfleyerek yer'' şeklinde ifade edilir. ''Lügen haben kurze Beine'' (Yalanların kısa bacakları vardır), atasözü ''Yalancının mumu yatsıya kadar yanar'' şeklinde söylenir (Karayerli,1992; akt. Ünalan, 2012). Örnekleri çoğaltmak mümkündür, görüldüğü üzere kısmen ifadeler benzerlik gösterse de ifade farklılıkları çok büyük oranda göze çarpmaktadır. Bunun nedeni ise kültürlerin kendi içinde yaşayış tarzlarından, coğrafya, tarih, inanç, değerler, mevsim ve doğa şartlarına kadar farklılık göstermeleridir.

1.3. Dil ve Dünya Görüşü

Ünlü dil bilimci W. von Humboldt (1767-1835), dille dünya görüşü arasındaki ilişkiye geniş bir yer ayırmıştır. Bir milletin dilinden o milletin kültürüne ve dünya görüşüne inilebileceğini söyleyen Humbolt'a göre dil, bir milletin ruhunun dış görünüşüdür (Akt. Ünalan, 2012:21). ''Dillerde milletlerin bütün özellikleri, karakterleri ortaya çıktığı gibi, Humbolt'a göre, milletlerin dünya görüşlerini de dillerinden çıkarmak mümkündür. Milletlerin ayrı ayrı kavrayışı, karakteri kelimelerin anlamlarında tespit edilmiştir. Her dilde bütün bir kavramlar dokusu bulunduğundan ve her dil insanlığın bir bölümünün tasarlama biçimini içine aldığından, her dil özel bir dünya görüşünün yankısı olduğundan, yabancı bir dilin öğrenilmesi de insana yeni bir görüş kazandırır, o zamana kadar ki dünya görüşüne yeni bir görüş katar, görüş açılarını çoğaltır.'' (Akarsu, 1998; akt. Ünalan 2012). Bir dili değerlerden ve dünya görüşünden bağımsız düşünmek mümkün değildir. Tamamıyla değerlerden ve bir dünya görüşünden arındırılmış bir dil olmaz, sadece birinin yerine başka bir değerler konabilir.

1.4. Yabancı Dil Eğitimi

Yabancı dil bilgisi, diğer kültürleri, farklı yaşam biçimlerini anlamanın ve kültürlerarası iletişimin temelidir. Ayrıca başka bir kültürle etkileşimi insanların önemli anlamda derin bir anlayışa ulaşmalarını sağlar. Yeni bir dille birlikte hedef

kültür de öğrenilir ve farklı ya da benzer yaşantılarla karşılaşabilir. Karşılaştıkları yeni kültüre adapte olabilmek, dilini, mantığını, davranışlarını, tutum ve görenekleri anlamlandırabilmek için o kültürün içinde oluşan dil bilinmelidir. Çünkü dil ve kültür birbirinden ayrı düşünülemeyen olgudur. Dil kültürün taşıyıcısı, aktarıcısıdır.

Toplumda yaşanılan köklü değişiklikler, bulunulan coğrafya, yaşam biçimleri, inanışlar, göçler, toplumda yaşayan milletler; kültürle birlikte dilin değişmesine, düşüncenin değişmesine sebep olan etkenlerdir. Yıldırım, (2013)' e göre, 2. Meşrutiyet ile Cumhuriyet'in ilk yıllarında toplumsal değişmenin en hızlı yaşandığı dönem olmuştur. Siyasiler ve yazarlar bu düşüncelerden etkilenmiş çeşitli akımlara yönelmiştir. Örneğin Ziya Gökalp'in milliyetçi ve Türkçü düşüncesinin oluşmasının alt sebebinde Osmanlı toplumun kimlik arayışı ve Türklük özelliklerinin ön plana çıkması olmuştur. Örneğin Türklerin İslamiyet'i kabul etmesinin ardından Arapça ve Farsça, Türkçe üzerindeki etkisini göstermiştir. Toplumda anlam kargaşaları, yanlış anlaşılmalar, doğru anlaşamama veya çok anlamlılık gibi pek çok duruma sebebiyet vermiştir. Belge, (2021)'e göre, Arap alfabesinin ses yapısı Türkçedeki anlamları karşılamakta uygun değil ve Türkçe ses yapısına uygun değildir. Örneğin Arapçada sadece üç vokal işaret var «u», «ü», «o» ve «ö» sadece «vav»la ifade edilmekteydi. Dolayısıyla küresel dünyada farklı kültür ve dilden insanlarla teknolojinin bu kadar gelişmiş olduğu yüzyılda yabancı dil öğrenmek için pek çok imkân varken kişiler herhangi bahane arkasına sığınamazlar, ya da ciddiye alınamazlar. Küresel dünyada teknoloji, bilgi, kültür, ürün alışverişi yapılırken bireyler birbirleriyle iletişime geçmek zorunda kalırlar. Topuz'un 2016'da da dediği gibi dünyanın her geçen gün gelişimi sonucu ortaya çıkan yenilikleri takip eden toplumlar ortak paydada buluşabilmektedirler (Topuz, 2016). Farklı diller ve kültürden insanlarla gerek iş, eğitim, sosyal dünyada birbirleriyle karşılaşırlar. Bu noktada bireylerin, farklı kültürleri tanımaya, yabancı dil öğrenmeye ilgili olmaları beklenmektedir. Kişiler bu gereksinimlerini aldıkları eğitim sürecinde giderebilmekte, kişisel gelişimlerine devam etmek isteyenler kendilerine uygun fırsatları yaratmaktadırlar, örneğin; dil kursları, özel dersler, yurtdışı seyahatleri gibi. Tüm bu yabancı dil öğrenme sürecinde pek çok faktör öğrenmede etkiliyken bireysel olarak kişi kendi motivasyonunu

sağlamak ve çaba harcamak çok çalışmakla sorumludur. Yabancı dil öğretmenleri de sürecin bir diğer aktif üyesi olarak öğrencileri destekler, öğrenenlerin başarısızlıktan korkmamaları ve denemeleri için teşvik eder, öğrencileri motive eder, sınıfta uygun ortamı yaratır, öğrenmede etkili tüm dışsal faaliyetleri de düzenlemeden sorumlu olmaktadır. Öğretmenler, öğrencilerin ilgi, istek ve ihtiyaçlarını iyi analiz etmeli ve bu doğrultuda zamandan ve mekândan tasarrufu sağlayarak minimum çabayla maksimum verimi elde etmeyi planlamalılar.

Öğretme ve öğrenme sürecinde güncel olmak, yenilikleri takip etmek, öğrencilerin ilgilerini çekebilecek etkinlikler bulmak öğrencilerin kalıcı öğrenmelerini sağlayabilir. Ancak teknolojiyi kullanıp geleceği yakalamak ve klasik öğrenmeleri aşıp eğlenerek öğrenmelerine yardımcı olmak artık yeni nesil öğretmenlerden beklenen en temel özelliklerden bir tanesidir. Dörnyei, 2001'de sınıfta başarı yönelimi ve eğitim etkinliklerinin gözden geçirilerek öğrencileri uyaran, öğrenme isteği uyandırıp güdüleyen öğrencilerin özerkliklerini kazanabilmelerinde ve güçlü karakter gelişimleri için sınıf içi çeşitli etkinliklerin önemini vurgulamaktadır (Dörnyei, 2001). Akıllı tahta teknolojileri, tablet ve oyunlar, çeşitli uygulamalar üzerinden yapılan sınıf içi etkinlik ve ödevler alışılmışın dışına çıkacağından yabancı dil öğrenmeyi keyifli kılmaktadır.

Ülkelerin belirlemiş oldukları gelecek hedefleri, eğitim amaçları ve bu doğrultularda uyguladıkları eğitim, stratejik plan, programlar, projeler ve takip ettikleri ilkeleri bulunmaktadır. Örneğin, ‘‘Çoğul dillilik Avrupa Konseyi dil politikasının temelini oluşturur. Dilsel ve kültürel çeşitliliğin korunması, toplumlar içinde ve toplumlar arasında anlayış ve diyaloğu geliştirmenin ve güçlendirmenin, böylece çoğulcu demokrasileri gerçekleştirmenin ve sürdürmenin anahtarıdır. Çoğul dilli ve kültürler arası eğitimin teşvik edilmesi bu amaca büyük katkı sağlamaktadır. Çoğul dilli ve kültürler arası yeterlilikler şunlara katkıda bulunur:

• eğitim başarısı,

• demokratik kültür için eğitim ve katılım,

• dilsel ve kültürel çeşitliliğe saygı duyma ve değer verme,

• toplumsal bütünleşme,

•dezavantajlı ve ötekileştirilmiş öğrenenlerin eşit koşullar altında kaynaştırılması,

• kritik dijital okuryazarlığı ve dijital vatandaşlığı teşvik etme

• ekonomik büyüme ve istihdam olanakları yaratma,

• toplumda insan sermayesinin gelişimi,

• Avrupa kimliğinin yaratılması'' (Remmert, 2021).

Bu bağlamda toplumdaki tüm bireylerin faydalanacağı şekilde okul dönemi öğrencilerine ve yaygın eğitimle tüm yaş gruplarının bir araya gelerek faydalanacağı sosyal gruplar da oluşturabilecekleri karma sınıf modelleriyle yabancı dil eğitimlerini sürdürmekte ve bireyleri desteklemektedir. Bireyler kişisel tercihleri doğrultusunda bu kurslara katılabilecekleri gibi kendi plan ve programlarına öğrenme amaçlarına bağlı olarak özel yabancı dil eğitimi veren ve MEB tarafından desteklenen kurslara katılım sağlayabilir ve aldıkları yabancı dil seviyelerine bağlı olarak ders gördükten sonra kur geçme sınavlarına katılıp sertifikalar alarak yabancı dil eğitim seviyelerini kanıtlayabilmektedirler. Bu sertifikalar öğrencilerin kişisel gelişimlerinde önlerini açan ve öğrencinin dil yeterliliğini gösterip kanıtlayan niteliğe sahip olmaktadır. Bu sertifikalar sayesinde öğrenciler dil sınavlarından muaf olabilir, meslek hayatlarında dil tazminatı alabilir ve terfi alabilirler, yurtdışı eğitimlerinde dil yeterliliğini kanıtlayabilmektedirler. Örneğin; Avrupa Birliği'nin ortak dil çerçevede buluşup tüm dil becerilerinin derecesini gösteren GER-Sprachprüfung (Sprachdiplom) dil belgeleri, bir diğer adıyla 'Dil Pasaportlarıyla' akademik ve mesleki eğitimlerin devamının sağlanmasında yetkin görülen Portfolyo olmaktadır. "Bu kapsamda dört temel dil becerisini esas alan "Diller için Avrupa Ortak Öneriler Çerçeve Metni'nin genel amacı, yabancı dil öğretimi için oluşturulmak istenen müfredat programları ile dil öğretiminin

gelişimini sağlayacak standartların belirlenmesine öncülük etmektir" (Çelik & Başutku, 2018). Temel dil becerileri ve yetenekleri günlük ya da mesleki yaşamda bireylerin işlerini kolayca halledebilecekleri, iletişim kurabilecekleri, yaşadıkları ülke ve kültür ve dile adapte olma derecelerini gösteren belgedir. Portfolyo dil becerilerinin A1 başlangıç seviyesinden C2 anadil seviyesine kadar olan süreçlerde bireyin yetkinliklerini göstermektedir. Portfolyo yabancı dil bilgisini tek beceri üzerinde değil, kişinin sahip olduğu yetkinlikleri 'yazma, anlama, konuşma ve duyma' olarak ayrıntılı olarak göstermektedir. Dolayısıyla öğrenenler güçlü ve zayıf yönlerini görerek, eksik becerileri üzerinde yoğunlaşırlar ve etkili dil öğrenmeye teşvik edilirler.

1.4.1 Yabancı Dil Eğitiminde Yöntem ve Yaklaşımlar

Etkili yabancı dil eğitimi/ öğretimi için geçmişten günümüze kadar çeşitli yöntem ve teknikler denenmiştir. Avrupa Konseyi Modern Diller Bölümü tarafından yaygın olarak kullanılan yöntemler Memiş & Erdem (2013)'te de belirttiği üzere;

*Dilbilgisi-Çeviri Yöntemi (Grammar-Translation Method)

*Direkt Yöntem/Dolaysız Yöntem (Direct Method)

*Doğal Yöntem (Natural Method)

*İşitsel-Dilsel Yöntem (Audio-Lingual Method)

*Bilişsel Yöntem (Cognative-Code Method)

*İletişimsel Yöntem (Communicative Method)

*Seçmeli Yöntem (Eclectic Method)

Bu yöntemlerin dışında yabancı dil öğretiminde daha az yaygınlık kazanmış ve alternatif olarak kullanılan başlıca diğer yöntemler ise şöyledir:

*Telkin Yöntemi (Suggestopedia)

*Danışmanlı (Grupla) Dil Öğretim Yöntemi (Community Language Learning)

*Sessizlik Yöntemi (The Silent Way)

*Tüm Fiziksel Tepki Yöntemi (Total Physical Response)

*İşitsel-Görsel Yöntem (Audiovisual Method)

*Görev Temelli Yöntem (Task-Based Method)

*İçerik Merkezli Yöntem (Content-Based Method) olmaktadır (Memiş & Erdem, 2013). Bu yöntemlerin kullanımı ders hedef, kazanımları, zaman mekân durumu, fiziki ortam koşulları, sınıf mevcudu, öğretmen yetkinlikleri, öğrenci ilgi ihtiyaçları, temel hedefler, ders içeriklerine vb. uygun olacak şekilde seçilmektedir. Bu tekniklerden her biri bir öncekinde eksik görülen alanı geliştirmeye yönelik çalışmalar olmuştur. Salt gramer bilgisinin dil öğretiminde günlük hayattaki ihtiyaçları karşılamaya yetmediği görülmesi bireylere daha işlevsel olarak kullanabilecekleri dil öğretme yöntem/teknik/metotları kullanmaya yöneltmiştir. Bir yabancı dilin anlaşılması iyice kavranılması için o kültür ve dildeki özel kavramların, kalıpların, sözlü sözsüz iletişimin, tüm kültürel ögelerin, ülke bilgisinin de beraberinde sunulduğu tüm becerileri geliştirmeye yönelik fonksiyonlu/kapsamlı tekniğin derslerde kullanılması öğrenilenlerin kalıcı olmasını sağlaması, anlamlı öğrenmeler olması açısından çok önemlidir. Bu bağlamda öğrenmeler yaşantı deneyim doluyla kazanılarak öğrenildiğinde uzun süreli bellekte kalması kolaylaşmaktadır. Aynı anda birden çok duyu organının aktif olduğu öğrenmelerde kalıcılık mümkündür. Bu bağlamda yabancı dil derslerinde bireylerin çeşitli duyularına hitap edecek şekilde etkinliklerin derslerde kullanılması yararlı olacaktır. Ayrıca dört temel dil becerisinin de aynı anda gelişimi desteklenecektir. Doğal yöntem, yaşantılar yoluyla kalıcılık sağlama, çeşitli metin türlerine derslerde yer verme, işitsel-dilsel görsel ve iletişimsel yöntemlerin, doğal yaklaşımların birlikte harmanlandığı dersler daha verimli olacaktır. İletişimsel ve telkin yönteminin kullanıldığı yabancı dil derslerinde çeşitli metin türlerine (Sachtexten, Fachtexten, Literarischetexten) yer verilmesi dilin doğal şekilde öğrenilmesine katkı sağlamaktadır. Çünkü bu

metinlerde dilin çeşitli yapıları, kelime grupları yer almaktadır. Memiş & Erdem (2013)'te bu yöntem için hazırlanan ders materyalleri öğrenci merkezli ve günlük yaşamda işlevsel olan iletişimsel becerileri geliştirecek hedef kültürün aktarımı sağlayan özellikleri olduğunu vurgulamaktadır.

1.5. Yabancı Dil Eğitimi ve Masallar

Yabancı dil öğretmenleri alanlarındaki uzmanlıklarını ve performanslarını öğrencileri yönlendirirken kullanmakta ve onlara ışık tutarak danışmanlık yaparak gerekli bilgiyi öğrencileriyle paylaşmaktadırlar. Öğretmenler, öğrenenleri motive edecek zengin içerikli materyalleri titizlikle seçip derslerinde kullanmalıdırlar. Bu materyallerin başında öğrencileri yabancı dil öğrenmeye teşvik edici özellikleriyle masallar gelmektedir. Aslan, Elkılıç, Akça, Gordon, (2008)' de dediği gibi edebi ürünlerin materyal olarak kullanılması yabancı dil öğrenen bireyler için ilginç ve eğlenceli olmaktadır (Akt. Şad, 2011). Öğrencinin duyuşsal hedef kazanmasında, gerçek hayattan örnek yaşantılarla da öğrenmeyi teşvik eden, hayal gücünü, fantastik kurgusuyla da güçlendiren yapıda masallar öğrenenlerde dikkati canlı tuttuğu, motive edici yanı olduğu bilinmektedir. Selahattin, (1996)'nın da belirttiği üzere masaldaki olayların gidişatı, içerdiği fantastik öge ve kahramanlar merak uyandıran sonuyla eğitirken öğretme özelliğiyle birey üzerinde sürekli heyecan yaratmakta ve ilgiyi çekmektedir (Selahattin, 1996).

Yabancı dil öğrenenler dilbilgisini de masallarda sık tekrarlayan ifadeler sayesinde öğrenmeleri pekiştirebilirler. Yavuz (1999)'a göre "Bir insana anadilini; anlatımı ikilemeler, benzetmeler, uyaklar, deyimler, atasözleri vb. gibi konuşma dilinin bütün incelikleriyle zenginleştirilmiş masallardan daha iyi, sözlü veya yazılı hangi edebiyat ürünü öğretebilir ki?" (Akt. Özdin, 2020).

Sınıf ortamında klasik masa düzeni ve öğretmen merkezli eğitimden ziyade öğrencinin özgürce kendini ifade edebildiği, rahat hareket edebildiği öğrenme ortamı yabancı dil öğrenenleri desteklemektedir. Williams ve Burden (1997)'ye göre de yabancı dil öğreniminde başarıya direkt etki eden faktörler arasında öğretmen ve öğrenme ortamının esnekliği, öğrenciye şans vermenin önemi vurgulanmaktadır (Akt. Er. S.S., 2011). Masalların oyunla drama edilmesi öğrencinin aktif hareket etmesi ve kalıcı öğrenmeler sağlayabilmesi açısından da önemli olmaktadır. Yabancı dil öğrenenler masallarla birlikte soyut düşünme becerilerini geliştirip hayali ortam ve zaman oluşturabilirler, sınıf ortamında masalları drama edebilirler, bu öğrencilerin kişisel olarak özgüven kazanmalarına katkı sağlamaktadır. Yabancı dil derslerinde kaynak olarak kullanılan bu edebi türler öğrencide soyut kavramları algılayabilme, masalda kullanılan betimlemelerle pek çok dilbilgisi yapısı ve sıfatlarını öğrenebilmektedir. Masaldaki cümleler öğrencide anlatım becerilerinin gelişmesinde de önemli rol oynamaktadır. Çünkü masallar en başta sözlü edebiyat ürünleri olarak ortaya çıkmış sonrasında sözlü ve yazılı olarak gelecek nesillere aktarılmıştır. Karatay, (2007)'de bu konuda masalların çocukta kişilik gelişimlerini desteklemesi, olumlu tutum geliştirmelerinde katkısı olan, öğrenmeye karşı olumlu bakış kazandırma, çocuğu sosyalleştirme, kendine güven duygusu geliştirmesinde, başarma isteği uyandırma, farklı alanlara ve kavramlara karşı ilgi uyandırma, güzellik ve estetik gibi duyuşsal ihtiyaçları karşılama, çocukta dil gelişimini sağlama, çocuğun zihinsel gelişimine katkı sağlama, bilgilendirme, hayal gücünü, yaratıcı düşünme yeteneğini geliştirme, kitap okuma alışkanlığının kazandırılmasında, düşüncelerini yazıyla ifade edebilme gibi becerilerin geliştirilmesinde, kişilik gelişimine olumlu katkılarda bulunma, milli ve evrensel kültürel değerlerin öğretilmesinde bilinç oluşturmasında katkıda bulunduğunu belirtmektedir. Bunun yanı sıra masalların akademik anlamda yabancı dil derslerinde kullanılmasının şu anlamda yararlı olacağını belirtmektedir: Dil gelişimine yardımcı olmaktadır, içinde doğup büyüdüğü dünyayı anlamlandırmasında kültürü tanımasında yardımcı olmaktadır, eğitici mesajlarla bireylere rol model olmaktadır, çeşitli yaşam deneyimlerini göz önüne sunmaktadır, duyuşsal ve algısal zekanın gelişimine katkı sağlamaktadır. Kültürün sözlü ve yazılı gelecek kuşaklara aktarılmasını sağlayan tür olmaktadır, hoş vakit geçirmeyi eğlenirken öğrenmeyi sağlamaktadır, bireyin günlük sorunlardan kaçıp kendini yeni

istediği ve pozitif düşünce geliştirebileceği dünyaya katması açısından önemli bulunmaktadır (Karatay, 2007).

Öğretme öğrenme sürecinde hedef davranışların kazanılmasında etkili olan yöntem, teknik ve materyal seçimi öğrenci seviyesine ve amaca görelik ilkesine uygun olmalıdır. Yücel, (2017)'de yabancı dil öğrenmede kültürel yaklaşımın kazanılmasında örneklerle gösterme, yazınsal metinlerden yararlanmanın çocuğa uygunluk açısından önem arz ettiğini vurgulamaktadır. Bu bağlamda çeşitli fabllar, masallar, şiirler, efsane, hikayeler ve şarkılar çocuklara hitap edip hayal dünyasında yer edinebildikleri için yabancı dil derslerinde materyal olarak kullanılmaktadır (Yücel, 2017).

Çocuk edebiyatı bireyin ilerideki yaşamına da katkı sağlayacağı, kişilik geliştirme, karakter oluşumu, hayatı anlamlandırabilme, dünyayı tanıma iyi ve kötüyü ayırt etmede önemli olmaktadır. Bu noktada Neydim, (2004) ‘‘Çocuk edebiyatının bir köprü edebiyat olduğunu, çocuğun dil, estetik, eleştirel bilincini geliştirdiğini ve yetişkin edebiyatına geçtiğinde çok daha kaliteli bir okur olmasını sağladığını söyleyebiliriz. Bu nedenle çocukluk döneminde bu edebiyat ürünleriyle daha fazla buluşması gerektiği karşı konulamaz bir gerçektir. Çocuk edebiyatı, onun kendisiyle karşılaşmasını sağlayacak, yaşamla iletişim kurmasını kolaylaştıracaktır’’ (Neydim, 2004).

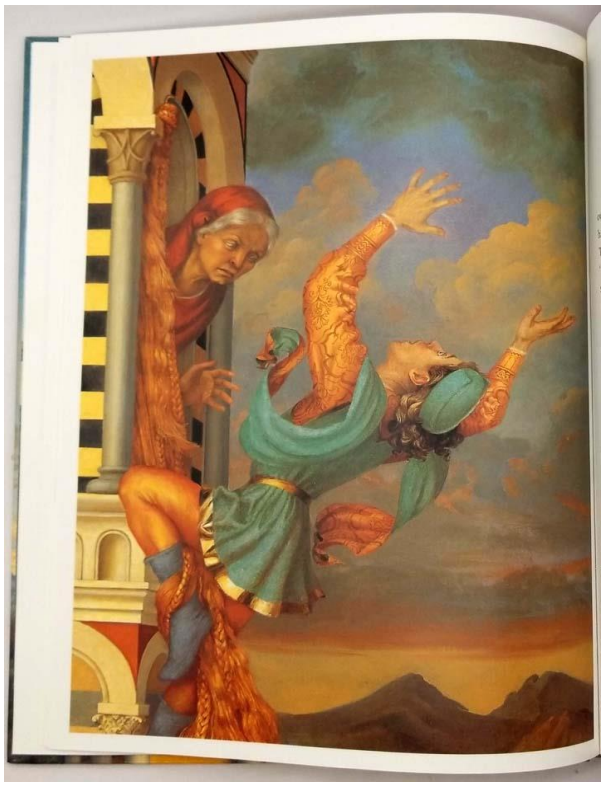
Yabancı dil ve anadil derslerinde materyal olarak Rapunzel'in uygulanması için ilk baskısına ve yabancı dil öğretmenlerine önerilen etkinlik çeşitleri aşağıda ekler bölümünde yer verilmiştir.

EKLER

EK-1[2]

Rapunzel'in ilk baskısına bu internet sitesinden ulaşılabilinir:

https://www.nocloo.com/rapunzel-paul-o-zelinsky-1997-1st-edition/

Rapunzel – Paul O. Zelinsky 1997 | 1st Edition

- ***Author:*** *Paul O. Zelinsky*
- ***Publisher:*** *Dutton Children's Books, NY 1997*
- ***Binding:*** *Hardcover*
- ***Condition:*** *Fine*
- ***Size:*** *4to*
- ***Attributes:*** *First Edition, Dust Jacket, Illustrated*

---

[2] Ekler Resim 1: Nocloo, (2022). *Rapunzel – Paul O. Zelinsky 1997 | 1st Edition.* https://www.nocloo.com/rapunzel-paul-o-zelinsky-1997-1st-edition/

*‘‘**Description***

A Caldecott Medal Honor Book

Surely among the most original and gifted of children’s book illustrators, Paul O. Zelinsky has once again with unmatched emotional authority, control of space, and narrative capability brought forth a unique vision for an age-old tale. Few artists at work today can touch the level at which his paintings tell a story and exert their hold.

Zelinsky’s retelling of ***Rapunzel*** *reaches back beyond the Grimms to a late-seventeenth-century French tale by Mlle. la Force, who based hers on the Neapolitan tale* ***Petrosinella*** *in a collection popular at the time. The artist understands the story’s fundamentals to be about possessiveness, confinement, and separation, rather than about punishment and deprivation. Thus the tower the sorceress gives Rapunzel here is not a desolate, barren structure of denial but one of esoteric beauty on the outside and physical luxury within. And the world the artist creates through the elements in his paintings the palette, control of light, landscape, characters, architecture,interiors, costumes speaks to us not of an ugly witch who cruelly imprisons a beautiful young girl, but of a mother figure who powerfully resists her child’s inevitable growth, and of a young woman and man who must struggle in the wilderness for the self-reliance that is the true beginning of their adulthood.*

As ever, and yet always somehow in newly arresting fashion, Paul O. Zelinsky’s work thrillingly shows us the events of the story while guiding us beyond them to the truths that have made it endure.

“Simply put, this is a gorgeous book; it demonstrates respect for the traditions of painting and the fairy tale while at the same time adhering to a singular, wholly original, artistic vision.” (The Horn Book, starred review)’’ (Nocloo, 2022).

EK- 2

Rapunzel Masalı ders örneklerine yurtdışı internet siteleri ve Türkiye'de Goethe enstitüsünün sitesinden ulaşılabilinmektedir. Bunun dışında Rapunzel masalının yabancı dil derslerinde kullanımı, hakkında bilgiler ve yabancı dil öğretiminde motivasyon katkısı, kültür öğretimi açısından derslere entegre edilmesi bağlamında alanda eksiklik olduğu tespit edilmiştir. Bu örnekler öğretmenlere derslerde yaratıcılığı, kalıcı öğrenmeleri arttırıcı ve ilgi çekici olması açısından tavsiye niteliğinde olmaktadır. Yabancı dil eğitimi derslerinde dört temel dil becerisinin gelişimine katkıda bulunacak bu çalışmalar çeşitli duyu organlarına hitap etmesi, görsel-işitsel özeliklere sahip olması, iletişimsel yöntem, bilişsel yöntem gibi yabancı dil öğretme yöntemlerin ve yaklaşımların uygulanmasına olanak sağlamaktadır. Farklı metotların uygulanması çeşitli öğrenme yöntemlerinden fayda sağlayan öğrenciler açısından öğrenmede kalıcılığı mümkün kılmaktadır. Jiang'ın (2012:1514) ifade ettiği gibi, tek yönteme dayalı bir ders anlayışından ziyade, öğrencilerin öğrenme alışkanlıkları ve öğrenme stilleri gibi faktörler de göz önüne alınıp, yöntem açısından daha esnek bir ders işlenmesinin, öğrencilerin dil öğrenme başarısını olumlu yönde etkileyeceği düşünülmektedir (Akt. Korkmazer & Yaprak, 2015).

Aşağıda çalışma kağıtlarında örnek ders etkinlik, uygulamaları oluşturulmuş, öğretmenlere masal ve Rapunzel Masalının derste kullanılması için öneri niteliğinde verilmiştir.

1. (Die richtige Reihenfolge) Doğru sıralamayı yaptırma etkinlikleri yapılabilir. Masal metni karışık halde verilip öğrencilerden bunu uygun şekilde sıralamaları istenebilir. Bu şekilde olay akışlarını takip edebilme, belirli mantıksal sıralama yapabilme yeteneği de gelişmektedir. Piaget'in dil-bilişsel gelişim kuramındaki gelişim evrelerinin işlem öncesi dönem,

somut işlemler dönemi ve soyut işlemler döneminin hayat bulmasına katkı sağlayacak türden etkinlik olmaktadır. Yaşantılar ve özümseme yoluyla öğrenenler tecrübe kazanmakta ve zihinde öğrenilenlerin anlamlandırılmasını sağlamaktadır. Memiş & Erdem (2013)'te öğrenen merkezli etkinliklerin kullanılması öğretmenin yardımcı konumda olması ve oyun destekli öğrenmeyle öğrenilen bilgilerin kalıcılığının mümkün kılınabileceğini vurgulamakla birlikte sistematik kurallar ve açıklamalarla tümevarım ve tümdengelim yöntemlerinin derslerde kullanılması bilişsel yöntem ve etkinliklerle sağlandığını belirtmişlerdir.

2. Tiyatro Çalışması, dramalarla canlandırma etkinlikleri yapılabilir. Çocuk ve yetişkin öğrenen gruplar tiratlar sayesinde masaldaki kalıp cümlelerin öğrenilmesinde diyalog, soru cümleleri, tekrarlarlar, deyim ve atasözleri, şaşırma ve refleks duygularını göstermede çıkarılan sesler hedef dilin eğlenerek, yaşanılarak öğrenilmesinde, kültürün içselleştirilebilmesinde önemli olmaktadır. Doğal yöntem, iletişimsel yöntemin uygulanmasına imkân sağlayan etkinlik çeşidi olmaktadır. Öğrenciler tekrarlar, okumalar, seslendirmeler sayesinde telaffuzlarını farkına varabilir, yanlışa müdahale edebilme, günlük dili kullanabilme gibi pek çok yetiyi kazanmaya olanak sağlamaktadır.

Rapunzel Tiyatrosu [3]

3. Yapboz (oyunu) örnekleriyle Rapunzel masalının parçalarının tamamlanması istenebilir. Böylelikle işlenecek konuya öğrencilerin motive olması, dersin ilgi çekmesi sağlanabilir.

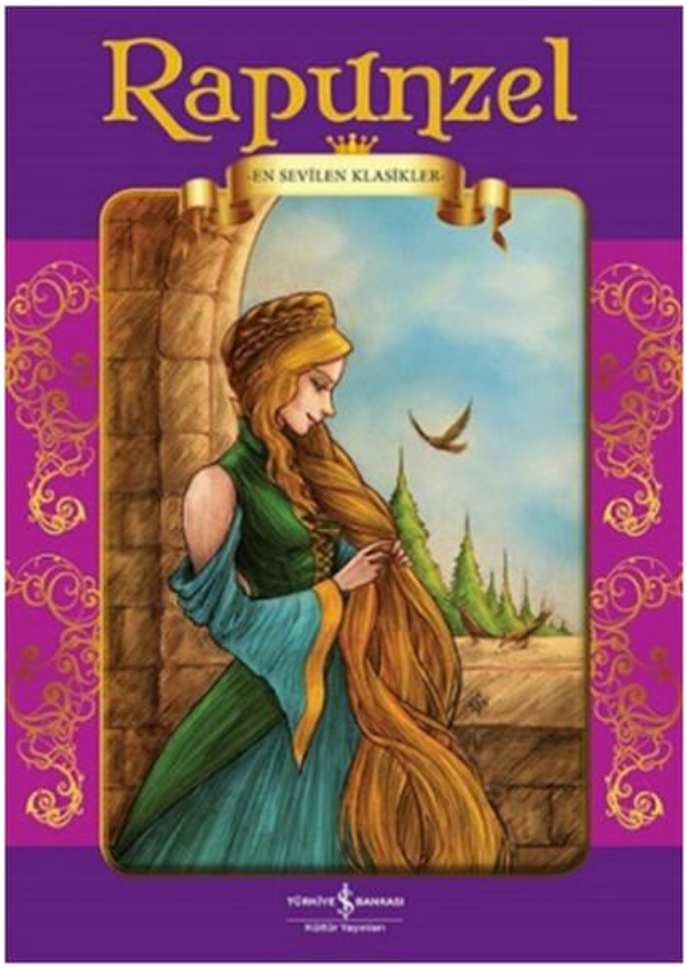

Rapunzel Yapboz Oyunu[4]

[3] Ekler Resim 2: Galli-Wiesbaden.de, (2023). *Rapunzel Theather* https://galli-wiesbaden.de/portfolio-item/rapunzel/

[4] Ekler Resim 3: Google Görseller, (2023). *Rapunzel Yapboz Oyunu* https://www.google.com/search?q=rapunzel+yapboz&sxsrf=AJOqlzVwYW3hVEB1z2JxPZmT2Tj3mugBWA:1675242237909&source=lnms&tbm=isch&sa=X&ved=2ahUKEwjKhoPU-_P8AhWkR_EDHXPrACgQ_AUoAnoECAEQBA&biw=1366&bih=625&dpr=1#imgrc=1TVqrFND7BgBwM

4. Rapunzel masalı hikâye kitabı sesli olarak okunabilir, yabancı dil ve ana dil okuma yazma derslerinde tüm sınıfa aynı masal kitabı dağıtılarak öğrencilerden masalı takip etmesi istenerek tüm öğrenciler sırayla masalı okuyabilirler. Bu etkinlik sayesinde Göçerler & Asutay (2016)'da söylediği gibi sesli kitapların yazılı ve ses dosyası içeriğine sahip olması sayesinde öğrenenler temel dört dil becerilerini aynı anda geliştirebilmektedirler. Katja Hachenberg (2004)'e göre sesli kitaptaki metinler yabancı dil öğrenenlerin hedef dilde fonetik becerilerin kazanmasını mümkün kılmaktadır. Yapılan tın, tonlama, vurgular, şaşırma ifadeleri hikâyeyi yaşanır mümkün kılmaktadır. Ortam sesleri ve renkli tasarım sayesinde hikâye göz önünde canlanır hale gelebilmektedir (Akt. Göçerler & Asutay). Bu da hem okuma yazma öğrenen bireylerde hem de yabancı dil öğrenenlerin kelimeleri ve metni anlamalarını kolaylaştırıp masalı yaşanır kılarak anlamlandırılmasına yardımcı olmakta ve öğrencilerin hayal güçlerinin gelişmesine katkı sağlamaktadır. Bu konuda Oberrauch (2006)'da söylediği gibi sesli metinlerin duyuşsal anlama, alımlama becerilerine metin içerisinde bulunan diyalog sayesinde anlam kazandırarak iletişimsel dil becerisine katkıda bulunduğunu söylemek mümkündür (Akt. Göçerler & Asutay, 2016).

Rapunzel Masal Kitabı[5]

5. (Wir bauen ein Märchen) Masal inşa et etkinliğinde öğrencilere anahtar kelimeler verilerek çeşitli masal karakterlerinden ve olaylardan hareketle yeniden masal yazmaları çocukların yaratıcılık özelliklerini geliştirebilir, olayların gidişatını ve karakterleri kendileri seçip onlara belirli özellikler yüklemek masalı farklı boyutlara taşıyabilir.

[5] Ekler Resim 4: Google Görseller, (2023). *Rapunzel Masal Kitabı* https://www.google.com/search?q=rapunzel+masal%C4%B1+hikaye+kitab%C4%B1+&tbm=isch&ved=2ahUKEwiZhobV-_P8AhUX2rsIHSmOCf0Q2-cCegQIABAA&oq=rapunzel+masal%C4%B1+hikaye+kitab%C4%B1+&gs_lcp=CgNpbWcQAzoFCAAQgAQ6BAgjECc6BAgAEB46BggAEAgQHjoICAAQgAQQsQM6BggAEAUQHjoHCAAQgAQQGFD4BViCLWDGMGgAcAB4AIABpgGIAYgXkgEFMTcuMTGYAQCgAQGqAQtnd3Mtd2l6LWltZ8ABAQ&sclient=img&ei=ACvaY5mGA5e07_UPqZym6A8&bih=625&biw=1366#imgrc=7rF8Skp-7XQ08M

Hexenhaus – Schloss – Rapunzel- lass dein Haar herunter

Berg- Zwerge – Wolf – Semmelbrösel aus Frosch wird Prinz –

armes Mädchen – Wald-

Stiefmutter, reicher König, Apfel, Heels usw...

Masalda ana karakter, yardımcı karakter/ler ve kurtarıcı kim?

Görevleri neler? Sizce masal kahramanı doğru olanı yaptı mı? Olay tahlili yapınız. Benzeri sorularla da etkinlik zenginleştirilebilir, öğrenenlerin yazma ve düşüncelerini hedef dilde ifade edebilme yetisi gelişebilir. İletişimsel yöntemin kullanılmasına imkân sağlayan etkinlik türü olmaktadır.

6. Burada Almanca dersinde Rapunzel masalının derste kullanılabilir örneği bulunmaktadır.

https://vsmaterial.wegerer.at/deutsch/pdf_d/lesen/weiterlesen/maerchen/Rapunze_Fragen.pdf

Rapunzel Lies dir das Märchen „Rapunzel“gut durch! Kreuze anschließend die richtigen Antworten an!

Bu etkinlik sayesinde doğru-yanlışa karar verebilme okuduğunu, duyduğunu anlama, test çözme becerisinin gelişimi gibi becerilerin ölçülmesi için uygulanabilir. Sınıf mevcudunun kalabalık olduğu ve zamandan tasarruf edilmesi gereken ders ortamında kullanım için elverişli olan etkinlik ya da ölçme değerlendirme aracı olarak kullanılabilinir.

1. Was wünschten sich der Mann und seine Frau am sehnlichsten?

- ein Kind
- einen Hund
- ein Pferd

2. Was konnten die Leute durch ihr kleines Fenster im Hinterhaus sehen?

- eine alte Frau
- schöne Blumen und Kräuter
- giftige Pflanzen

3. Warum wagte es niemand, in den wunderschönen Garten hineinzugehen?

- Der Garten gehörte einer bösen Hexe
- Der Garten gehörte einem bösen Zauberer.
- Der Garten gehörte einer bösen Zauberin.

4. Was machte die Frau so krank, dass sie sogar glaubte, sterben zu müssen?

- Sie wollte gute Kräuter aus dem Garten der Zauberin.
- Sie wollte die Rapunzel aus dem Garten der Zauberin.
- Sie wollte die schönen Blumen aus dem Garten der Zauberin.

5. Was musste der Mann der Zauberin versprechen, um seiner Frau so viele Rapunzel bringen zu dürfen, wie sie wolle?

- das erste Kind
- das zweite Kind
- das dritte Kind

6. Wie alt war Rapunzel, als sie in einen Turm gesperrt wurde?

- 10 Jahre
- 11 Jahre
- 12 Jahre Andrea Stockinger 04/2006

7. Was rief die Zauberin, wenn sie zu Rapunzel in den Turm hoch wollte?

   _____

   _____.

8. Warum blieb der Sohn des Königs eines Tages bei Rapunzels Turm stehen?

   - Er hörte jemand weinen.
   - Er hörte einen wunderschönen Gesang.
   - Er hörte einen schrecklichen Gesang.

9. Woraus wollte Rapunzel eine Leiter flechten, um aus dem Turm zu entkommen?

   - aus einem Strang Seide
   - aus Leder
   - aus einer Schnur

10. Was machte die Zauberin mit Rapunzel, als sie herausfand, dass Rapunzel flüchten wolle?

    - Sie hatte nichts dagegen.
    - Sie verbannte Rapunzel in eine Wüstenei.
    - Sie schnitt ihr die Haare ab.

11. Wie kam es dazu, dass der Königssohn aus dem Turm sprang und sich an einem Dornenbusch die Augen zerstach?

    _____

_____

_____.

12. Wodurch konnte der Königssohn wieder sehen?

- Es berührten zwei Tränen von Rapunzel seine Augen.
- Rapunzel küsste ihn.
- Er konnte nie wieder sehen.

13. Schreibe kurz auf, was dir an dem Märchen gefallen hat und was dir nicht gefallen hat!

_____

_____.

_____

_____.

14. Hast du das Märchen schon gekannt?

- ja
- nein

Andrea Stockinger 04/2006

7. Yine aşağıda linki verilen sitelerde ders örnekleri, etkinlikler sınıf ortamında işlenebilir önerilerdir.

https://www.rumpelstilz.li/elearning/18173-s-2-3kl-rapunzel/18173-s-2-3kl-rapunzel.pdf

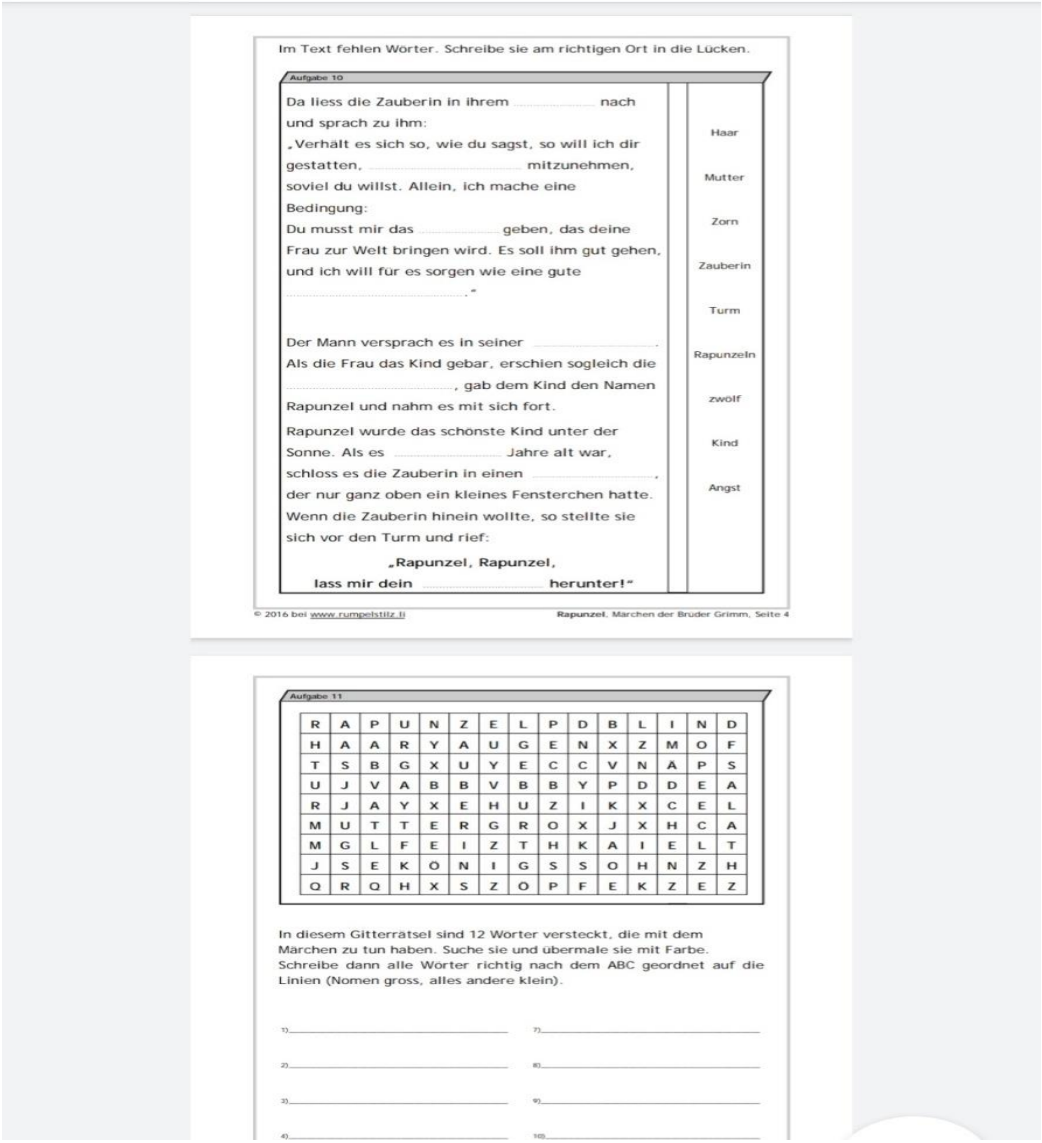
Doğru yanlış, eşleştirme, bulmaca, kelimelerin anlamının resimlerle açıklanması, masalda öğrenilen yeni kelimelerin uygun bağlamda

kullanılması, yeni öğrenilen kelimelerin anlamlarının yine öğrenilen dilde açıklanması, ilginç bilgiler, boşluk doldurma etkinlikleri vb.

Rapunzel Arbeitsblatt[6]

[6] Ekler Resim 5: Rumpelstilz.li, (2023). *Rapunzel Geschichte und Arbeitsblätter* https://www.rumpelstilz.li/elearning/18173-s-2-3kl-rapunzel/18173-s-2-3kl-rapunzel.pdf

Im Text fehlen Wörter. Schreibe sie am richtigen Ort in die Lücken.

Aufgabe 10

Da liess die Zauberin in ihrem ..... nach und sprach zu ihm:
„Verhält es sich so, wie du sagst, so will ich dir gestatten, ... mitzunehmen, soviel du willst. Allein, ich mache eine Bedingung:
Du musst mir das ..... geben, das deine Frau zur Welt bringen wird. Es soll ihm gut gehen, und ich will für es sorgen wie eine gute ..... ."

Der Mann versprach es in seiner ..... .
Als die Frau das Kind gebar, erschien sogleich die ....., gab dem Kind den Namen Rapunzel und nahm es mit sich fort.
Rapunzel wurde das schönste Kind unter der Sonne. Als es ..... Jahre alt war, schloss es die Zauberin in einen ....., der nur ganz oben ein kleines Fensterchen hatte. Wenn die Zauberin hinein wollte, so stellte sie sich vor den Turm und rief:

„Rapunzel, Rapunzel,
lass mir dein ..... herunter!"

Haar
Mutter
Zorn
Zauberin
Turm
Rapunzeln
zwölf
Kind
Angst

© 2016 bei www.rumpelstilz.li

Aufgabe 11

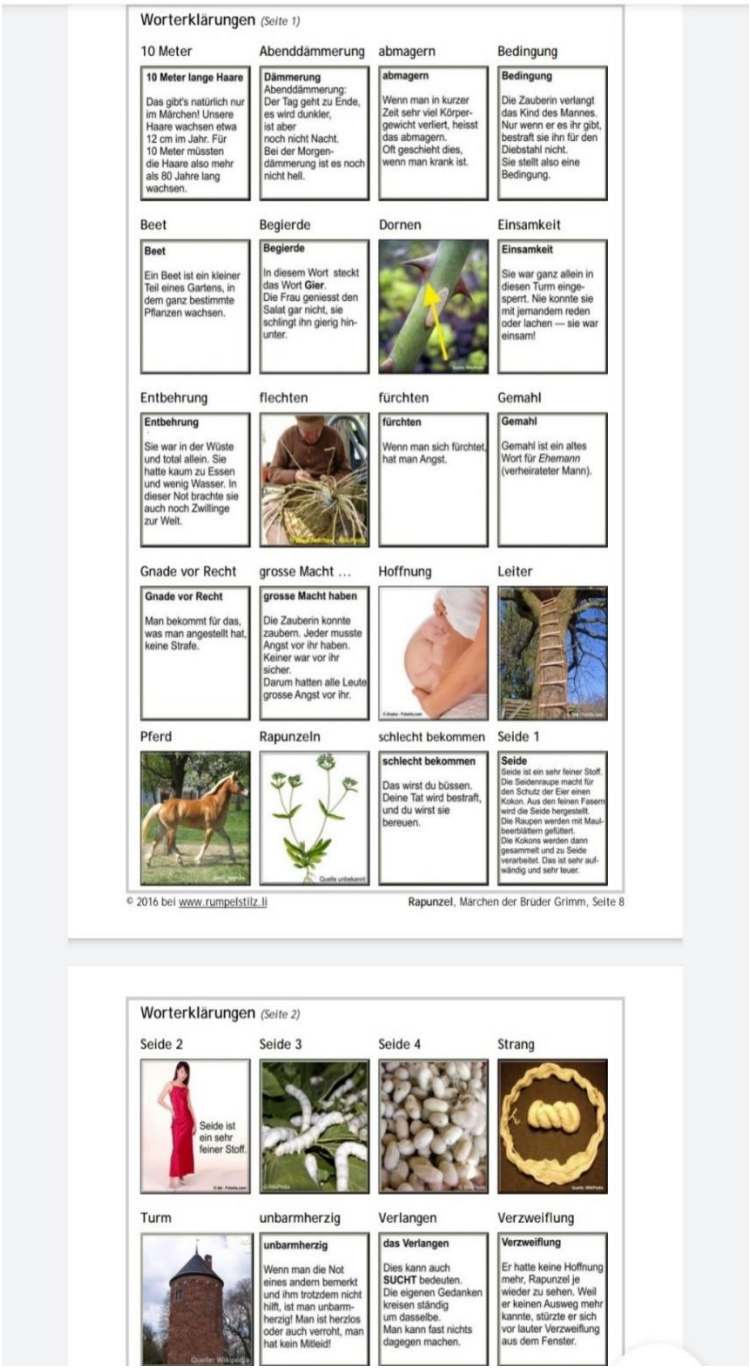
R	A	P	U	N	Z	E	L	P	D	B	L	I	N	D
H	A	A	R	Y	A	U	G	E	N	X	Z	M	O	F
T	S	B	G	X	U	Y	E	C	C	V	N	A	P	S
U	J	V	A	B	B	V	B	B	Y	P	D	D	E	A
R	J	A	Y	X	E	H	U	Z	I	K	X	C	E	L
M	U	T	T	E	R	G	R	O	X	J	X	H	C	A
M	G	L	F	E	I	Z	T	H	K	A	I	E	L	T
J	S	E	K	O	N	I	G	S	S	O	H	N	Z	H
Q	R	Q	H	X	S	Z	O	P	F	E	K	Z	E	Z

In diesem Gitterrätsel sind 12 Wörter versteckt, die mit dem Märchen zu tun haben. Suche sie und übermale sie mit Farbe. Schreibe dann alle Wörter richtig nach dem ABC geordnet auf die Linien (Nomen gross, alles andere klein).

1) _____ 7) _____
2) _____ 8) _____
3) _____ 9) _____
4) _____ 10) _____

Rapunzel Arbeitsblatt[7]

[7] Ekler Resim 6: Rumpelstilz.li, (2023). *Rapunzel Geschichte und Arbeitsblätter* https://www.rumpelstilz.li/elearning/18173-s-2-3kl-rapunzel/18173-s-2-3kl-rapunzel.pdf

Worterklärungen *(Seite 1)*

10 Meter	Abenddämmerung	abmagern	Bedingung
10 Meter lange Haare Das gibt's natürlich nur im Märchen! Unsere Haare wachsen etwa 12 cm im Jahr. Für 10 Meter müssten die Haare also mehr als 80 Jahre lang wachsen.	**Dämmerung** Abenddämmerung: Der Tag geht zu Ende, es wird dunkler, ist aber noch nicht Nacht. Bei der Morgendämmerung ist es noch nicht hell.	**abmagern** Wenn man in kurzer Zeit sehr viel Körpergewicht verliert, heisst das abmagern. Oft geschieht dies, wenn man krank ist.	**Bedingung** Die Zauberin verlangt das Kind des Mannes. Nur wenn er es ihr gibt, bestraft sie ihn für den Diebstahl nicht. Sie stellt also eine Bedingung.
Beet	**Begierde**	**Dornen**	**Einsamkeit**
Beet Ein Beet ist ein kleiner Teil eines Gartens, in dem ganz bestimmte Pflanzen wachsen.	**Begierde** In diesem Wort steckt das Wort **Gier**. Die Frau geniesst den Salat gar nicht, sie schlingt ihn gierig hinunter.		**Einsamkeit** Sie war ganz allein in diesen Turm eingesperrt. Nie konnte sie mit jemandem reden oder lachen — sie war einsam!
Entbehrung	**flechten**	**fürchten**	**Gemahl**
Entbehrung Sie war in der Wüste und total allein. Sie hatte kaum zu Essen und wenig Wasser. In dieser Not brachte sie auch noch Zwillinge zur Welt.		**fürchten** Wenn man sich fürchtet, hat man Angst.	**Gemahl** Gemahl ist ein altes Wort für *Ehemann* (verheirateter Mann).
Gnade vor Recht	**grosse Macht …**	**Hoffnung**	**Leiter**
Gnade vor Recht Man bekommt für das, was man angestellt hat, keine Strafe.	**grosse Macht haben** Die Zauberin konnte zaubern. Jeder musste Angst vor ihr haben. Keiner war vor ihr sicher. Darum hatten alle Leute grosse Angst vor ihr.		
Pferd	**Rapunzeln**	**schlecht bekommen**	**Seide 1**
		schlecht bekommen Das wirst du büssen. Deine Tat wird bestraft, und du wirst sie bereuen.	**Seide** Seide ist ein sehr feiner Stoff. Die Seidenraupe macht für den Schutz der Eier einen Kokon. Aus den feinen Fasern wird die Seide hergestellt. Die Raupen werden mit Maulbeerblättern gefüttert. Die Kokons werden dann gesammelt und zu Seide verarbeitet. Das ist sehr aufwändig und sehr teuer.

© 2016 bei www.rumpelstilz.li **Rapunzel**, Märchen der Brüder Grimm, Seite 8

Worterklärungen *(Seite 2)*

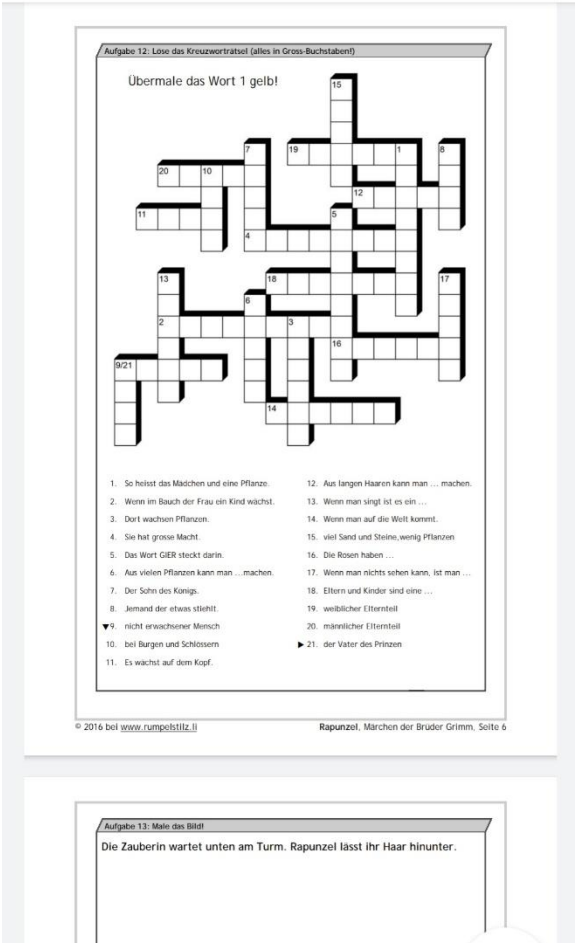
Seide 2	Seide 3	Seide 4	Strang
Turm	**unbarmherzig**	**Verlangen**	**Verzweiflung**
	unbarmherzig Wenn man die Not eines andern bemerkt und ihm trotzdem nicht hilft, ist man unbarmherzig! Man ist herzlos oder auch verroht, man hat kein Mitleid!	**das Verlangen** Dies kann auch **SUCHT** bedeuten. Die eigenen Gedanken kreisen ständig um dasselbe. Man kann fast nichts dagegen machen.	**Verzweiflung** Er hatte keine Hoffnung mehr, Rapunzel je wieder zu sehen. Weil er keinen Ausweg mehr kannte, stürzte er sich vor lauter Verzweiflung aus dem Fenster.

Rapunzel Arbeitsblatt[8]

[8] Ekler Resim 7: Rumpelstilz.li, (2023). *Rapunzel Geschichte und Arbeitsblätter* https://www.rumpelstilz.li/elearning/18173-s-2-3kl-rapunzel/18173-s-2-3kl-rapunzel.pdf

Rapunzel Arbeitsblatt[9]

Rapunzel Arbeitsblatt[10]

[9] Ekler Resim 8: Rumpelstilz.li, (2023). *Rapunzel Geschichte und Arbeitsblätter* https://www.rumpelstilz.li/elearning/18173-s-2-3kl-rapunzel/18173-s-2-3kl-rapunzel.pdf

[10] Ekler Resim 9: Rumpelstilz.li, (2023). *Rapunzel Geschichte und Arbeitsblätter* https://www.rumpelstilz.li/elearning/18173-s-2-3kl-rapunzel/18173-s-2-3kl-rapunzel.pdf

8. Masal dinleme- anlama, boyama, metin analizi, hata bulma etkinlikleri aşağıdaki örnekteki gibi işlenebilir.

https://eduki.com/de/material/737858/tolles-sorglospaket-marchen-rapunzel-fur-die-sekundarstufe-1

Rapunzel Arbeitsblatt[11]

[11] Ekler Resim 10: Eduki, (2023). *Märchen- Rapunzel* *https://eduki.com/de/material/737858/tolles-sorglospaket-marchen-rapunzel-fur-die-sekundarstufe-1*

Rapunzel Arbeitsblatt[12]

9. Sıfatların öğretimi, karışık verilen ve masaldan alınmış kesitlerin grup çalışmasında tamamlanmasının istenmesi, yeni öğrenilen kelimelerin uygun kelime gruplarına (sıfat, zarf, fiil, isim gibi) ayrılmasının öğretilmesi dilbilim etkinlikleri, masaldaki ortamı tanımlama betimleme tasvir etme ve masal durum değerlendirmesi yapma, konu hakkında konuşabilme örnekleri gerçekleştirilebilir bir diğer etkinlik çeşitlerinden olmaktadır. https://www.goethe.de/lrn/prj/mlg/lrn/pro/maerchen/didaktisierung_maerch welten/Unterrichtsentwurf_Der_Held_im_Maerchen.pdf

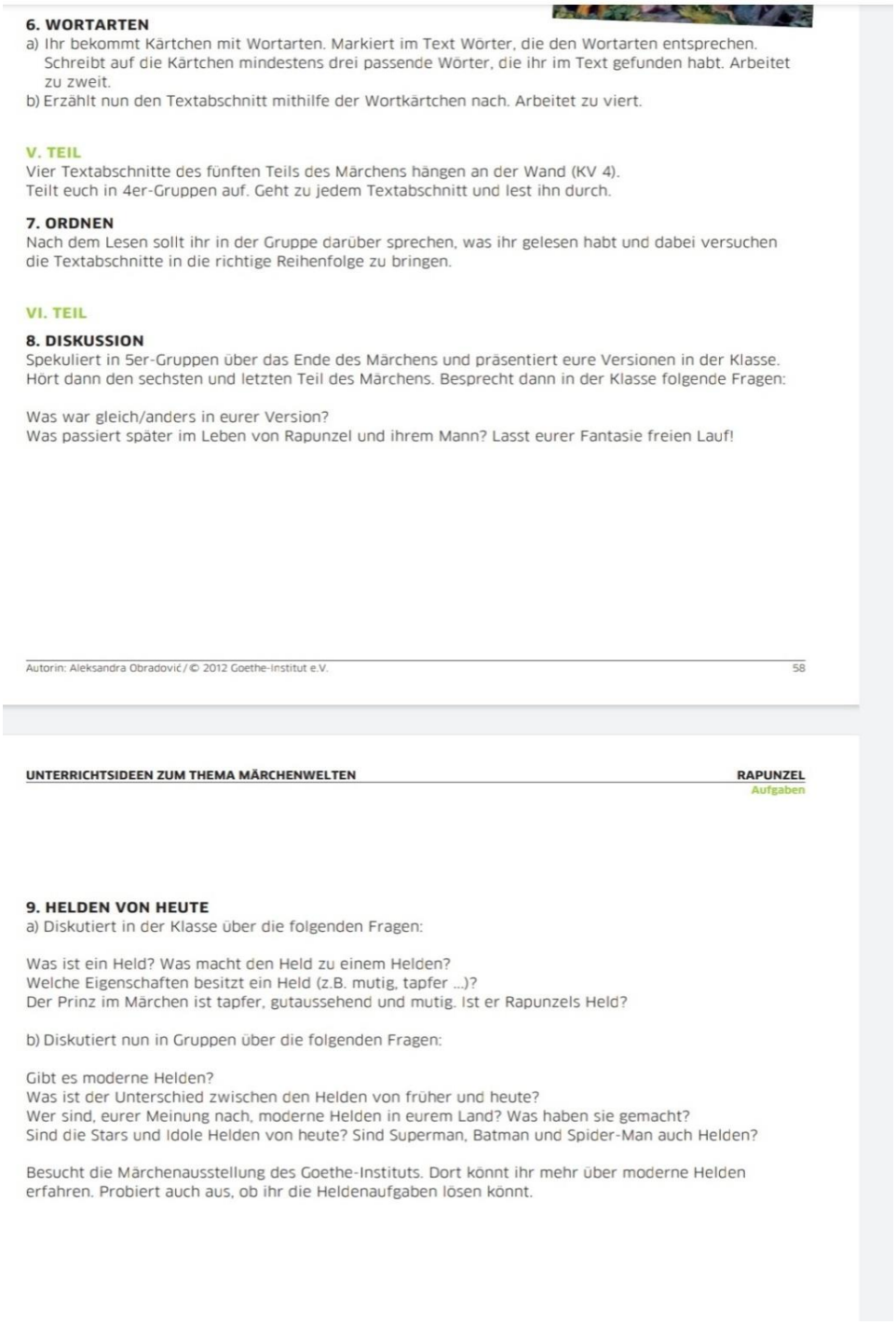
[12] Ekler Resim 11: Eduki, (2023). *Märchen- Rapunzel* *https://eduki.com/de/material/737858/tolles-sorglospaket-marchen-rapunzel-fur-die-sekundarstufe-1*

Bilişsel yetinin kazandırılması, gramer kurallarının öğretilmesinde dilbilgisi-çeviri yöntemi için kullanılabilinecek türden etkinlik olmaktadır. Sıralama etkinlikleri düzenleme etkinlikleri yine bilişsel yönteme uygun türden uygulamalar olmakla birlikte tartışma, fikir üretme, değerlendirme etkinlikleri de iletişimsel yöntemin tercih edildiği dersler için uygun olmaktadır.

Rapunzel Arbeitsblatt[13]

[13] Ekler Resim 12: Goethe-Institut, (2012). *Unterrichtsideen zum Thema Märchenwelten* https://www.goethe.de/lrn/prj/mlg/lrn/pro/maerchen/didaktisierung_maerchenwelten/Unterrichtsentwurf_Der_Held_im_Maerchen.pdf

6. WORTARTEN

a) Ihr bekommt Kärtchen mit Wortarten. Markiert im Text Wörter, die den Wortarten entsprechen. Schreibt auf die Kärtchen mindestens drei passende Wörter, die ihr im Text gefunden habt. Arbeitet zu zweit.

b) Erzählt nun den Textabschnitt mithilfe der Wortkärtchen nach. Arbeitet zu viert.

V. TEIL

Vier Textabschnitte des fünften Teils des Märchens hängen an der Wand (KV 4).
Teilt euch in 4er-Gruppen auf. Geht zu jedem Textabschnitt und lest ihn durch.

7. ORDNEN

Nach dem Lesen sollt ihr in der Gruppe darüber sprechen, was ihr gelesen habt und dabei versuchen die Textabschnitte in die richtige Reihenfolge zu bringen.

VI. TEIL

8. DISKUSSION

Spekuliert in 5er-Gruppen über das Ende des Märchens und präsentiert eure Versionen in der Klasse. Hört dann den sechsten und letzten Teil des Märchens. Besprecht dann in der Klasse folgende Fragen:

Was war gleich/anders in eurer Version?
Was passiert später im Leben von Rapunzel und ihrem Mann? Lasst eurer Fantasie freien Lauf!

Autorin: Aleksandra Obradović / © 2012 Goethe-Institut e.V. 58

UNTERRICHTSIDEEN ZUM THEMA MÄRCHENWELTEN — RAPUNZEL
Aufgaben

9. HELDEN VON HEUTE

a) Diskutiert in der Klasse über die folgenden Fragen:

Was ist ein Held? Was macht den Held zu einem Helden?
Welche Eigenschaften besitzt ein Held (z.B. mutig, tapfer ...)?
Der Prinz im Märchen ist tapfer, gutaussehend und mutig. Ist er Rapunzels Held?

b) Diskutiert nun in Gruppen über die folgenden Fragen:

Gibt es moderne Helden?
Was ist der Unterschied zwischen den Helden von früher und heute?
Wer sind, eurer Meinung nach, moderne Helden in eurem Land? Was haben sie gemacht?
Sind die Stars und Idole Helden von heute? Sind Superman, Batman und Spider-Man auch Helden?

Besucht die Märchenausstellung des Goethe-Instituts. Dort könnt ihr mehr über moderne Helden erfahren. Probiert auch aus, ob ihr die Heldenaufgaben lösen könnt.

Rapunzel Arbeitsblatt[14]

[14] Ekler Resim 13: Goethe-Institut, (2012). *Unterrichtsideen zum Thema Märchenwelten* https://www.goethe.de/lrn/prj/mlg/lrn/pro/maerchen/didaktisierung_maerchenwelten/Unterrichtsentwurf_Der_Held_im_Maerchen.pdf

II. BÖLÜM

MASALLAR

Sözlü edebiyat geleneğinin bir parçası olan masallar, yüzyıllardır kuşaktan kuşağa aktarılarak kahramanlarının insan, hayvanlar ve olağanüstü varlıklardan seçildiği olağanüstü ve heyecan uyandıran olayların anlatıldığı içerisinde yetiştiği toplumun kültürünü yansıtan halk hikayeleridir. Masallar sahip oldukları kurgu ve anlatım yetisiyle olağanüstü olayları kitlelere inandırabilmektedir. Bu bakımdan masallar sürükleyicidir.

2.1. Masalın Özellikleri

Masallar nazım ve nesir olarak karışık şekilde yazılabilen, girişinde tekerlemelerle başlayan, yazıya sonradan geçirilmiş, olay eksenli bir tür olarak okuyucu ya da dinleyicide merak duygusu uyandıran, heyecanlandıran, olağanüstü olaylarla dolu temalarıyla imkânsızlıklar sınırlarını zorlayan her şeyin olmasının mümkün olduğu bambaşka boyutlara kapı açan okuyucu ve dinleyicinin hayal dünyasını genişleten, eğlendiren ve kahramanların başına gelen olay ve davranış örneklerinden yola çıkarak evrensel ahlaki öğretiler veren edebi türdür.

2.1.1. Masallarda Olay Örgüsü

‘‘Masallar olağanüstü olaylarla örülüdür. Hangi türü olursa olsun gerçekten de bütün masallarda yoğun bir düş gücü egemendir. Zaman zaman mantıklı bir olay örgüsüne tanık olduğumuz masallarda bile asıl belirleyici olan, nesnel olayların yanındaki olağanüstü (fantastik) olaylardır. Hemen her masalda, bizim gerçek

dünyamızda gerçekleşmesi olası olmayan öğeler vardır. Bunlar kimi zaman gizemli, rastlantılara dayalı olaylardır: Örneğin, insanların yüz yıl uyuması, sabır taşı adlı bir taşın olaylar karşısında çatlaması, efsunlu bir öpücüğün büyüyü çözmesi. Kimi zaman efsunlu sözlerdir: Büyüler, büyülü olduğuna inanılan sözler gibi. Kimi zaman gerçekte var olmayan cadılar, periler, ejderhalar gibi kişi ve tiplerdir. Bazen de öldükten sonra yeniden dirilme, insandan hayvana, hayvandan insana dönüşme, güçsüzün güçlü karşısında şaşırtıcı zaferler kazanması türünden örnekler bulunur. Aslında bütün bu olağanüstü olayların ardında gerçek hayatta yapmayı istediğimiz, ancak çeşitli nedenlerle gerçekleştiremediğimiz şeyleri yapabilme tutkusu yatar. Yani masallar özlem duyulan, ama elde edilmesi güç olan bir şeyi, mantık sınırlarını aşarak gerçekleştirir. Böylece, olanaksızlık sınırları çok daha ötelere çekerken, azim ve kararlılığın her türlü güçlüğün üstesinden gelme konusunda en büyük etmen olduğu iletisi de verilmeye çalışılır'' (turkedebiyatı.org, 2007).

Masalların kendilerine özgü yapıları belli bir akış içinde sıralanarak aktarılır. Masallar örneğin ''Bir varmış bir yokmuş evvel zaman içinde kalbur saman içinde... Develer tellal iken pireler berber iken ben anamın beşiğini tıngır mıngır sallar iken'' … gibi tekerlemelerle başlangıç yapılan *döşeme*; belirli kişi, olay, zaman ve mekanın tasvirinin yapıldığı kişilerin tanıtılıp olayların mantıklı sıralamada anlatıldığı diğer bölüm olan *serimle* devam edip; olayların akışının ilerlediği, durdurulamaz noktaya geldiği anların olduğu okuyucunun ilgi ve merakının arttığı *düğüm* bölümü; olayların kolaylıklar yardımıyla ya da olağanüstü güçler ve kişiler sayesinde çözüme kavuşup istendik yönde ilerlediği *çözüm* bölümünden ve iyi dilek ve temennilerin edilip, güzelliklerin dilendiği masalın olumlu sonuca bağlandığı *dilek* bölümünden oluşmaktadır.

2.1.2. Masallarda Yer, Zaman Olgusu

Masallar hayal gücüne bağlı üretilmiş ürünlerdir, gerçeklikle organik bağ taşımazlar ve bulundukları mekân ve zamanı inandırıcı kılma gibi bir zorunluluk da taşımadıklarından içinde oluştuğu topluma, millete özgüdür, sözlü geleneklerle dillerden dile pelesenk olmuş ve farklı kültür, toplumlara yayılmış olan eserlerdir. En genel anlamıyla masallar anonim ve evrenseldir. İşte bu sebepten ve gerçeklikten uzak yapısıyla masallar; mekân algısından bağımsızdır. Olaylara fantastik anlam katmak ve kanıtlanamaz gerçeklik olması açısından masal örneklerinde geçen Kaf Dağı, Hint, Yemen Dağı, Çin, Maçin bunun en iyi kanıtıdır.

2.1.3. Masallarda Kişiler

Toplumun her tabakasından kişileri masalın kahramanları olarak görmek mümkündür. Örneğin; en güçsüz yardıma muhtaç insan bile mucizeler, periler, hızırlar, pirler sayesinde pek çok şeyi yenebilir ve başarabilirken, yine zıtlıklardan oluşan kurgusu sayesinde çok güçlü bir kral da kahramana karşı galip gelebilmektedir. Masallarda karakterler sadece insanlar olmamakla birlikte cansız bir varlığa atfedilen bir özellik, ya da olağanüstü özelliklere sahip yaratıklar, ya da hayvanlar da yer almaktadır. Bu çeşitlilik masalı daha ilgi çekici hale getirmektedir. Olaylara karşı merakı güçlendirmektedir. Zıt varlıkların belirli bir olay etrafında toplanmasından doğan olaylar sürüsünde masalın kahramanları iyi niyetli, saf, çıkar gözetmeyen insanlardan, genelde onların olayın başında kaybetmelerine ve üzülmelerine sebep olan hadiselerden sonra yine de tüm güç, vicdansızlık merhametsizlik, bencil, kötü niyetlerin, açgözlü, zalim kişilerin karşısında masalın sonunda verilen öğreti hep iyilik mutlaka kazanacaktır olmuştur. Dolayısıyla karşıdaki kişiler bize ne yaparsa yapsınlar asla doğru yoldan ayrılmamamız inanç, sabır ve çabayla teslim olarak mükafatı beklemenin önemi vurgulanmaktadır. Masal okuyucuları ya da dinleyiciler masal

karakterlerinin özellikleriyle duygu ve düşünceleriyle kendilerini özdeşleştirirler. Bu şekilde masalın vermek istediği ders, niyet, öğüt, öğreti karşıya kolaylıkla geçmektedir.

2.1.4. Masalın Yapısı

Masal anlatımları kısa ve yoğundur. Masallarda geniş zaman ya da -miş'li geçmiş zaman dili kullanılmaktadır. Masallarda didaktik amaç vardır. Öğreti, eğitici yanı vardır. Masallar soru- cevap ve tekrar cümleleri, şarkı sözleri, şiirlerden de oluşmaktadır. Masalın olağanüstü yapısı vardır. Mucizelerin yaşandığı, fantastik olayların gerçekleşebileceğini kanıt gösterme kaygısı taşımadan anlatır. Masallar sembolik açıdan çok zengindir, örneğin; evrensel değerler, dini, mitolojik semboller, simgeler, anlamlar, üstü kapalı içerikler vardır. Masal, iyi bir öğreti ve dersi okuyucu, dinleyicisine eğlendirerek de verir, bireyleri karamsarlık, umutsuzluğa sürecek ya da kaderci yaklaşımını benimsemelerini öğretmez, çaba sabır ve gayretin öneminin sonucu değiştirdiğini göstermektedir.

2.2. Masal Türleri: Geleneksel ve Çağdaş Masallar

Masal türleri ve gruplandırma çalışmaları masal araştırmacıları ve yazarları tarafından ortak olarak kabul görmüş geleneksel, bir diğer adıyla *halk masalları*; *öğretici* (didaktik) ve *edebi masallar* adı altında sınıflandırılırken; hayvan, sanat masalları, Avrupa, Hint, Arap, İran masalları, hayali, gerçekçi masallar, çağdaş masallar olmak üzere pek çok alt gruplar altında toplanmıştır (MEB 9. Sınıf Türk Dili Edebiyatı Ders Kitabı, 2022 & Çobanoğlu, 2021).

Geleneksel masal (halk masalları), kime hangi kültür ve döneme ait olduğu bilinmeyen bir zamanda oluşmuş, sözlü; ilerideki dönemlerde de yazılı olarak nesilden nesle aktarılmış ve sade bir konu ve kurgusal anlamda anlamsızlıkları içerebilen,

olumlu kahraman özelliklerinin her koşulda sonunda kazanacağının mesajını veren, tasvirlerden çok olay ağırlıklı ve olağanüstülük ve tüm mucizelerin gerçekleştiği imkânsızlıklara sınır tanımayan, fantastik ve ilgi çekmeye dönük masallardır.

Çağdaş masallar ise; yazılı kültürün eserleridir. Masal içeriği toplumu doğru şekillendirmeye niyetlidir. Çağdaş masalları kimin yazdığı bellidir, kişiye aittir dolayısıyla yazıldığı dönem bilinmektedir. Öğretici ve güncel konularla günümüze yakındır. Bu masallar görsel ögelerle de desteklenmiş ve yazılan, anlatılanlar anlamlı, açık kılınmıştır.

2.3. Masalların Dünyası (Çocuk ve Yetişkin Üzerindeki Etkisi)

Masalın büyülü ve merak uyandıran bitmek bilmeyen maceralarla dolu sürekli hali çocuğun ilgisini tüm dikkatiyle kendi içine çekmektedir. Masallardaki farklı yaratıklar, çeşitli karakterler ve yaşanan serüven çocuğun hayal gücünün gelişmesine fantastik ögeler ise duyuşsal alanda çocuğun gelişimine etki etmektedir. İşnas, (2011)'de masalların çocukların ruhsal ihtiyaçlarını gidermede önemli olduğunu vurgulamaktadır. Masal sayesinde çocuklara güven duygusu aşılanmakta ve ilerideki hayatlarında bireyler hayata kişilere ve olaylara karşı edinecekleri tavırları belirlemede bu duygu önemli olacaktır. Masalın bir diğer katkısı olarak sevme-sevilme ihtiyacını gidermesi söylenebilir. Örneğin anne- çocuk ilişkisini geliştirmede etkili olabilir. Takdir-kabul -saygı ihtiyaçlarını karşılamada, başarma- çalışma ihtiyacı, öğrenme-anlamlandırma ihtiyacı, oyun oynama ihtiyacı, taklit ihtiyacı, estetik gibi pek çok ihtiyacın giderilmesi açıdan tatmin sağlamaktadır (İşnas, 2011).

Masaldaki heyecan hali çocukta merak duygusuyla birlikte soru sormayı, düşünmeyi, olayları anlamlandırabilmeyi öğretir. Çocuk masaldaki tekrarlanan cümleler, tekerlemeler ve şarkılar sayesinde yeni kelime ve kavramları öğrenmektedir. Masal kahramanlarından mutlaka birileriyle kendini özdeşleştirir ve diğer kahramanlar

günlük hayattan da karşılaşabileceği tipler olduğu için çocuk masal dünyasında kendine yer bulur, yabancılık çekmez. Karakterlerle özdeşleşebilir ve karakterin uğruna mücadele ettikleri olayın sonucunda çocuk masaldan bazı değerler öğrenir. Örneğin; iyilik daima kazanır, kötülükten kimseye fayda gelmez, paylaşmanın önemi ve bilinci, sabırlı olmak gerektiği, güvenir ve dost olmanın önemi, yardımseverlik gibi etik ahlaki kuralların değerlerin öğretiminde çocuk masallardan çok şey öğrenir. Masalların son (dilek) bölümünde olayın sonuçlanıp, dünya için güzellik, iyiliklerin dilenmesiyle ve sonucun beklenen (iyinin kazanması) yönünde olmasıyla çocuklar öğrendikleri değerlerin gerçek hayatta mutlaka karşılık bulacağına olan inançla, ümitle yaşama katılır.

Kavramsal algıları henüz yeterince gelişmemiş ve gerçek hayatı anlamlandırmada zorluk çeken çocuklar için masalda karşılaşılan olaylar son derece önemli ve ilgi çekicidir, çocuk düş dünyasının içine çekilir, sihirli kapılar açılır ona masalda gerçek hayatta karşılaşılamayacak kadar büyülü karakterler, şekerlemeler, muhteşem kuleler, elmaslar, pembe kapılar, denizler, arkadaş yaratıklar vardır. Ai-hua (2009), Elkılıç & Akça (2008) 'deki çalışmalarında masalların çocuk dünyasında karşılık bulacak şekilde inşa edildiği için içerdiği ögelerin merak duygusunu uyandırdığından söz etmektedirler. Tüm bu ögeler, karakterler ve olayın masalda doğru işlenmesi ve çocuk dünyasında anlamın büyük olduğu unutulmadan büyük dikkatle seçilmelidir. Çocuk dünyasına çocuk diliyle verilecek öğretilmesi gerekilen tüm değer, ders ve öğretilerin masalda etkileyici şekilde sunulması çocuğa uygunluk açısından önem arz etmektedir. Dede, (2017)'ye göre Masalın içindeki devler, cinler, ejderhalar vb. korkutucu karakterlerin anlatımında abartıya kaçıp çocuğu ürkütecek dilde değil çocukların korkuları ile yüzleşebilmesini ve başa çıkabilmesini sağlayacak şekilde ifade edilmesi gerekmektedir.

Masalın yadsınamaz eğitici yanı, masalın içerisinde yaşanan olaylar, seçilen kahramanlar bu kahramanların tipleme ve betimlemeleri, masaldaki farklı ögeler, kullanılan kelimeler, şiddet ya da korku içeren içerikler, dini sembolik yaralama ve

zedeleyen imgeler, tabu durumları ya da önyargıya sebep oluşturacak içerikler, anlamlar, çocuğu hayal kırıklığı, ümitsizliğe sokacak ya da psikolojik gelişimine zarar verecek içeriklerin olması beklenmeyen bir durumdur. Dolayısıyla masal yazarlarının bu konuda hassas olmaları, masal araştırmacılarının bu durumlar üzerinde çalışmaları ve ebeveyn ve öğretmenlerin masal seçiminde gerekli önemi verip, özenle seçmeleri gerekmektedir. Çünkü küçük yaştaki çocuğa öğretilen yanlış değer yargıları çocuğun tüm hayatında olumsuz etki edebilmektedir. "Märchen wie diese dienen der Moral- und Wertevermittlung an Kinder und Jugendliche. Jedes dieser Märchen lehrt Kinder, dass alles gut sein wird, wenn sie sich benehmen und artig sind. Durch Märchen können Kinder ihre eigene Identität einfacher entwickeln, weil sie sich mit jemanden identifizieren können, wie z.B. in der verwirrenden Zeit der Adoleszenz. Sie kommen zur Erkenntnis, dass alle ihre Verwirrungen gerechtfertigt sind, und dass diese vorübergehen werden. Märchen zeigen Kindern und jungen Erwachsenen, dass mit ihnen alles in Ordnung ist und sie nichts zu befürchten haben (Baričević, 54)''

Yetişkinler masala ihtiyaç duyarlar, çocukken o bir zamanlar dinledikleri, huzur bulup kendilerini bambaşka dünyanın içinde buldukları masallar yetişkinlerin kişilik gelişimlerinde önemli olmaktadır. Günümüz dünyasında herkesin yoğun çabayla işiyle meşgul olduğu kendini dünyada statü, başarı, para, daha iyi gelecek elde etmek için büyük uğraşlar verdiği dönemde insanların metropolde kalabalıklar arasındaki huzursuzluğu geçim kaygısı, sağlık sorunları, baskılar, amaçlar ve tüm bunlara rağmen kendini gerçekleştirip özgür birey olma arzusu medeniyetleşme, teknoloji, dünyanın hızlı değişimi insanlarda psikolojik olarak huzursuzluğa sebep olmaktadır. Kişiler zaman zaman kendilerini dinlemek isterler; terapi alanlar, arkadaşlarıyla sohbet edip dertleşip sosyalleşenler, kafa dağıtmak için tüm yıl tatili bekleyenler kendilerine huzurlu, güvende hissedecekleri limanlar ararlar. Herkesin motive oluş şekli, eğlence anlayışı başkadır. Pek çok insan hayvanları severek, doğaya katılarak huzur bulur, kimileri küçük çocukları sevip onlarla vakit harcayarak, çünkü çocuklar dünyanın bu hengamesine henüz dahil olmamışlar, olayların farkında bile olmayan küçük canlılardır. Çocukların mutlulukları arkadaşlarıyla oynarken, parkta eğlenirken ya da çizgi filmler izlerken, masal dinlerken fark edilmektedir. Yetişkin

bireylerde tıpkı çocuklar gibi olmak sorumluluklardan bir an olsun uzaklaşmak istediklerinde tıpkı çocuklar gibi bu yollara başvurabilmektedirler. Masalın eğlendirici, dinlendirici, huzur verici ve mutlu sonla bitişi kişileri uğruna gösterdikleri çaba için savaşmayı, hayat mücadelesini sürdürmeye olan azim ve inancı sabır öğretisini çok iyi desteklemekte ve yaşama olan umudu vermektedir. Yetişkinler gündüz iş, okul, sosyal hayatlarında tüm karşılaştıkları sorun, mobbinglerden masalın farklı dünyalara açtığı kapıları aralayarak kaçabilirler. Bu yetişkinler için bir terapi yöntemidir. Yetişkinler masal sayesinde güzel, doğru ve iyi olana olan inançlarını tazelemektedir. Masalın sonunda iyinin kazanmasının insanların kendi hayatlarıyla özdeşleştirmesini sağlar, masallardan çıkarılan dersler, bireylerin kişisel olarak birebir aynı olayları yaşasın ya da yaşamasın tecrübe edinmelerine yardımcı olur ve günlük hayatta benzer olay ve karakterle karşılaştıklarında nasıl davranmaları gerektiği konusunda yeterli dersi almış ve hazır olurlar.

Bireyler yaşadıkları ikili ilişkilerinde, hayatlarında çıkmaza girdiklerini düşündükleri, köşeye en sıkışıp, en çaresiz, güçsüz, yalnız hissettikleri anlarda kendilerine uzanan bir el, sihirli bir değnekle her şeyi çok güzel yapmak isterler. Masal dünyasında bu mümkündür, dolayısıyla masal okumuş, seven, dinleyen insan bunun tadına varmıştır ve daha olumlu bakabilmektedir. Masallar pozitif gözle bakmayı, her zorluğun arkasından gelecek güzellik için çabalayıp emek vermenin önemini kavrarlar. Masalın problemlere çözüm olan, olaylara örnek durumlar sunan yanı sayesinde bireylerin yaratıcı düşünme yetenekleri gelişir ve iş hayatlarında yaratıcı fikirler sunabilirler, estetik zevkleri genişler ve duygusal tatminiyet yaşarlar ve bunları bireyin sosyal hayatının tüm alanlarında fark etmek mümkündür. Sanat ve edebiyatla uğraşmış bir beden diğer vücutlardan çok daha naif düşünmektedir. Kişide empati yeteneği gelişir, duygusal düşünce ve davranışları gösterir, yardımsever ve merhametlidir bunu yapmaktan mutluluk duyar ve çevresine karşı zararı olan bir insan değildir, işte masalın yetişkin kişilik üzerindeki etkisi hissedilir ölçüdedir. Bu nedenle masalın önemi yadsınamaz ve bu bilinçte olan bireyler duygularını geliştirmek, psikolojik gelişimlerine katkıda bulunabilmek, sağlıklı düşüncede olmak adına yalnız kaldıkları, hayatı sorguladıkları ya da motivasyon ve umuda ihtiyaç duydukları,

çocukluk anılarını özledikleri anlarda akıllarına çocukken dinledikleri hikayeler, okudukları masallar gelmektedir. Masalın verdiği huzurla yaşama umutla bakma tatminiyetinden kişiler masal terapilerinden, masal dinleyicilerinden destekler de almaktadır. Psikologların önerilerinden biri olan terapötik yöntemle bireyde geçmiş iyi duygular uyandırılabilir, kişinin bilinci, yaşam estetik zevki yeniden açılabilir, enerjisi yüklenebilir, yaşamında eksik kalmış yönler keşfedilebilir ve masal terapi desteğiyle çözümler bulunabilmektedir.

2.4. Hikayecilik Geleneği, Dünya Ortak Mirası Olarak Masallar

Masallar insanlığın ortak mirasıdır, ait oldukları yerleri yoktur, masal her yaştan her kültürden insanlar içindir. Masal anlatıcıları, yazarları ve araştırmacıları tarafından günümüzde masal geleneğinin devamı sürdürülmeye çalışılmakta ve masallar çocukların hayal dünyalarını genişletmekte, yetişkin bireylerin problemleri çözebilmeleri, farklı bakış açıları kazanabilmelerinde ve günlük hayatın stresinden uzaklaşıp farklı kapılar aralama işlevi görürken bu gelenek psikoterapistler tarafından terapi yöntemi olarak da kullanılmaktadır. Ayrıca masal yazarları yine senaryo yazımı, hikâye yazarlığı, reklam yazarlığı alanında çalışan kişilere de hayal gücünü geliştirmede, yaratıcı düşünmede yardımcı olmaktadır. Tüm dünyadaki bireyler, ortak değer yargılarını bu masallardan öğrenmekte ve kişilik gelişimlerini bu sayede sağlamakta, okuyucu veya dinleyicisinde benzer duygular uyandırmaktadır. Masallar her kültürde ve dilde ilgi çekici olup her yaştan insanda merak duygusu uyandırmaktadır. Gelecekte kendini nelerin beklediğinden habersiz insanoğlu geleceği hep merak etmektedir, teknolojinin gelişimi, mümkün olmayan ve yetişilemeyen küresel hız içinde insan küçük ve aciz kalmaktadır. Kendi yarattığı medeniyet arzusu içinde boğulurken yine başa sararak en saf halinde küçükken dinlediği masal diyarında yaşamak ister, çünkü masalda bu dünyada gerçek olamayacak kadar güzellikte olağanüstülükler olmaktadır. Her şey istendiği gibi son bulmakta, hayat kolay olmakta ve mucizelerin var olduğuna inanıp insanın geleceğe olan kaygılı yüreğine bir nebze

su dökmektedir. Bu ihtiyaçtan yola çıkılarak oluşturulmuş masallar için de Sakaoğlu, (1999) güçsüzlük karşısında insanoğlunun olmasını dilediği duyguların, gerçekleşmesi dilenen mutlulukların, mucizelerin masalda mümkün olduğu ve insanın buna inanma ihtiyacından masalların doğduğunu söylemektedir. (Sakaoğlu, 1999)

Masal, sahip olduğu kurgusuyla gerçeklikten uzak ve okuyucuyu, dinleyicisini inandırıcı kılma kaygısı taşımadan kendine çekebilmektedir. Okuyucu tüm imkânsızlıkların bilincinde olarak masal dünyasına gelmiş ve önyargılı değildir. Çünkü masal kahramanların sahip oldukları özellikler insana ait özelliklerdir. Bu kahramanlar kötü kalpli, acımasız, kıskanç ve bencil kişilik özellikleriyle olabildiği gibi yardımsever, merhametli, iyi niyetli, çalışkan, sabırlı özellikleriyle de masalda karşımıza çıkmaktadır. Yine cansız bir varlığa atfedilen bu kişilik özelliklerini görmek ya doğaüstü bir varlık ya da hayvanlar da bu özellikler üzerinden ders niteliği veren değerlerin öğretilmesini sağlayan figürler olarak karşılaşılmaktadır. Okuyucu mutlaka günlük hayatından kendi yaşantısından, tecrübelerinden örneklerle bu masallarda karşılaşmaktadır. Bu konuda Çıplak, 2018'de konferans konuşmasında şu şekilde dile getirmektedir: ‘‘Zorluklarla kazanılan para, mal-mülk, mevki vb. bir unsur, hiç beklenmeyen bir zamanda kaybedildiğinde ya da insanın elinden alındığında "bir varmış, bir yokmuş" olur. İnsan için de dünya hayatı "bir varmış, bir yokmuş" şeklinde özetlenebilir. Bu durum kaçınılmaz bir sondur. Bu formel, masallarda bir başlangıç formelidir, ancak her başlangıcın da bir öncekinin sonu olduğu unutulmamalıdır. Aynı şekilde yılların emeği ve alın teriyle elde ettiklerini basit bir hata sonucu kaybeden bir insanın katetmiş olduğu yol, "Az gitmiş, uz gitmiş, dere tepe düz gitmiş; altı ay, bir güz gitmiş; bir de dönüp bakmış ki, bir arpa boyu yol gitmiş" formelinde olduğu gibi bir arpa boyunu geçmemiştir. Yine halka zulmeden devin, gerçek hayatta her zaman rastlanabilecek zorba tipini; devi öldüren kahramanın da adaletin koruyucularını sembolize ettiğini söyleyebiliriz. Masal kahramanının iyiliği, dürüstlüğü ve gayreti sayesinde elde ettiği sihirli objelerin gücü ile günümüz insanının aynı yollarla elde etmiş olduğu itibarın sihirli gücü arasında pek fark bulunmamaktadır'' (Kıraç, 1997; akt. Çıplak 2004). Dolayısıyla masal dinlemiş, okumuş ve seven bireylerin hayatta yaşanabilecek durumlardan daha haberdar ve başlarına gelebilecek olay ve

karşılaşabilecekleri kişilikler hakkında bilgi sahibi olmaktadırlar. Yine geleceğin belirsiz ve kaygılı hissettirdiği anlarda bu yaşantıyı deneyimlemek adına olmasını dileyip bekledikleri hayallerinin gerçek olduğu masal dünyasının içine dalmaktadır.

Masallar bir toplumu biçimlendiren, yaşantısına yön veren, bireylerin düşünce yapılarını şekillendiren özellikleriyle toplumda yaşayanları ortak anılar, benzer tecrübeler etrafında toplamaktadır. Bu anlamda masallar toplumun aynasıdır, ya da masal, içinde oluştuğu topluma ayna tutmaktadır denilebilir. Toplumun yaşam tarzı, düşünce yapısı, insan ilişkileri, sosyal yaşamı, yaşanan krizler, yanlış anlaşılmalar, olumsuz kişilerin yapısı; masalın içinde doğduğu toplumun kültürel yapısını, eğitim seviyesini, değer yargı ve derecelerini, psikolojisini tahlil etmekte, topluma ait tüm bulguları içinde barındırmakta yansıtmaktadır.

Bilinçaltının temelinde nasıl duygu ve düşünceler yattığı o topluma ait masallarda sezilebilmektedir. Küçüklükten beri masal dinlemeye ve okumaya alışmış toplumda o masaldan aldığı derslerin yansımasını ilerideki yetişkin hayatında, hayata bakış ve yaşayış tarzında da görülmektedir.

2.5. Alman Edebiyatında Masallar

Alman masalları, yazılı olarak romantik dönemin başlarında başladığı için yazıldığı döneme ait özellikler göstermektedir. Örneğin; romantik ögeler masala işlenmiştir. Dönemin masal yazarları Alman ekolünde Grimm Kardeşler ön planda olmuştur ve Alman dilinin inceliklerini, dilini masallarda en iyi şekilde işlemişlerdir. Grimm kardeşler Almanya'nın pek çok şehrinde bulunmuş ve masal yolculuğuna çıkmış etkilendiklerini yazmışlardır. Almanya'nın iklimi, coğrafi yapısı ve sahip olduğu doğa güzellikleri, ormanlar, kuleler, şatolar tam da masal diyarında yolculuğa çıkmak için masal yazarları ve okurlarını heyecanlandırmaktadır. Çünkü yazarlar,

yaşadıkları coğrafi yapıdan, kültürden bağımsız düşünülemez ve çevre faktörü onların yazılarında betimlemeler, tasvirler ve sıfatlar, masaldaki alegorik özelliklerle masalı anlamlı kılmaktadır. Ünlü Alman Masalları denince ilk akla gelenler; *Fareli Köyün Kavalcısı, Hansel ve Gretel, Bremen Mızıkacıları, Pamuk Prenses ve Yedi Cüceler ve Rapunzel* olmaktadır.

Bu masal örnekleri incelendiğinde içerik ve anlam olarak dış görünüşe ve maddiyata önem verilmiş, para duyguların önüne geçmiş, güzellik algısı ve önemi vurgulanmıştır. Alman masallarının temel öğretisinde yukarıdaki masallardan da incelenebileceği gibi yine bu alanda yapılan Karakuş & Deniz'in 2019'da ''Türk ve Alman Masallarında Yer Alan İletilerin Kişisel Gelişime Katkı Sağlayıcılık Yönünden Karşılaştırılması'' isimli araştırmasındaki sonuçlarına göre Alman masallarındaki etik iletiler analiz edilmiştir. Bu iletiler; verilen sözün tutulmasının önemi, iyiler kazanır, kötüler cezalandırılır, alçakgönüllülüğün iyi bir davranış olduğu, insanları dış görünüşlerine göre yargılamamak, önyargılı olmamak, açgözlü olmamak, yalan söylemenin kötü bir davranış olduğu, insanların kendilerini kimsenin yetenek ve güzelliğiyle kıyaslamaması gerektiği, intikam almanın kötü olduğudur. Ayrıca verilen görevi layıkıyla yapmanın önemi, kalp kırmamayı, hayvanlara iyi davranmanın önemi olumlu etik değerlere uygun şekilde vurgulanırken; etik olmayan ve masal içerisinde gerçekleşen pek çok olumsuz durum da bulunmaktadır. Bunlar: yalan söylemek, hırsızlık yapmak normaldir, intikam almanın normal sayıldığı, evlattan para karşılığı vazgeçilebilineceği, çıkar için kötü kişilerle iş birliği yapılabileceği, zorbalık, şiddet ve insan kaçırmanın normal olduğu şeklinde görülmektedir (Karakuş & Deniz 2019).

2.5.1. Alman Masallarındaki Psikolojik İletiler:

Masallarda bilgi ve bilgeliğin önemli olduğu, araştırmak ve öğrenmenin önemi, düşünmek ve eleştirmenin önemi, kurnazlığın kötü olduğu, küçük yaşta çocuklara verilen eğitimin önemi dikkat çekmektedir. Aklın gerekliği olmadığı, kurnaz

insanların her zaman kazandığı, kendine acımasız davranmanın normal olduğu, ölümden sonra yeniden yaşanacağının iletileri psikolojik açıdan yapılan masal analizleri sonucunda tespit edilmiştir (Karakuş & Deniz 2019).

2.5.1.2. Alman Masallarındaki Sosyolojik İletiler:

Masallara göre büyüklerin sözünü dinlemek gerekir, anne babanın çocuğa iyi örnek olması gerekir, herkese güvenilmemelidir, insanları mesleğine göre yargılamamak gerekir. Dostluk önemlidir, güzellik ve dış görünüş önemlidir. Üvey anne ve kardeş kötüdür, ailenin her şeyden haberi olmalıdır, aileden ayrı yaşayarak mutluluğa kavuşulur. Zenginler cimridir. Babalar çocukları arasında ayrımlar yapar, gerçekler er ya da geç ortaya çıkar gibi tespitler yapılan araştırma sonucu olarak bulgulanmıştır (Karakuş & Deniz 2019).

2.5.1.3. Alman Masallarındaki Ekonomik İletiler:

İsraf ve ziyan kötüdür, maddiyat için her şeyden vazgeçilebilinir, para önemli değildir. Başarıya emek vererek ulaşılır, başarılı olmak için bedel ödemeye, çalışmaya gerek yoktur (Karakuş & Deniz 2019). Alman Masalları zıt öğretilerle doludur. %100 salt doğrudan ziyade duruma, zaman, mekân ve kişilere göre uygun olan doğrular söz konusudur. Yani bir masalın öğretisi paranın önemli olmadığı, dünyanın sonunun olduğunu söylese de masal içinde yine buna zıt durum ve karakterlerle karşılaşmak mümkündür. Örneğin paraya tapan, para için sağlığından ailesinden vazgeçen doyumsuz insan figürüyle de karşılaşılabilinmektedir. Masal sonu itibariyle asıl gerçek ve doğru, iyi ve beklendik yönde olumlu bitmektedir. Yine kurnaz insan olmanın kötü olduğu düşüncesinin vurgulandığı masalda; masal karakteri muhtemelen kurnaz kişilere karşı mücadele ediyor ve onlar karşısında yaşadığı zayıflıktan kendisini üzüp, suçlayıp yalnızlık çekmesi, dostlarından hep kötülük görmesi sonucunda iyi kalbi ve sabrıyla sınandığı masalın sonunda ise kazanıp, mükâfatlandırıldığı, kişiler tarafından

değer görüldüğü, ya da onun gibi insanlar tarafından anlaşılabilir olmasıyla masal öğretisinin amacına ulaşmış bulunuyor.

2.5.2. Grimm Masalları

Dünyaca ünlü pek çok masalın *(Külkedisi, Kurbağa Prens, Kırmızı Başlıklı Kız, Parmak Çocuk, Çizmeli Kedi, Pamuk Prenses ve Yedi Cüceler, Sindirella, Rapunzel, Hansel ve Gretel, Bremen Mızıkacıları, Fareli Köyün Kavalcısı vb.)* yazarı Alman iki kardeşin, Almanya'yı köy, şehir gezerek gördüklerini kaleme almalarıyla, denemelerle başlayan süreç 1812'de ilk baskısıyla hayat bulmuştur. Jacob ve Wilhelm Grimm kardeşler çocuk ve yuva, ev masallarıyla başladıkları serüvende hedef kitleleri çocuklar değildi ve masallar çocuklar için yazılmamış ve uygun içerikler de barındırmıyordu. Grimm Kardeşler hedef kitleye uygun sadeleştirmeler yaptılar ve masalları çocuklara uyarladılar. Çocuğa uygun olmayan temalar; cinsellik, şiddet, korku, istismar, Yahudi propagandaları, üvey anne kötülükleri masalın çıkış noktasının çocukları eğlendirmek olmadığını açıkça göstermektedir. Üçüncü Reich döneminde oluşmuş bu eserler aslında savaş döneminde Almanya'da yaşayan Yahudi ve Alman ırkının yaşadıklarından kesitleri gizli mesajlarla vermektedir. Örneğin; diğer kardeşlerinin arasında zulüm gören Pamuk Prenses, ayak topukları kesilmiş ve işkencelere maruz kalmıştır, bu savaş döneminde Yahudilere karşı yapılan davranışın bir yansıması olmuştur. Yine Sindirella'nın saflığının onu diğer kız kardeşlerinden ayırmasının, Kırmızı Başlıklı Kız masalındaki kurdun Yahudileri sembol edip kurdun elinde acı çeken Alman halkının yansımalarını, Pamuk Prenses'in kalbinin sökülmesi için avcıların onu ormana götürmesindeki şiddet ve vahşet temalarının dönemde yaşanan olaylara ışık tuttuğunu kanıtlar niteliktedir. Bu olaylar yazıların çeşitli versiyonlarında, baskılarında değiştirilmiş ve dönüştürülmüştür. Hans Dumm ise tamamen bu içerikleri ortadan kaldırmıştır (Oggito, 2018).

Grimm Masallarında önemli olan bir diğer özellik ise kadına atfedilen doğal güzellik ve buna sahip çıkması olmuştur. Güzel olan kadının toplumda kabul gördüğü

hayranlık uyandıran dillere destan pelesenk olan bu güzelliği görmek için savaşan erkekler, kilometrelerce öteden engelleri aşıp gelmeye çalışan prensesler ve yine güzel kadınların hak ettiği güzel şaşalı hayatlar masalda en sık değinilen konudur. Çirkin kadın çalışmak zorunda ve hayatta hep mücadele etmek zorundadır, toplumda dışlanır ve ikinci plandadır. Ama güzellik Tanrının yeryüzüne bir yansıması olarak kabul edilir ve güzel olma algısı, estetik çok önemlidir. Kadınların ince belleri, sırma altın uzun saçları, mavi gözleri, harika elbiseleri masalın olmazsa olmazıdır. Masalda sezdirilmek istenen duygu kendine bakmak ve güzel olan kadının anca kendini iyi hissedebileceği algısıdır. İşte değerli olan bu güzellik o kadar önemlidir ki Sindirella'nın üvey kız kardeşlerinin şişman ve çirkin olmaları nedeniyle elbiselerin yakışmaması ve prensin dikkatini çekememeleri olarak mesaj işlenmiştir. Bu kadınlar zayıf olmak adına kuş kadar lokmalarla doymakta ya da buna mecbur kalmaktadır. Esmer, kara olandan ziyade süt beyazı sarışın kadınlar ilgi çekici olarak vurgulanmış ve diğer herkesten farklı özelliklere sahip olduğu düşüncesi vurgulanmıştır. Bu güzellik algısı güzel olanı dışarıdaki kötülüklerden korunmak adına saklanmaya, özgürlüğünden mahrum olup bedel ödetmeye mecbur bırakmış, çirkinin ise mücadele edip, hayatta kalma çabası, ötekileştirilmesine sebep olmuştur. Kadınlar için güzellik, zarafet ve estetik algısının anlamlandırılması kadın arasında rekabete sebep olmuştur. Örneğin; Pamuk Prenses masalında ilk baskılarda Prenses, annesi tarafından kendinden daha güzel olduğu için öldürülmüştür. Güzel ya da çirkin kadın bedel ödemiştir ve bu düşünce yüzünden dış görünüşe önem vererek saraylarda en güzel yaşama kadınlar layık görülmüş ya da güzelliğin esareti olmuştur.

2.6. Yabancı Dil Eğitiminde Motivasyon Faktörü Olarak Masallar

Yabancı dil öğrenmede kişiyi güdüleyen faktörlerin olduğu bilinmektedir. Bunlar bireyin çevresi, çevresiyle etkileşimi, sosyal ya da içe dönük oluşu, hazırbulunuşluğu, istek ve amaca yönelik çalışması, maddi tatmin, terfi, yeni kültürler tanıma, seyahat, kişisel gelişim, ilgi ve merak duygusu, öğretmen faktörü, sınıf ve arkadaş ortamı, çalışma şartları olarak sıralanabilir. Birey yabancı dil öğrenirken bu iç ve dış süreçlerden geçmekte ve sınanmaktadır. Birey büyük arzu ve irade ve düzenli

çalışma temposuyla istediği seviye ve başarıyı elde edebilmekte ya da tamamlayamamaktadır.

Türkiye'de yabancı dil eğitimi konusu genel olarak yüzyıllardır süregelen ve halen aşılamayan bir problem olmuştur. Bu problem; öğretmen yetiştirme kurumları, öğretmen alan bilgisi ve becerisi, yeterli olmayan ders saatleri, yetersiz kaynak ya da içerik olarak düzenlenmesi gereken MEB ders kitapları, kullanılan öğretme yöntem ve teknikleri, sınıf mevcudu, sınıf fiziki koşulları, devlet politikaları, öğrencide istek, gerekli ve ihtiyaç görme durumu, bireylerde başarıyı destekleyen aile ve çevre, yabancı dil konuşmada hata ve utanç duygusu, önceden kazanılmış alışkanlıklar, yetiştirilme kültürü, eğitim kültürü, girdi ve çıktılar, eğitim sisteminde yeterince öğrenci merkezli, gelişim odaklı olmaması şeklinde sıralanabilir. Dış dünyaya kapalı, kendi içinde yetecek kadarını veren, öğrencinin kişisel gelişimine katkıda bulunmayan, geniş vizyon ve misyon sorumluluk bilincini taşımayan kişilerin yabancı dil öğrenmeleri ve de öğretmeleri beklenemez.

İstendik yönde kalıcı olarak davranış değiştirme sürecinde öğrencilerin ilgi, ihtiyaç ve zaman, mekân, yenilikler, eğitimde güncellikler takip edilmeli ve dönemin ihtiyacına yönelik bireyler yetiştirmek görev olmalıdır. Sistem girdilerinden öğrencileri yetiştiren, ufuklarını açan kendi deneyimlerini aktararak öğrencilere yol gösteren eğitimciler; sistemde büyük rol sahibi ve önemlidir. Çünkü öğretmen; birebir öğrenciyle etkileşim kuran her kültür, inanç ve düşünce yapısından gelen farklı bakış açılarına, hayallere sahip bireyleri yetiştiren kişidir. Dolayısıyla ekilen tohumların nasıl yeşerdiğine sahip kişiler eğitimcilerdir. Yabancı Dil öğretmenleri öğrencileriyle sınıf ortamında çeşitli sıra düzenlerini; derslerinde oyun oynamak, yazma becerisi geliştirmek, duyma anlama gibi becerilerin gelişiminde çeşitli aktiviteleri denerler. Öğrencilerle etkileşim halinde, sempatik tavırlarla onların önyargısını kırarak onlara yardımcı olarak yakın hissetmesini sağlamaktadırlar. Yine yabancı dil öğretmenleri derslerde monoton anlatımdan kurtulmak, ya da salt dilbilgisi kuralları öğretmenin ötesinde eğlendirerek öğretmek, kalıcı öğrenmeleri sağlamak, farklı duyulara hitap

etmek, hayal gücü geliştirici, yaratıcı etkinliklerle öğrenmeyi anlamlandırmak, somut durumlar ve günlük hayattan örneklerle derste öğrenilenlerin karşılık bulacağını aktarmak durumundadırlar.

İşte bu etkinlikler yabancı dil eğitimcileri tarafından çeşitli materyallerle sağlanır. Materyal olarak çalışma kağıtları, renkli blog yazıları, diyaloglar, farklı metin türü örnekleri, dinleme metinleri, ülke bilgisini temsil eden sembol figürler, kültürel materyaller de dikkat çekmek amacıyla kullanılmaktadır. Derste motivasyonu sağlayan, öğrenciye dinlenmesi, farklı rüyalara dalması, hayaller kurması, düş gücünü geliştirebilmesi, yeni kültüre kapılar açabilmesi için masallar da yabancı dil eğitiminde motivasyon faktörü olarak kullanılmaktadır. Gerek masalın yalın dili, renkli fantastik dünyası, gerek kişilerin kendi hayatlarından da yaşantı örnekleri bulabilecekleri dünyaya dalmak yabancı dil öğrenen çocuk, yetişkin tüm gruplarda uygulanabilir kaynaktır.

2.6.1. Masalların Yabancı Dil Eğitimi Derslerinde Materyal Olarak Kullanımı, Uygulanması

Yabancı dil derslerinde, öğrenciye kendini korku, stres ve baskı altında hissetmeyeceği, çok boyutlu öğrenmeye odaklı, kendi eksiklerini tamamlayıcı keşfedici öğrenmeyi kullanmayı öğreten, sorumluluk bilinci geliştiren, soru ve cevaplara anında dönütler verilerek, düşünmesi ve merak duygusunu uyandırmayı temel alan yaklaşımlarda masalın derslerde materyal olarak kullanılması öğrenciye kendini iyi hissettirecektir. Öğrenci masalda yaşanan durumlardan ve masal karakterinden kendi hayatında bir karşılık bulacak bunu özümseyecektir. Günlük hayatta karşılığı olmayan teorik bilgilerin süregelen şekilde öğretilmesi öğrenmeye olan hevesi azaltacak, ilgi ve bağ kopacak, öğretmen ve ders önemsenmemeye başlanacaktır. İlginin sürekli aktif olduğu derste öğrenci derse sıkı sıkı bağlanacak ve isteklilikle derse gelmek isteyecektir, bu da akademik başarıya ve yabancı dil öğrenmeye katkı sağlayacaktır. Dolasıyla derste kullanılan kaynak materyal,

etkinlikler büyük bir titizlik ve özenle seçilmelidir. İçerik olan öğrencinin seviyesine uygunluğu, hedefe uygunluğu, ders-kapsam içeriğiyle örtüşüp örtüşmediği, ders dışı etkinlik olarak mı tasarlandığı, masalın nasıl işlendiği örneğin drama ve canlandırmalar yoluyla mı ülke kültür bilgisi karşılaştırmaları yapılarak mı, temel etik öğretilere dikkat çekilmek mi istendiği konusunda, ya da dinleme becerisi için sinema-film izleme etkinliği mi konusunda öğretmen iyi bir seçimle derse gelmelidir.

Masal dilin güzelliklerini göstermede önemli olarak karşımıza çıkmaktadır, diyaloglar dilin estetik yapısı işlevselliği, müzikal tadında tam olarak edebi haz veren tür olduğu için yalın anlatım ve temel kelimelerin kullanılması, tekerleme, sık sık soru tekrar ve cevapların yapılması dilin esnekliğini, kullanımda anlam yoğunluğunu göz önüne sermektedir. Bu açıdan yeni öğrenilecek olan dilde bunlarla karşılaşmak dil öğrenenler için kolaylık sağlayacak öğrenilen dile alışmada yararlı olacaktır. Deyimler ve atasözleri hedef kültürün yıllardır süregelen düşünce yapısını öğretmede etkili olacaktır. Kafiyeli cümleler ve diyaloglar da sınıf içi gösteri, drama canlandırma etkinlikleriyle öğrencide hareketliliği, derste aktif olmayı sağlayacaktır. Öğrenenlerde konuşma becerisinin gelişmesine fayda sağlayacaktır. Doğal iletişim ortamı sınıfa taşınınca çocuklar pratik yapma şansı yakalayacaktır. Masal karakterlerinin fantastik düş ögelerinden oluşması, çeşitli hayvan ve cansız varlığın sahip olduğu kişilik özellikleri de çocuğun hayatı anlamlandırmasında ve ilerideki yaşamında karşılaşabileceği insan kişiliklerini tanıyıp, analiz etmesinde yararlı olacaktır. Masal dinleyen ya da okuyan yetişkinler üzerinde ise çocukken dinledikleri masalların ya gerçek olduğu ya da gerçekleşmelerini bekledikleri umutla hayatı düşünmelerini sağlar ve sosyal hayatlarında yaşadıkları sorunlara karşı uzaklaşmak nefes alabilmek, dinlenip huzur bulabilmek için farklı kapılar açarlar farklı dünyalara.

2.6.2. Yabancı Dil Eğitimi Derslerinde Kullanılan Masal Örnekleri

Yabancı dil eğitiminde kullanılan ve hedef kültürünün düşünce yapısı, yaşam tarzı, hakkında öğrencilere bilgi verilmek istenirken öğrenci için içeriği en uygun

tasarlanmış olan metinler seçilmeli, çocukta yaralayıcı izler bırakacak duygu, alışkanlık ya da düşünceye sebep verilmemelidir. Kişilerin kendini dinlerken ya da okurken motive edebilecekleri, hayata karşı pozitif bakış açıları kazanacakları, umut dolu hikayelerin kullanılması anlamlı olacaktır. Farklı dil, din ve ırktan kişiler için uygun olmayan önyargı oluşturan, milletin değer ve kültürel yargılarını aşağılayan, eleştiren küçük düşüren, ötekileştirilip olumsuz değer yargılarının oluşmasına sebep olan, tabu konuların olduğu cinsellik, şiddet, vahşet temaları gibi içerikler büyük hassasiyetle kitaplardan arındırılmış olmalıdır.

Yabancı dil derslerinde kullanılan ünlü Alman masal örneği olan *Pamuk Prenses'in* ilk nüshasında yazılan içeriğin eğer değiştirilmemiş olmuş olması ya da direkt çocuklara ilk haliyle anlatılıyor olması çocuk ve yetişkin psikolojisinde büyük zararlara neden olmaktadır. Çünkü Masalda *Pamuk Prenses* çok güzel bir kız ve öz annesi onun bu güzelliğini kıskanıp onu öldürmektedir. Sonraki basımlarda içerik değiştirilmiş ve öz anne, üvey anne ve cadı versiyonlarında karşımıza çıkmaktadır.

Masalların başta çocukları eğlendirmek maksadıyla yazılmamış olması içerisinde uygun olmayan pek çok düşünce yapısı, yaşam tarzı ve davranışın barındırılması sonraki baskılarda düzenlenmesinin önemi çocuk ve yetişkinin ilerideki dönemde ve psikolojik bakış açısını nötr olarak dengeleyip, pozitif bir bakış açısı sağlaması, kötülükten fayda olmayacağı öğretisiyle iyi olmanın anlam ve önemi, iyilerin mükafatlandırılacağı öğretisi masallarda verilmektedir.

Ünlü Alman Masallarının ilk baskıları;

2.6.2.1. Sindirella

Sindirella'nın Yahudi olması ve Alman bir aileye köle olarak esir düşmesi üzerine yazılan masalda *Külkedisinin* evde işler yapması ve saraydaki partiye katılıp güzelliğini gösterememesi için eve kapatılması, özgürlüğüne uygulanan kısıtlama

olarak ve tüm işlerini bitirmiş en güzel elbisesiyle baloya gidip prensle dans edip saat 12'den önce evde olmak zorunda olduğu için partiden koşarak çıktığında ayakkabısını düşürmesi üzerine prensin ona aşık olup ev ev gezip onu araması, üvey annenin Sindirella'nın ayaklarını kesmesi ve yürüyememesi için onu cezalandırması ve ayakkabının sahibinin kendi kızlarına ait olduğu düşüncesinde kıskançlık teması işlenmiş ve Sindirella vahşetle karşılaşmıştır (Listelist, 2020).

2.6.2.2. Hansel ve Gretel

Vefat etmiş anneleri yüzünden üvey anneleriyle yaşamak zorunda kalan ve yoksullukla mücadele eden Hansel ve Gretel, annelerinin korkunç planları ve para sevdası yüzünden ormanda kaybolmuş ve cadının şekerlemelerle dolu rengarenk ilgi çekici evine sığınmaları sonucunda cadının Hansel ve Gretel'i başta besleyip sonra onları pişirip yeme planları sonucunda kendini dışarıdaki kötülüklere karşı savunmak zorunda kalan Gretel'in masalda verdiği öğreti kimseye güvenilemeyeceği, üvey annelerin kötü olduğu ve gerekli durumlarda insanların ceza için yakılabileceği olmuştur. Yani yaşamdaki kötülüklere ders verme öğretisi de masallarda yer almaktadır (Listelist, 2020).

2.6.2.3. Pamuk Prenses ve Yedi Cüceler

Yedi cüceler tarafından korunan Pamuk Prensesin herkesin önünde ayağına kızgın ateşte ısıtılmış ayakkabının giyerek dans ettirilmesi Pamuk Prensesin çok sevdiği dansın cezalandırıldığının gösterildiği en açık örneklerdendir. Eğer bu içerikler ilk uyarlamalarda kalsaydı insanlarda yaşama umudu olmaz, güzelliğe, iyiliğe olan inanç biter ve herkes kötü insan olurdu. Ama masallardaki iletilerin pozitif istendik yönde olması kötülerin cezalandırılıp iyilerin mükafatlandırılması yaşam umudu vermektedir (Listelist, 2020).

Bunları okuyanlar elbette gerçek yaşamda karşı karşıya kaldıkları sorunlar karşısında kendilerine sabırla mücadele etmeyi amaç edinecek, çalışmanın, paylaşmanın, yardımsever olmanın bilincinde yetişip bu sorumlukla uygun davranışlarda bulunacaklardır. Ama bu öğretilerden yoksun masal okumamış kişilerde hayal gücü, yaratıcılık yoksun eksik kalacak kendilerini ait hissedip, sorunlarla karşılaştıklarında çözümler üretemeyecek kendilerini yalnız çaresiz hissedip, içlerine kapanacaklar ya da ani kararlarla kötü bireylere dönüşebileceklerdir.

2.7. Masalların Kültüre Göre Aktarımı, Çevirisi

Yabancı dil eğitiminde motivasyon sağlamada yararlı olan masalın seçimi özenli olmalı, yukarıda bahsedilen olumsuz içerik ve olumsuz örnek olabilecek davranışlardan arındırılmış olması öğretmenin istediği ve çaba harcaması gerektiği konu olmaktadır. Büyük titizle seçilmesi gereken metinlerde olmaması gereken özellikler kadar hedefe uygunluk ve amaca görelik açısından bireylere fayda sağlamalı onların gelişimlerine katkı sunmalı, hedef dil ve kültürü doğru yansıtması beklenmektedir. Bu açıdan masallar; ‘‘Özellikle dil ve kültür birlikteliği göz önüne alındığında seçilen ya da hazırlanan metinlerin kültür ögelerinden noksan olması eksik bir dil öğretimine sebep olacaktır” (Uçak, 2014; akt. Özdin, 2020).

‘‘Yabancı dili öğrenen bir kişinin hedef dilde kültürel yeterlilik düzeyine erişebilmesi için; o dilin konuşulduğu ülkenin coğrafî özelliklerini bilmesi, o toplum için önemli olan tarihî olaylar hakkında bilgi sahibi olması, hedef kültürdeki müziği, edebiyatı ve diğer sanatları tanıması, yemek alışveriş, tanışma, doğum günü gibi durumlarda kullanılan kültürel kalıpları kullanabilmesi, günlük olaylarda uygun hareket etmesi ve o toplumda yaygın olan jest ve mimikleri bilmesi gerekmektedir’’ (Memiş, 2016).

Dil ve kültürün ortak taşıyıcısı dünya ortak mirası olan masallar, kültür öğretiminde etkili olan edebi ürünlerdendir. "Kişi, kültür ögelerini ne kadar iyi algılarsa yabancı dili de o oranda iyi öğrenebilmektedir. Dolayısıyla kültür ögelerinin, yeri geldikçe, bir yabancının öğrenebileceği ölçüde ve doğru biçimde verilmesi önem taşımaktadır." (Barın, 2008; akt. Özdin, 2020). Kültürel öge, sembol ve içeriklerin masalda yer alması masal okuyucusu veya dinleyicisi tarafından hedef dili anlamlandırmasını kolaylaştıracak, düşünce yapılarını kavrayacak ve yabancı dil öğrenme merakı gelişecektir. Çünkü dil öğretiminde çeşitli kültürel özellikler; milli, uluslararası, sosyal yaşamdan etkileşim ve kesitler ve kültürün tüm bileşenleri yer almaktadır.

Kültür ögelerinin masallarda yer alması öğrencilerin kültürlerarası karşılaştırmalar yapabilmelerine olanak sağlar, kendi kültürünü de bu farkına varır yeniden gözden geçirir, erek dilin içinde oluştuğu kültürü tanır, kültürün insan davranışları üzerinde ve düşünce tarzlarındaki etkisini görür, hedef kültüre karşı masal dili önyargılarının yıkılmasında etkili olmuştur, masaldaki alegorik ögelerle desteklenmiş masal içeriği erek kültürde yaşam şartları, dönemi öğrencinin iyi anlamasına yardımcı olur. Anlayış, hoşgörülü, empati yeteneğinin gelişiminde masalın rolü büyük olmaktadır. Masal okuyucuları; karşı kültürde nasıl selamlaşıldığı, insanlar arası diyalog ve ilişkileri gözlemleyebilme, yeme içme alışkanlıkları konusunda bilgi sahibi olmayı, toplumun başına gelen olaylar, yaşam mücadeleleri, komşuluk ilişkileri, özel gün, bayram ve kutlamalar, festivaller, giyim alışkanlıkları, toplumda kabul gören yargılar, atasözü ve deyimler, olaylar karşısında o kültürde yaşayan insanların verdikleri tepkiler masalla birlikte göz önüne sunulmaktadır. Masallar içlerinde doğdukları toplumlara ayna tutmuş kültürün yansıtıcısı olmuşlardır. Her toplumun kendine has özelliği masallarda yansıdığı gibi tüm kültürlerde, milletlerde, dillerde ve dinlerde ortak estetik yargılar, ortak ahlaki değerler, evrensel doğrular vardır. İşte bu doğrular erek kültüre kılıf giydirilmiş, makyajla süslenmiş şekillerde farklı farklı işlenmiştir.

Bu kültür uyarlamalarında dikkat edilen özellikler; çevirisi yapılacak karşı kültürde tabu olup olmaması, dine, millete, karşı kültüre zarar verip zedelemeyecek en iyi şekilde verilmek istenen mesajın iletilmesini sağlayacak doğru kelimelerin kullanılmasına özen gösterilmesidir. ‘‘Dil, içinde bulunduğu toplumdan bağımsız düşünülemeyeceği gibi çeviri de dil ve kültür temelinde işlemeye devam eder. Dolayısıyla çeviri, olguların dönüştürülmesiyle sınırlandırılamaz, bunun çok ötesine geçen bir kültür aktarımıdır. Tercüme yapılacak iki dil arasında sosyal, ekonomik, psikolojik, sosyal, alışkanlıklar, adetler, doğruları bilinen kültürel aktarımlar vardır’’ (Birdal, 2022). ‘‘Zira kültürel normların tam anlamıyla çevirilere yansıtılması salt yabancı dil öğretimi süreçleriyle mümkün olamamaktadır. Hem kaynak hem de erek dil dünyasıyla bire bir yaşantısal etkileşimler sayesinde kültürel öğelerin eşdeğer karşılıklarının çevirilerde aktarılabilmesi daha anlamlı olmaktadır. Bu noktada da çevirmenlerin Almanya’da Alman dili ve kültürüyle etkileşim içerisinde yaşayıp yaşamadıklarından hareketle kaynak dilsel ve kültürel içeriklerin eşdeğer karşılıklarının çeviri metninde ne denli aktarılabildiği irdelenerek gerekli görülen metin kesitlerinde olası çeviri önerileri sunulmuştur’’ (Cansız, Seymen, 2022). Ya da karşılığı zor bulunan zor çevrilen kelimelerde örneğin; Bretzel’in Türk masallarında simit olarak aktarılması ya da yılbaşında kutlama yapılırken içilen şarabın Türk kültürüne meyve suyu olarak aktarımıdır. ‘‘Öyle ki, kaynak metni, kaynak dili ya da kaynak kültürü temel kabul etmiş kuramların erek dünyayı dışlayarak göz ardı etmesi, çeviriye ürün olarak bakan anlayışın ise çeviri sürecini hesaba katmaması durumu söz konusudur. Ya da kültür odaklı veya işlevsel çeviri kuramlarında olduğu gibi çeviri gerçekliğine yön veren esas ilginin çeviri amacı ya da çeviri görevi olduğu savunulmuş, kaynak metnin değişmezliği, “kutsallığı” anlayışı sekteye uğramıştır’’ (Akalın, 2006). Yine benzer ögeler de vardır. Örneğin hem Türk hem Alman masallarında üvey anne cadı kötü olarak işlenmiştir. İki kültürde de kuzu ve geyikler iyi arkadaş figürü olarak yer alırken kurtlar saldırgan yönleriyle ön plana çıkmıştır. Masalda üç kez söylenen sözler, tekrarlar da sayı motifi olarak benzerlik göstermektedir.

III. BÖLÜM

TÜM BOYUTLARIYLA RAPUNZEL MASALI

Grimm Kardeşlerin önemli eseri olan Rapunzel masalı, 1812'de ilk nüshası *''Çocuklar ve Ev Masalları''* adıyla yayınlandı ve sonraki süreçte gerek sözlü eser ürünü olmasıyla dillerden dile pelesenk olarak farklı uyarlamalardan geçti ve üzerinde değişiklikler yapıldı. Masal yapılan çeşitli yorumlamalarla renklendi ve geliştirilerek son nüshası basıldı. Masalın ilk nüshasında içerik olarak hoş olmayan ögeler masalın çıkış amacının çocukları eğlendirmek olmasa da masalın bu kadar sevilip farklı kıtalarda ses getirip yayılması sebebiyle diğer nüshalarda çocuğa uygunluk göz ardı edinilmemiş, düşünülmüş ve çocuk dünyasında yer edinebilecek şekilde uyarlanmıştır.

Masalın Birinci Baskısı

''Bir varmış, bir yokmuş, yıllar boyunca çocukları olmasını dileyen ama bir türlü anne baba olamayan bir karı koca varmış. Kadın, en sonunda hamile kalmış. Bu çiftin evinin arkasında bir periye ait türlü çiçeklerin ve otun büyüdüğü bahçeye bakan minik bir pencere varmış. Ne var ki oraya girmeye kimse cesaret edemezmiş.

Masalın Yedinci Baskısı

''Bir varmış, bir yokmuş, uzun zaman çocuk sahibi olmak isteyip bir türlü anne baba olamayan bir karı koca varmış. En sonunda Tanrı, kadına dileklerinin gerçek olacağı müjdesini vermiş. Bu çiftin evinin arkasında en güzel çiçek ve otların büyüdüğü bir bahçeye bakan minik bir pencere varmış. Bu bahçe kalın duvarlarla örülüymüş ve herkesin korktuğu güçlü bir cadıya ait olduğu için oraya girmeye kimse cesaret edemezmiş'' (Çeviri Gazetesi, 2018).

Rapunzel masalının İtalyan masalından 1698 (Petrosinella) etkilenerek Grimm Kardeşlerin Alman edebiyatına uyarladığı düşünülmektedir. Rapunzel 1812'ye ilham olan Petrosinella (marul kız) Giambatttista Basile tarafından yazılmıştır. Ayrıca Rapunzel masalının çeşitli uyarlamaları yapılmıştır; Brothers Grimm- Hausmärchen 1812, Kleine Romane 1790, Giambatttista Basile Petrosinella 1634-36, Johann Gustav Büsching Das Mährchen von der Padde 1812.

Grimm Kardeşlerin Alman peri masalını oluşturduklarına inanmalarına rağmen önceki İtalyan ve Fransızca versiyonlar da eserdeki en büyük farkın Rapunzel'in kulede hamile kaldığını içermemesidir. Dolasıyla sonraki basımlarda değişikliğe uğramış masalın çıkış noktası konusunda kesin bir kanıt yoktur (Wikipedia, 2022).

Rapunzel Masalı

''Bir çocuğu özleyen yalnız bir çift, bir büyücüye ait geniş, geniş, yüksek duvarlı bir geçiş bahçesinin yanında yaşıyor. Hamilelikle ilgili istek duyan karısı, yakındaki bahçede büyüyen bir Rapunzel (yani, bir Campanula Rapunculus (yenilebilir bir yeşil salata ve kök sebze) veya bir Valerianella keçiboynuzu (bir salata yeşili)) fark eder ve özlem duyar. o. Başka bir şey yemeyi reddeder ve boşa gitmeye başlar. Kocası onun hayatından korkar ve bir gece onun için bir şeyler almak için bahçeye girer. Döndüğünde, bundan bir salata yapıp yiyor, ama daha fazlasını istiyor, bu yüzden kocası daha fazlasını almak için bahçeye dönüyor. Eve dönmek için duvarı tırmandırırken, büyücü onu yakalar ve hırsızlıkla suçlar. Merhamet için yalvarır ve yumuşak davranmayı kabul eder ve bebeğin doğduğunda kendisine verilmesi şartıyla istediği tüm Rapunzelleri almasına izin verir. Umutsuz, kabul ediyor.

Karısının bir kızı olduğunda, büyücü onu kendi yetiştirmesi için alır ve annesinin arzuladığı bitkiden sonra ona "Rapunzel" adını verir (bir versiyonda çift, bebeği teslim etmekten kaçınmak için doğumdan önce uzaklaşır. Sadece büyücünün, bebeğin doğumu üzerine, yer değiştirme girişimlerinden etkilenmeden kapılarına

çıkması için). Rapunzel, uzun altın saçlı güzel bir çocuk olarak büyür. On iki yaşına geldiğinde, büyücü onu ormanın ortasındaki bir kuleye kilitler ne merdiven ne de kapı ve sadece bir oda ve bir pencere ile. Büyücü, Rapunzel'i ziyaret etmek için kulenin altında durur ve seslenir:

Rapunzel!

Rapunzel!

Şaçını aşağı sarkıt

Senin altın merdivenine tırmanabilmem için!

Bir gün ormanın içinden geçen bir prens Rapunzel'in kuleden şarkı söylediğini duyar. Ruhani sesinden etkilenerek onu arar ve kuleyi keşfeder, ancak kuleye giremez. Sık sık geri döner, güzel şarkılarını dinler ve bir gün büyücünün ziyaretini görür ve nasıl erişilebileceğini öğrenir. Büyücü gidince, Rapunzel'in saçını indirmesini ister. Bunu yaptığında, yukarı tırmanıyor ve âşık oluyorlar. Sonunda kendisiyle evlenmesini ister ve bunu kabul eder.

Birlikte, her gece geleceği (böylece gündüzleri onu ziyaret eden büyücüden kaçınarak) ve Rapunzel'e kademeli olarak merdivene öreceği bir ipek parçası getireceği bir kaçış yolu planlarlar. Plan meyvesini vermeden önce, aptalca onu ele verir. Kinder- und Hausmärchen'in ilk baskısında (1812) (Almanca: Çocuk ve Ev Masalları, İngilizcede en çok Grimms'in Peri Masalları olarak bilinir), masumca elbisesinin belinin etrafında daha sıkı büyüdüğünü ve hamileliği ima ettiğini söylüyor. Daha sonraki baskılarda, bir unutkanlık anında "Dame Gothel" e, prensi çizmesinin neden ondan daha kolay olduğunu sorar. Büyücü öfke içinde, Rapunzel'in saçını keser ve kendisini korumak için onu vahşi doğaya atar.

Prens o gece aradığında, büyücü onu yukarı çekmek için kopmuş saçlarını indirir. Korkunç bir şekilde, kendisini hiçbir yerde bulunamayan Rapunzel yerine onunla tanışırken bulur. Ona öfkeyle bir daha asla Rapunzel'i göremeyeceğini söyledikten sonra, dikenli bir çalıya inerek kuleden atlar veya düşer. Dikenli çalı düşüşünü kırıp hayatını kurtarsa da gözlerini kaşıyor ve onu kör ediyor.

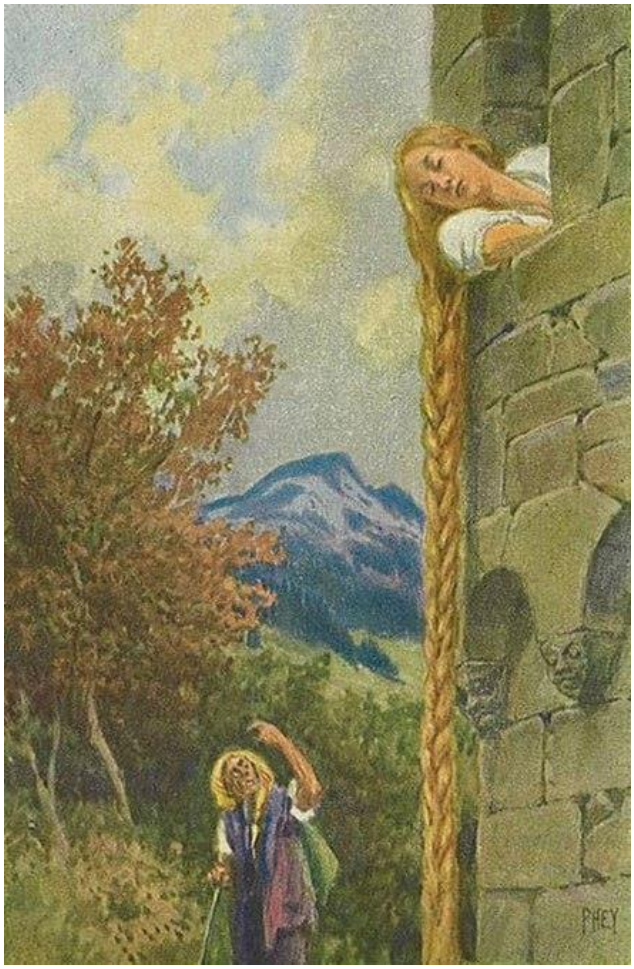
Yıllarca ülkenin çorak topraklarında dolaşır ve sonunda Rapunzel'in şimdi doğurduğu ikizlerle, bir oğlan ve bir kızla birlikte yaşadığı vahşi doğaya gelir. Bir gün şarkı söylerken sesini tekrar duyar ve yeniden bir araya gelirler. Birbirlerinin kollarına düştüklerinde, gözyaşları hemen görüşünü geri kazanır. Onu ve ikizlerini sonsuza dek mutlu yaşadıkları krallığına götürür.

Hikâyenin bir başka versiyonu, üvey annesinin, prens kuleden atladıktan sonra Rapunzel'in saçını çözdüğünü ve ellerinden kayıp çok aşağıya inerek onu kulede mahsur bırakarak Rapunzel'in saçını çözdüğünün ortaya çıkmasıyla sona erer'' (Stringfixer, 2022).

Pek çok kültürde ve edebiyatta yankı bulan Rapunzel okuyucusu ve dinleyicisi tarafından çok sevildi. Popüler kültürde kendine yer edindi ve çocuk dünyasında küçük kızlar Rapunzel gibi saçlarını uzattı. Rapunzel'in muhteşem büyülü dünyasına kapılan saflıkla muhteşem güzellikle ilgi çekici olması buna katkı sundu.

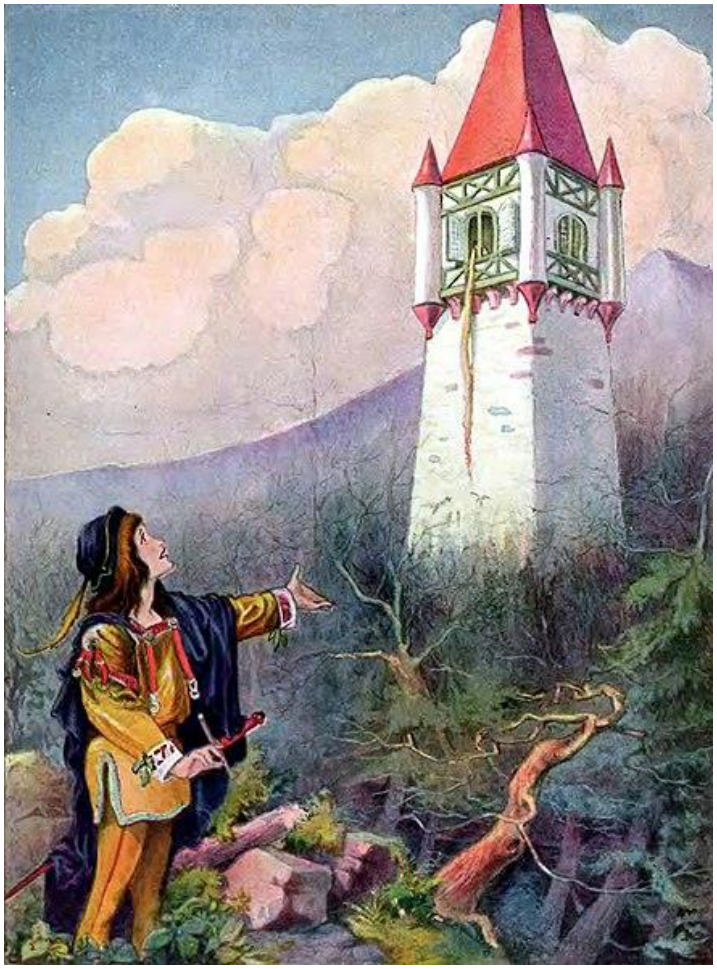
3.1. Popüler Kültürde Rapunzel Masalı

Rapunzel masalı doğuşundan itibaren ilgiyle karşılandı ve 1910'larda Paul Hey ve Johnny Gruelle tarafından resmedildi.

Resim [15] Paul Hey- Rapunzel çizimi (1910's)

[15] Resim 1: Hey, Paul. (1910's). Rapunzel Çizimi. https://stringfixer.com/tr/Rapunzel

Resim [16] Johnny Gruelle- Rapunzel

[16] Resim 2: Gruelle, Johnny. (1922). *Illustration – Rapunzel.* https://commons.wikimedia.org/wiki/Johnny_Gruelle#/media/File:Johnny_Gruelle_illustration_-_Rapunzel_-_Project_Gutenberg_etext_11027.jpg

Resim [17] Rapunzel, 1978'de Doğu Almanya'nın Pulu

Almanya kule ve şato gibi eski yapılarını koruyan ve ön plana çıkan ülke ve şahane yapılarıyla mistik ruhuyla geçmişi yaşatan eserlere sahip. Rapunzel'in yaşadığı kuleler pek çok rivayete göre çeşitlilik göstermektedir. Örneğin; Dresden, Cochem, Trendelburg, Babelsberg Kalesinin ve Stourton Kulesi eşsiz güzellikleri masaldaki betimlemeye uyan özellikleri ve konum olarak masalın doğduğu yerler olarak düşünülmektedir.

[17] Resim 3: DDR, 15. (1978). *Pul- Rapunzel.* https://www.canstockphoto.com/germany-1978-shows-scene-from-fairy-11263812.html

Resim [18] Dresden, Saksonya, Almanya- Rapunzel

[18] Resim 4: Körner, Kay. (2006). *Heykel- Rapunzel.* https://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%A0%D0%B0%D0%BF%D1%83%D0%BD%D1%86%D0%B5%D0%BB%D1%8C#/media/%D0%A4%D0%B0%D0%B9%D0%BB:Dresden_Altmarkt_14.jpg

Resim [19] Cochem Kalesi (Reichsburg Castle) Almanya Renanya-Palatina Rapunzel'in yaşadığı rivayet edilen bir diğer kale.

[19] Resim 5: Yılmaz, Özden.(?). *Reichsburg Castle- Rapunzel.* https://www.seturday.com/trend-seyahat-rotalari/rapunzelin-sehri-cochem

Resim [20] Rapunzel's Tower/Castle in Trendelburg

Resim [21] Flatow Tower Babelsberg

[20] Resim 6: 3.Condrad, (?-1300's). *Rapunzelturm.* https://www.burg-hotel-trendelburg.com/en/the_castle/history/

[21] Resim 7: Explorepotsdam, (2018). *Flatow Tower.* https://www.instagram.com/p/BekfLaUgEKL/

Resim [22] İngiltere, Kral Alfred Kulesi

Stourton Kulesi'nin görkemi Rapunzel'in kulesi olarak düşünülen 205 merdivenli kuledir (Masaloku, 2022). Merdivenlerinin içeriden olması ve dışarıdan gözükmüyor oluşu insanların masalda sözü edilen kulenin Alfred'in aslında Birleşik Krallık ve Fransa arasında geçen 7 yıl savaşlarının bitişini ve zaferini kutlamak için yaptırdığı kule olduğu bilinmektedir (Ertanhaber, 2022).

[22] Resim 8: Gzt, (2021). *Kral Alfred Kulesi*. https://www.gzt.com/foto-galeri/gztmzt/ingilteredeki-kral-alfred-kulesi--2024842/1

Resim [23] Eskişehir Masal Şatosu- Rapunzel Kulesi

[23] Resim 9: 360tr.com, (2018). *Eskişehir Masal Şatosu- Rapunzel*. https://www.360tr.com/eskisehir-masal-satosu-rapunzel-panorama-sanal-tur_bd09deafd4_tr.html

Resim [24] Tangled Disney Film

Tangled Prenses Rapunzel ile Yakışıklı Hırsızın Aşkı

Film ABD yapımı olarak 2010 yılında yayına sunulmuş 100 dakikadan oluşan animasyon filmidir. İzleyicileri tarafından büyük ilgiyle karşılanmış film küçük büyük herkesin beğenisini kazanmıştır. Disney animasyon filmine konu olan Rapunzel filmde, anlatılan hikayelerden farklı bir senaryoyla Dan Fogelman yorumuyla izleyicilerine sunulmuştur. Film, her masalda olduğu gibi zaman ve mekândan bağımsız uzak diyarlarda yaşayan zengin fakir herkesin mutlu olduğu diyarlarda geçmektedir. Kraliyet tarafından yönetilen halk, çok sevdikleri krallarının bir çocuklarının olmasını dört gözle beklerken nihayet hamile kalan kraliçe bebeğine sağlıkla kavuşmayı arzuluyormuş, doğumuna az kalan Kraliçe ölümcül bir hastalıkla karşı karşıya kalmış ve bu tüm sevenlerini çok üzmüş herkes bir yandan seferber olup kraliçenin sağlığına kavuşması için her şeyi yapıyormuş. Hastalığa şifa olacak tek ilacın ise sadece belirli bölgede çok az yetişen ve kolay bulunmayan bitkinin Gothel Anne isimli cadıda olduğu biliniyormuş. Askerler cadının bir büyücü olduğu ve kötülük yapabileceği bir karşılık bekleyebileceği korkusundan çok dikkatle gizlenerek cadının bahçesin girmiş ve bitkiyi almışlardır, bitkiyi yiyen kraliçe eski sağlığına geri

[24] Resim 10: Reelrundown, (2022). *Disney Tangled*. https://reelrundown.com/animation/Hidden-Disney-Images

dönmüş ve sırma altın renginde saçları olan çok güzel bir kız çocuk dünyaya getirmiştir. Tüm bu olanların farkında olan ve intikam almak isteyen cadı Gothel Anne ise kendisine gençlik sihiri sağlayan bu bitkinin çalınması üzerine çok sinirlenmiş ve doğan bu kız çocuğunu kaçırıp ormanın derinliklerinde kuleye hapsetmiştir. Rapunzel ise yıllardır gördüğü tek yüzün cadı olduğu insanları tanımadığı ve kulede her şeyden habersiz yaşamış ve saçlarının uzunluğu her geçen gün artmış 20 metreyi bulmuştur. Karışık prenses tüm gün saçlarını seviyor onunla oynuyor ve sadece tek dostu olan Pascal (kurbağa) ile vakit geçiriyormuş. Cadı kuleye geldiğinde ise saçlarını aşağıya doğru sarkıtıp onun yukarı çıkmasını sağlıyormuş cadı ise tek gençlik iksiri olan Rapunzel'in saçlarını çok seviyormuş. Yıllarca bebek özlemi çeken Kral ve Kraliçe sahip oldukları bebeklerini kaybetmenin derin üzüntüsü içinde her akşam şehirde gökyüzüne fenerler ışıklı balonlar bırakıyorlarmış. Rapunzel ise uzak kulesinden her akşam bu görüntüyü izler ve anlamlandırmaya çalışırmış. Rapunzel 18 yaşına basmış ve tesadüf eseri o gün, saraydan çok değerli taç çalan, saray muhafızlarından ve diğer hırsızlardan kaçan yakışıklı cesur bir hırsızın kuleye sığındığı anda onunla tanışmıştır. Bu karşılaşmanın ardından kaçak bir serüven Rapunzel'in özgürlüğüne kavuşmasını sağlamıştır (Tersninja, 2010).

Rapunzel – Script and Song Lyrics

NARRATOR Once upon a time there was a man and his wife. At the back of their house was a little window where they could see a beautiful garden, full of wonderful flowers and vegetables. The garden had a high wall around it and no one dared to enter because it belonged to a fearsome old witch.

The wife longed to eat the lovely fresh salad vegetables that grew in the garden. She knew that she could not have them and as every day went by she got paler and thinner. She begged her husband to find a way into the garden to steal some of the vegetables.

WIFE I will get better if I have some of those salad vegetables.

NARRATOR So the man climbed the wall into the garden and he took some of the salad vegetables back to his wife. They were so delicious that she wanted to eat more of them. The next night her husband went back into the garden, but as he climbed down the wall, the old witch was waiting for him. She shouted at him in a very angry voice…

WITCH (Angrily) How dare you come into my garden?

Song 1.WHO'S THAT STEALING MY LETTUCES? CD track 2/7

1 Who's that stealing my lettuces?
Who do you think you are?
Who's that stealing my lettuces?
You'll be sorry, ha, ha, ha!

2 Who's that stealing my radishes?
Who do you think you are?
Who's that stealing my radishes?
You'll be sorry, ha, ha, ha!

3 Who's that stealing my spinach leaves?
Who do you think you are?
Who's that stealing my spinach leaves?
You'll be sorry, ha, ha, ha!

Resim [25]Rapunzel Şarkısı (Yumpu, 2022).

[25] Resim 11: Yumpu, (2022). *Rapunzel Şarkısı.*
https://www.yumpu.com/en/document/view/7183489/rapunzel-script-and-song-lyrics-dotdismus

Resim [26] Rapunzel Çizgi filmi

[26] Resim 12: Google Görseller, (2022). *Rapunzel Çizgi filmi.* https://www.google.com/search?q=rapunzel+%C3%A7izgi+filmi&sxsrf=ALiCzsblDPfcPIOYOGPLIJv6cyZmWEGxwg:1671037607946&source=lnms&tbm=isch&sa=X&ved=2ahUKEwj3m5yYzPn7AhW1cPEDHWyvCPMQ_AUoAnoECAIQBA&biw=1366&bih=625&dpr=1#imgrc=NYQDLMZ3IprTRM

Resim [27] Rapunzel Tiyatro- Drama

[27] Resim 13: Google Görseller, (2022). *Rapunzel Tiyatro- Drama.* https://www.google.com/search?q=rapunzel+tiyatro&tbm=isch&hl=tr&chips=q:rapunzel+tiyatro,online_chips:tiyatro+oyunu:t5nJfKmBrFU%3D,online_chips:atl%C4%B1+prensi:WdG5uDlwuyQ%3D&sa=X&ved=2ahUKEwje4IGNzfn7AhWFnf0HHbFeD68Q4lYoAHoECAEQKQ&biw=1349&bih=625

Resim [28] Barbie Bebek Rapunzel

[28] Resim 14: Google Görseller, (2022). *Barbie Bebek Rapunzel.* https://www.google.com/search?q=rapunzel+oyuncak+&tbm=isch&ved=2ahUKEwjttO-lzfn7AhUk5rsIHYIpAH4Q2-cCegQIABAA&oq=rapunzel+oyuncak+&gs_lcp=CgNpbWcQAzIFCAAQgAQyBAgAEB4yBggAEAUQHjIGCAAQCBAeMgYIABAIEB4yBggAEAgQHjIGCAAQCBAeMgcIABCABBAYMgcIABCABBAYOgQIIxAnOggIABCABBCxA1DbBliMHGCCIGgAcAB4AIABdIgBxAySAQQ1LjExmAEAoAEBqgELZ3dzLXdpei1pbWfAAQE&sclient=img&ei=0QOaY60IpMzv9Q-C04DwBw&bih=625&biw=1349&hl=tr#imgrc=FPGCdtttxFiIsM

Resim [29] Rapunzel Kırtasiye Malzemeleri

[29] Resim 15: Google Görseller, (2022). *Rapunzel Kırtasiye Malzemeleri.* https://www.google.com/search?q=rapunzel+k%C4%B1rtasiye+malzemeleri&tbm=isch&ved=2ahUKEwjaifTAzfn7AhUY5rsIHcmrArgQ2-cCegQIABAA&oq=rapunzel+k%C4%B1rtasiye+ma&gs_lcp=CgNpbWcQARgAMgQIIxAnOgUIABCABDoGCAAQBRAeOgYIABAIEB46BwgAEIAEEBg6CAgAEIAEELEDOgQIABBDUABY9Bpg5CVoAHAAeAGAAdUBiAGLEZIBBjYuMTIuMZgBAKABAaoBC2d3cy13aXotaW1nwAEB&sclient=img&ei=CQSaY5rhKpjM7_UPydeKwAs&bih=625&biw=1349&hl=tr#imgrc=kWINIpM788_9tM

Resim [30] Rapunzel Doğum günü Pastası

Tüm alanlarda yer edinmiş olan Rapunzel popüler kültürde şarkı, filmler, tiyatrolarda karşımıza çıkmış olması ne kadar sevildiğinin bir göstergesidir. Rapunzel'in bu kadar benimsenmesinde küçüklükten beri en çok anlatılan ünlü

[30] Resim 16: Google Görseller, (2022). *Doğum günü pastası.* https://www.google.com/search?q=rapunzelin+do%C4%9Fum+g%C3%BCn%C3%BC+pastas%C4%B1+&tbm=isch&ved=2ahUKEwj8wpihz_n7AhWRxqQKHaiVDu0Q2-cCegQIABAA&oq=rapunzelin+do%C4%9Fum+g%C3%BCn%C3%BC+pastas%C4%B1+&gs_lcp=CgNpbWcQAzoECCMQJzoICAAQgAQQsQM6BQgAEIAEUOYLWOsuYLQyaABwAHgAgAGtAYgBsRSSAQQzLjIxmAEAoAEBqgELZ3dzLXdpei1pbWfAAQE&sclient=img&ei=4AWaY_zSA5GNkwWoq7roDg&bih=625&biw=1349&hl=tr#imgrc=OUATeH7y-revfM

masallardan biri olması ve olağanüstü güzelliğe sahip olup kuleye hapsedilmesi, cadı tarafından esir tutulup cezalandırılması onu diğer masalların hikayesinden ayırmaktadır. İlgi görmesi ve dikkat çekici yanı sayesinde Rapunzel, kendi adına bir endüstri alanı yaratıyor ve çocuk oyuncakları, okul araç gereçleri, sinema filmi uyarlamaları, tiyatro gösterilerine sahne oluşu, yayınevlerince basılan kitaplar, internet sitelerindeki çizgi filmler, şarkı ve oyun versiyonlarıyla yüzyıllardır çocuk kitlesi üzerindeki hakimiyetini sürdürmeye devam ediyor. Bunu bilen çağdaş yaklaşımcılar da yabancı dil öğrenen bireyler için onların ilgi ve beklentilerinin göz önünde bulundurulduğu yabancı dil dersi işlemek önemli olmakta ve yabancı dil derslerinde okuma becerisinin gelişimi, ya da empati öğretiminde masalın devamında siz olsanız ne yapardınız sorularıyla öğrenenlerdeki üst bilişsel düşünme özellikleri ön plana çıkarılarak öğrencilerin kişilik özellikleri tanınmış oluyor, farklı bakış açıları sunulmuş oluyor, gerçek yaşam ve masal dünyasının yüzüyle bireyler tanışmış oluyor, keyif alarak öğrenme gerçekleşiyor, pek çok duyguya aynı anda hitap edilebiliniyor masal drama yoluyla canlandırılıyor, kalıcı öğrenmeler sağlanıyor, konuşma becerisi gelişiyor, masalın farklı uyarlamaları da anlatılarak, okunarak farklı kültürler hakkında bilgi sahibi edinmiş olunuyor.

3.2. Rapunzel Masalındaki Sembolik ve Mitolojik Yaklaşımlar

Avrupa'da ekonomik sorunların, savaşların olduğu karanlık dönemde sosyal hayatın yerle bir olduğu aile temel taşlarının sarsıldığı insanların iyi yaşam standartlarında yaşayamadığı, işçi ve köle sınıfının zorluklarla mücadele ettiği dönemde kadınların korunmaya her zamankinden daha ihtiyaçları vardı. Bu dönemde çoğu kadın ya köle olarak pazarda satılarak bir eşe hizmet etmek zorundaydı ya da çok eşle birlikte olmak zorundaydı. Bakirliğin saf ve temizliği ifade ettiği düşüncesi ve kadınların kendini koruması önemliyken güzel olanın kendisini ekstra koruması gerekmekte ve ulaşılmaz olması beklenilmekteydi. Fisher & Silber, (2000)'de masalların iletmek istediği alt mesajda güzel ve iyi kalpli bir prensesin sabrettikten

sonra ve aşkı için çabalayıp bekledikten sonra ödül olarak eşlerinin onlara sunulduğunu, iyi aile kadını, iyi bir anne ve evine bağlı bir kadın figürünün o dönemdeki insanlar için önemli olduğunu vurgulamaktadır.

Güzel Rapunzel'in de dikkat çekici güzelliğinin bedeli kulede esir olarak kapatılmak oldu. Rapunzel cezasını yalnızlıkla ve dış dünyadan kopuk ailesinden uzak ve onları hiç tanımadan yaşayarak ödemek zorunda kaldı. Cadının baskıları ve hayatında gördüğü tek kişinin o olması yüzünden iletişim sıkıntıları ve insanlara güven problemi yaşamasına sebep oldu.

İnsanların farklı mücadeleler verdiği bu dönemde fakirlik insanların yaşamını kötü etkilemekteydi. Tıpkı Rapunzel'in annesinin hamileyken yeterli yiyecek ve vitamin alamaması ve aşeren eşi için komşularının bahçelerinden marul çalmak zorunda kalan baba figürü, dönemin yaşam şartlarını göz önüne sermektedir. Cadı komşu ise her şeye fazlasıyla sahipken paylaşmayı sevmeyen bencil figürle isteklerini yaptıran insanların zayıf yanlarından faydalanan ve bunu silah olarak kullanan kötü karakteri sembol etmektedir. Toprak, (2015)'te Pencere Kenarındaki Çocuk: Rapunzel çalışmasında; masal yorumcusu Dr. Eugen Drewermann'a göre annenin gördüğü güzel bahçenin kendi evinin bahçesi olduğunu annenin çabasız şizofren olduğunu kendi bahçesini elini uzatıp ulaşabileceği bitkiler varken, egosuna yenik düştüğü ve erkeğini zorla gidip marulu almaya çalmaya teşvik eden korkak, katolik kilisesinin emirleri arasında kaybolan kişiliği temsil ettiğini belirtmiştir. Dr. Drewermann masal yorumcusu olarak masalı çözümlediğinde bu bahçenin cadı komşuya ait olsa bile anne karakteri arzu ve günah arasında sıkışmış, kıskanç kadını temsil ettiği, arzularının iştahı olduğu ve bu günaha yenik düştüğü ve sonunda bu cezayı masalın ilerleyen kısımlarında kızının çektiğini, annenin elinden kızının alındığı şeklinde yorumlamıştır. Mitolojik sembollerin cadı, zorluk olarak temsil edilen merdiveni olmayan kule, annenin yediği bitkiler gibi sarmaşık uzun saçlar ve sarmaşıkla kaplı kulenin dikenleri, din günah algısı, iksir, masalın altında yatan gerçekliği göz önüne sermesi için

mitolojik öge olarak toplumun bilinçaltını gözler önüne sermektedir'' (Skolastik Fantazya, 2015).

Prens karakteri; kendisi için uygun eşi arayan aradığı ruh eşini bulamayan şehirdeki ve yakın kasabalardaki onca kişiye rağmen kimseyle birlikte olmamış salt aşk ve ilk görüşte aşka inanan biri olarak masalda yer almaktadır. Prens bir gün rastgele atıyla yürüyüşe çıktığında ormanın içinde derinliklerde bir kule fark eder. Kule çok uzun ve merdivensiz olmasıyla ön plana çıkan özelliklere sahiptir. Kulede merdivenin olmaması dışarıdan kimsenin içeri girememesi ve tutsak Rapunzel'in de asla kaçamaması için yapılmasıdır.

Prens henüz Rapunzel'i kulede görmeden Rapunzel'in sesini duyar ve şarkı söyleyen Rapunzel'e âşık olur. Burada sembol olarak verilen aslında Rapunzel'i kalben hisseden Prens'in gerçek aşkı ve onu arayış çabası olmaktadır. Sesin geldiği yere doğru yönelen Prens pencere şarkı söyleyen ve saçları upuzun altın sarısı olan ve pencereden sarkıtan Rapunzel'i görüp âşık olur ve onunla tanışmak için kuleye yaklaşmak istediği anda cadı dikenli çalılar arasında belirir ve Rapunzel'e saçlarını uzatması için seslenir. Tüm bu olanlara şaşıran prens her şeyi inceler ve saraya geri döner ama prens çoktan Rapunzel'e âşık olmuş ve yanına ertesi gün yeniden gider çalıların arkasına saklanan prens atını uygun yere bağlar ve "Rapunzel saçlarını uzat'' der Rapunzel ise bu sese yabancı olduğu için önce tedirgin olmuştur çünkü cadı ona kimseyle konuşmaması gerektiğini insanların çok kötü olduğu ve ona zarar verebileceğini öğretmiştir. Rapunzel çok tedirgin ve kararsız kalarak pencereden aşağı baktığında prens ona kendini tanıtır ve karşısında yakışıklı bir prens gören Rapunzel korkmadan onunla tanışmayı kabul eder ama kulede merdiven olmadığını aşağı inemeyeceğini söyler. Prense saçlarını uzatmaktan başka çaresi kalmaz. Güzelliği yüzünden esir edilen Rapunzel yine çok güzel olan saçları sayesinde hayatının aşkını bulmuş ve kurtulmuş olacaktır. Rapunzel dış dünyayı çok merak ettiğini, hiç arkadaşı olmadığını ve bir cadı tarafından esir tutulduğunu prense anlatmıştır. Prens çok güçlü olduğunu cadıyı cezalandırabileceğini söyleyip Rapunzel'i kurtarıp onunla kaçması için ikna etmeye çalışmıştır. Rapunzel, içindeki merak duygusuna ve özgürlüğe

kavuşacağı olan inancı sayesinde cadıya, prensle gerekli dersi verip kuleden kaçmaya ikna olmuş ve saçlarını kesip kuleden aşağıya doğru sarkıtmış ve her zamanki gibi kuledeymiş gibi yaparak prensle kaçmıştır.

Cadı kuleye gelip geri döndüğünde her zamanki gibi ‘‘Rapunzel uzat saçlarını ben geldim’’ diye seslenmiş bir tuhaflık olup bu sefer Rapunzel pencereye çıkmamış ve cadı bunu garipseyerek saçlarından tutunarak kuleye çıktığında Rapunzel’i odada görememiş ve kaçtığını düşünerek ‘‘Rapunzeeellll’’ diye çığlık atmış. Cadı esir tuttuğu Rapunzel’i benimsemesi ve kendine ait olduğunu düşündüğü Rapunzel’in kaçmasını kendine yediremeyip hayal kırıklığına uğramış ve kandırıldığını düşünerek çok sinirlenmiş. Bu noktada herkesin bir gün kendi özgürlüğü için yapılan iyilik veya kötülüğü terk ederek kendi hayatını yaşamak istediği düşüncesi alt mesajda verilmektedir.

Prens çabası ve zekası sonrasında yıllardır beklediği güzel prensesine kavuşup, herhangi çıkar gözetmeksizin Rapunzel’in sesini ilk duyduğu andan itibaren aşık olması prensin temiz niyetini ve gerçek aşkı göz önüne koyarken; Rapunzel’in birisinin ilgisine olan ihtiyacı ve güven duyması sayesinde ve aldığı cesur kararla hayatında değişiklik yapıp esaretten kurtulması ve aşkı için saçlarını süpürge edip prensin önce kuleye çıkmasını sağlaması sonra kurtuluş için sahip olduğu güzel saçlarının kesilmesine razı olarak aşkının peşinden gitmesi aşkın gücünü ortaya koymaktadır. Bu güç gerçek aşkı arayan ve bekleyenler için umut olmaktadır.

3.3. Rapunzel Masalındaki Dini ve Kültürel Motifler

Rapunzel masalı doğuşundan itibaren ve benzerliğiyle ilgisi bulunan İtalyan ve diğer ülke masalları uyarlamalarıyla son baskılarında değişikliğe uğramış ve Wilhelm Grimm tarafından Alman edebiyatı ve kültürünü yansıtan ögeler barındırması tercih edilmiştir. Masala Hristiyan geleneğinin sembolü olarak Rapunzel’in bir peri

tarafından değil cadı tarafından kulede tutulduğu işlenmiş böylelikle kültür-dil yakınlaştırılmıştır. İlk baskılarda yer alan Rapunzel'in evlilik dışı hamile kalması bakirliğini koruyamaması ve onu sıradanlaştırıldığı düşünülen ifadelerin son baskıda değişikliğe uğrayıp bu kısmın çıkarılması daha yalın ve masal okuyucu dinleyici kitlesinden biri olan çocuklara olan uygunluğu da göz önünde bulundurularak düzenlenmiştir (Çeviri Gazetesi, 2018).

Rapunzel'in kulede herkesten dış dünyanın kötülüklerine bulaşmadan yaşaması kutsanmış ve manastır kadınları (rahibeler) yaşamına benzetilmiş ve genç kadınların korunması dikkatini çekerek mesaj işlenmiştir. Hristiyanlık geleneğinin önemli parçası olan ibadet yeri olarak manastır masalda kule olarak, Rapunzel'in yaşamı ise rahibe kadın olarak sembol edilmiştir.

Hıristiyanlık ve Yahudi dininde kendine karşılık bulan Rapunzel çeşitli şekilde yorumlanmıştır. *''Günah ve ceza ikilisi bizi ister istemez tek tanrılı dinlerdeki ilk günaha götürüyor. Havva'nın şeytanın yahut yılanın aklına uyup yasak meyveden tatmasına ve Âdem'i de buna ortak etmesine. Nasıl ki yasak meyveyi yiyen Âdem'le Havva cinselliklerini, yani günahı keşfedip çıplaklıklarından utanmaya başlar ve Tanrı tarafından cennetten kovulurlarsa, Rapunzel de annesinin (ve babasının) işlediği günahın bedelini, cinselliğini keşfetmeye başlayacağı bir yaşa geldiğinde, dış dünyadan aforoz edilmek suretiyle öder. Arzuya bu kez Tanrı'dan önce kadının eliyle bir ket vurma söz konusu. Kadının cinselliği burada da tıpkı Tevrat'taki gibi politik bir mesele olup bir ast-üst ilişkisine işaret eder. Tanrı toplu bir suçun tarafları olan Âdem'i yeryüzünde çalışmaya, yılanı yerde sürünüp sadece toprak yemeye mahkûm ederken, Havva'yı erkeğe tabi kılmak suretiyle gövdesinin acısıyla cezalandırır. "Zahmetini ve gebeliğini ziyadesiyle çoğaltacağım; ağrı ile evlat doğuracaksın ve arzun kocana olacak, o da sana hâkim olacaktır!" der Tanrı kadına. Tevrat'taki bu günah ve ceza sistemini Rapunzel'in cezasıyla karşılaştırmak ilk bakışta ters gibi görünebilir, ancak bu kanımca cezanın mantığıyla uyumlu. Zira Tanrı'nın gazabına inanan ve onun yaptırımlarına karşı kızını koruyan bir anneyle karşı karşıyayız: Doğar doğmaz cadıya,*

yani annenin karanlık alt egosuna teslim edilen Rapunzel, saçları altın sarısı, dünyanın en güzel çocuğudur. Bu kadar güzel olan bir çocuğa muhtemel ki –annenin karanlık yanına rağmen– iyi bakılıyor, sevilip korunuyordur. Ama çocuk ne zaman cinselliğini keşfedecek yaşa gelir, annenin yaşama ve arzuya karşı olan günah işleme korkusu da nükseder yeniden. Ve kızını masalda "ormanda bir kule" olarak geçen, büyük bir ihtimalle kendi zindanı olan evlerine, kendi eski karanlığına hapseder. Dünyanın kışkırtıcılığından ve günaha davet eden ayartıcı bakışlarından kızını koruyan anne, onun ihtiyaçlarını gidermeye devam eder. Hem de kadınlığın en önemli simgesi sayılan en güzel yerinden kavrayarak yapar bunu. Onun güneş rengi saçlarından tutunur ve yukarıya tırmanır her gün. Bu yukarı tırmanma eylemi de anne-kız ilişkisine dair başka bir kapıyı aralar bize. Anne bir yandan kızını dünyanın kötülüklerinden korurken, öte yandan kendisine bağlı kıldığı bir güzelliğe doğru tırmanır. Zira yüksek bir kuleye hapsedilen şey, aynı zamanda güzelliğin kendisidir ve bu sadece cadı-annenin ulaşabileceği bir mertebedir. Kadın bu ayrıcalıklı güzelliği sadece kendisinin dokunabileceği, sevebileceği şekilde, yüksek bir noktada saklar. Ta ki kızı onun kendisine çizdiği kadere karşı koyana ve kurtarıcısı olan prense sesiyle ulaşana kadar'' (Toprak, 2015).

3.4. Rapunzel Masalı Uyarlamaları

Dünyanın çeşitli ülke, kültür ve dilinde çeşitli uyarlamaları yapılan Rapunzel masalının, farklı yayınevleri ve masal yazarlarının kendilerinden parçalar katarak değiştirip düzenlediği çeşitli uyarlamaları mevcuttur.

Grimm Kardeşlerinin farklı bir uyarlamasına göre, prensin kulede kendisini ziyaret ettiğini yanlışlıkla ağzından kaçıran Rapunzel, cadının olayı öğrenmesi sonucu cezalandırılarak saçlarının kesilmesine ve bir çölde yalnız bırakarak terk edilmesine sebep olmuştur. Cadı kesilen saçları düğüm yapıp kuleden aşağı doğru sarkıtmış ve prensin kuleye çıkmasına sebep olarak ona tuzak hazırlamıştır. İkinci kez gelip kuleye

tırmanan prens, karşısında cadıyı bulur ve cadı Rapunzel'i bir daha asla göremeyeceğini söyler. Cadı saç düğümünü keser ve prensin aşağıda çalılar arasında dikenli otlara düşmesine sebep olur. Böğürtlen çalısına düşen prens gözlerini kaybeder. Farklı bir uyarlamada ise bu dikenlerin bir güle ait olduğu geçmektedir. Prens yıllarca Rapunzel'e olan aşkının yasını tutar ve kör gezip onu her yerde arar. Bir gün yine onu aramaya çıktığında Rapunzel'i tıpkı ilk gün duyup âşık olduğu sesinden tanır ve Rapunzel'e sarılır, Rapunzel ikiz bebeklere sahiptir. Bu kısım pek çok anlatıda kulede prensten hamile kaldığını söyler. Rapunzel prensi tanıyıp ona sarıldığında ağlamaya başlar ve ağladığında gözlerinden akan yaş prensin gözlerine şifa olur ve prens yeniden görmeye başlar. Prens Rapunzel ve bebeklerini alarak saraya götürür ve sonsuza kadar mutlu yaşarlar.

Wilhelm Grimm'in Almanya ve yakın Avrupa seyahatleri yaparak gezerken etkilendiği ve ilham alarak yazdığı Rapunzel'in, hikayesinin benzerliğiyle tanınan Fransız edebiyatının ünlü Persinette masalı da Rapunzel'in karşılaştırmalı edebiyatlarda karşılığı olarak görülmektedir. Friedrich Schulz (1790) tarafından Rapunzel ilk kez Almanca olarak kaleme alınarak Kleine Roman serisinin içinde yer aldı. Kleine Roman'da cadı figürü yerine sembol edilen perinin amacı Rapunzel'i onun iyiliği için korumaktı ve peri yardımsever bir anne olarak gösteriliyor. Kleine Roman'da Friedrich Schulz Rapunzel masalını, 1812 ve 1857'de kaleme almış Grimm Kardeşlerden çok büyük farklarla yeniden kaleme almış ve açık ara en çok cinsel içeriğe Kleine Roman'daki versiyonunda yer verilmiştir. Masalın 5 farklı çeviri uyarlamasına kitapta yer verilmiştir (Amazon.de, 2022). Bu uyarlamalardan biri Charlotte- Rose de Caumont de La Force or Mademoiselle de La Force (1654-1724) ''Persinette'' eseri, İtalyan edebiyatında yankı uyandırmış Rapunzel masalı olan ''Petrosinella'' Giambattista Basile (1634) tarafından kaleme alınmış ve diğer uyarlamalardan farklı olarak Rapunzel'e sihirli güçler atfedilmiştir (Wikipedia, 2022).

Rapunzel masalı farklı edebiyatlarda dil ve kültürde farklı uyarlamalara sahip olduğu gibi popüler kültür ürünlerinden olan filminde de yine farklı senaryoyla

karşımıza çıkmaktadır. Örneğin en bilindik Alman edebiyatı uyarlamasından fakir halktan bir ailenin çocuğu olan Rapunzel'i ABD yapımlı Tangled isimli filmdeki uyarlamasında Rapunzel zengin kraliyet ailesinin çocuğu olarak gösterilmiştir. Yakışıklı prens ise kralın oğlu olan prens olarak değil; sarayı dahi soyan hırsızlık yapan korkusuz biri olarak tasvir edilmiştir.

3.5. Psikolojik ve Edebiyat Açısından Rapunzel Masalı Analizi

Masaldaki sosyal statüdeki zengin-fakir farkının insanların her ne konumda olursa olsun ne kadar güçlü olursalar olsun bazı hastalıklar yaşayabileceği, başlarına istenmedik durumlar geldiğinde tüm güçlerine rağmen çaresiz kalabileceği, bir cadının yetiştirdiği bitkinin sağlıklı olmak için kullanılabileceği, fakir hırsız ve zenginin birbiriyle aşk yaşayabileceği, güzelliğin çok önemli değil şansın ve iyi insanlarla tanışmanın iyi bir kadere sahip olmanın önemi masalda vurgulanmıştır. Aşkın üstesinden hiçbir şeyin gelemeyeceği, hiçbir şeyin engel olamayacağının olması gereken mutlu sonun çabayla ve vakti geldiğinde olacağının en büyük umut kaynağı Rapunzel masalı olmuştur.

Cadı ve peri figürleri hiç beklenmeyen kişilerden alınabilecek yardıma muhtaç olunacağı fakir ya da zengin hangi sınıftan bireyler olursa olsunlar sağlıklarını kazanmak için yardıma muhtaç olabilecekleri alt mesajları içerikte verilmektedir. Bu figürler mitolojik ve dini sembolleri ifade etmektedir. Bakire Rapunzel Hristiyanlıkta Katolik kiliselerinde saf, temiz bakire rolü, cadı ise korumacı ve baskıcı dayatmalar, sosyal anlaşmalar ve etik değerleri, cezayı sembol etmektedir.

Edebiyat açısından masal incelendiğinde ise; popüler kültürde büyük yankı uyandıran Rapunzel sadece yazıldığı dönemde tek tür olarak kalmamış, sonraki dönemlerde hem çocukların hem büyüklerin keyifle okuduğu hem masal türünde hem diğer edebi türlerde çeşitli uyarlamalara sahip olduğu gibi, farklı edebi türlere de ilham

kaynağı olmuştur. Örneğin; kişilere kendi öz haklarını hatırlatan özgürlüğün kişinin kendi seçim ve gücüyle geldiğini vurgulayan herkesin zamanı ve yeri geldiğinde yaptığı seçimlerle mutluluğa kavuşabileceğini vurgulayan eser Rapunzel'in daha önce hiçbir insanla iletişim kurmamış ve güven duygusu olmamasına rağmen kalbine güvenip kalbine güvenip inanarak prensin elinden tutup gitmesi onunla tanışması dönüm noktası olmuş ve ona özgürlüğünü vermiştir. Benzer olayların insanların başına gelebileceği ve onlara önceki tecrübelerin ders olabilmesi için tavsiye, öğüt niteliğinde eserler insanlara yol göstermektedir.

Andrew Lang, 1890 yılında Rapunzel hikayesinin verdiği mesajı önemli ve insanlara aktarılması gerektiğini düşünerek Kızıl Peri Kitabına hikâyeyi dahil etmiştir. Hikâyenin diğer versiyonlarına ise 1965'teki çıkardığı kitabı Cadıların Kitabında yer vermiştir. Ruth Manning- Sanders ve Paul O. Zelinsky'nin fotoğraf albümü olarak çocuk resim sergisinde 1997'de Caldecott Madalyasıyla ödüllendirilen ve kazandıkları eser Rapunzel olmuştur (Wikicsu.ru, 2022). Rapunzel bir diğer edebi tür olarak sevenlerin karşısına şiir olarak Anne Sexton'un 1971 Dönüşümler kitabında yer almıştır.

Bilimkurgu eserine de ilham olmuş Rapunzel, tutuklu sarışın güzel olarak uzayda bir hapishanede cadı tarafından ömür boyu tutsak edilmiş 16 yaşında bir kız olarak betimlendiği Tere (Cress) romanı, Amerikalı Meyer Marissa tarafından 2014'te yazılmış ve özel yetenekleri olan programlamayı iyi bilen güçlü kız olarak yeryüzüne dönmek için (Cinder) Rapunzel tasviri yapılan ana karakter kız olarak ve ona eşlik eden (Thorne) Prens benzetmesi yapılan bir diğer edebi tür olmuştur (Wikicsu.ru, 2022).

Rapunzel bir diğer edebi tür olan/olarak şiir türünde de yayınlanmıştır. Nikita Gill, 2018'de yayınladığı Şiddetli Masallar şiir koleksiyonunda ‘‘Ruhunuzu Harekete Geçirecek Diğer Hikayeler Rapunzel’’ ve ‘‘Rapunzel'in Notu Anne Gothel'e Kaldı’’ ve ‘‘Rapunzel’’ şiirleriyle kaleme almıştır. Bir diğer tür olarak da 2019'da Simon Hood, Rapunzel'i modernize ederek çağdaş anlatımla aktarılmış ve Charlene Mitchell

tarafından hikâye resmedilmiş ve ödüllendirilmiştir (Sooperbooks, 2022). Rapunzel bir diğer türde müzikale alınarak 2014'te Fransa Espace Pierre Cardin'deki ilk performans olarak gösterime çıkmıştır. Yine Rapunzel Disney Tangled filminden önceki sene 2009'da Alman uyarlaması yapılarak Bodo Fürneisen tarafından kameraya alınmıştır. 2002'de ise Rapunzel, Barbie Prenses Rapunzel olarak animasyon filmi çekilmiştir. Çekilen pek çok farklı türdeki filmlerde de yine Rapunzel'e atıflar yapılmış ve ruhu yaşatılmıştır. Örneğin; 2005'te çekilen Grimm Kardeşler Filminde Monica Bellucci (Mirror Queen) çok uzun saçlarını penceren sarkıtması gibi ve 2014 yapımlı Bir Zamanlar hikâyesinde Pamuk Prenses'in kulede kilitlenmesi gibi. (Wikipedia.org, 2022; Frwiki.wiki, 2022).

Popüler kültürde, pek çok edebi türde şiir, çizim olarak filmleriyle, hikayesiyle, fotoğraf albümü dizi, gibi türlerde Rapunzel eskiden beri varlığını hep sürdürmüş ve sevilen masal olmuştur.

3.6. Rapunzel Masalında Hesaplaşma, Öğreti

Baba figürünün güçsüzlüğü, ailenin fakir oluşu ve annenin hamileyken aşerdiği Rapunzel bitkisi yüzünden karakterinden ödün veren hem fedakâr hem çaresiz, güçsüz baba başta bitkiyi cadı komşusundan çalıp getirerek eşinin kahramanı olmuş, eşi ve aşkı için yapabileceği fedakarlığı göz önüne sererken bu uğurda etik olmayan davranışta bulunması ailesi için sonradan pahalıya mal olup cadı tarafından cezalandırılmaktadır. Cadı figürü başta korkunç, bencil, cimri ve çıkarcı gibi yansıtıldığı kadar yapılan her hatanın bedelinin ödenmesi gerektiğini gösteren cezalar ve kanunlar gibi işleyen sistemin tasviri kişileştirme yoluyla yapılmıştır. Yapılan hatanın bedeli olarak cadı, güzelliğini koruduğu bitkinin Rapunzel olması sebebiyle ailenin ellerinden bebeklerini alarak onu ailesine bir daha göstermeyerek aileyi cezalandırmıştır.

Rapunzel ise çok güzel olmanın bedelini kötü kişinin katı, baskıcı toplumda hapsolmak zorunda kalarak özgürlüğünden taviz vermiş yapayalnız, güvensiz genç bir kızı temsil etmektedir. Güzel olduğu için cezalandırılmış, korunmak istenmiştir. Cadı onu hem güzelliği ve dışarıdan gelecek zararlardan korurken Rapunzel'i aşırı benimseyip onu kaybetme korkusu yaşayan baba figürünü de yansıtmaktadır. Rapunzel korkusuz ve serinkanlılığı, merakı ve kalbini dinlemeyi seçip aldığı gözü kara kararla hayatında ilk defa gördüğü birine güvenerek saf aşk ve güveni yansıtırken, prensin Rapunzel'i henüz görmeden sesini duyarak âşık olması, ona olan merakı ve çabası sayesinde hayatının aşkını bulan gerçek bir şövalye ruhlu ve prens. Prensesini alıyor ve aşkını yaşıyor, sahiplenici ve gerçek aşka olan inancı arttıran türden aşkı ve Rapunzel'in aşkı için yaptığı fedakarlıkla saçlarını süpürge etmesi, kesmesi ve kuleden aşağıya sarkıtması, kaçarken cadıya ceza veren prensin gücü ve intikamı sevgilisini üzen kişiyi cezalandırması yapılan her hareketin bedelini ödetirken; büyük kin duyan ve elinde sahip olduğu her şeyi ve ona hizmet ettiğini düşündüğü Rapunzel'in kuleden kaçması üzerine intikam alan cadının prensin dikenli çalılara düşüp bir daha Rapunzel'i görememesi için kör olmasına sebep olması ona ait olduğu düşündüğü şeyin ondan alındığında ne kadar kötüleşebileceğini göstermiş ve aşka engel çıkaran 3. kişi olmuştur.

Hikâyenin sonunda tüm kötülük ve imkânsızlıklara rağmen üzerinden yıllar geçse de ilk aşklarını unutmayan Prens ve Rapunzel'in birbirlerine kavuşmaları aşkın büyük gücü ve tüm ceza, takdir ve bedellerin ödendiğinin en büyük kanıtı olmaktadır.

Masal okuyucuları gereken dersleri almış ve davranışlarının sonuçlarının neler olabileceğine dair tecrübe sahibi olmuşlardır. Rapunzel gibi iyi kalpli ve tutsak edilmiş güvensiz ve yalnız kızlar zamanı geldiğinde prenslerinin onları çaresiz durumlardan gelip kurtarabileceğine olan inanç ve umutla sabırla yüz ve kalplerinin güzelliklerinin elbette karşılığını bulacağını düşünmektedirler. Bireyler yapılan davranışlarının takdir ve cezayla sonuçlanacağını bilerek etik ilkelere dikkat etmeyi ve toplumda uygun görülen davranışları yapmaya dikkat etmeyi öğrenirler. Olaylar karşısında

verilebilecek tepkileri öğrenmiş empati, sezgi, sempati gibi kavramları öğrenerek masalı içselleştirerek kişisel gelişimlerine katkı sağlarlar. Masalın büyülü dünyasına kapılan insanlar evrensel duygularla din, kültür, aile ve tüm tabulardan sıyrılarak yeni kapılar aralayıp yeni duyguları keşfedebilirler. İyiyi, kötüyü ayırt edip davranışlar ve insanlardaki niyeti anlamlandırmada önemli olmaktadır. Farklı duyguları tatmak ve gelecekte insanın karşılaşabileceği türden kişiler ve olaylarla tanışmasında önemli olmaktadır.

Rapunzel masalının bir diğer öğretisi; içinde geçen tekrarlar, söylemler, masalın başındaki tekerlemeler ve cadının Rapunzel'e seslenişi Alman dilinin güzelliklerini öne sermektedir. Yabancı dil öğrenenlerde estetik haz oluşturan, yeni kelimeler ve beraberinde kültürü de öğreten masal çevrildiği diğer dillerde de deyimler, atasözleri, yaşam tarzı ve zihniyeti şiirsel, sade yalın ikileme ve konuşma ve soru cümleleriyle olayı anlık yaşanıyor hissettirip zamansızlığını sürdürmekte ve kendini yazıldığı dönemden günümüze canlı hala heyecan uyandıran üslupla taşıyabilmektedir.

3.7. Alman Edebiyatındaki İzdüşümü

Grimm Kardeşler, kültürel evrimin önemini dikkate alarak ve zamansızlığı sağlamak amacıyla çıktığı çeşitli uyarlamalar yolculuğunda yaptıkları revizelerde dönemin şartlarını eserlerine yansıtmışlardır. Masalın sahip olduğu doğal, yalın dil sayesinde Alman kültürünü masallarında iyi aktardıklarını düşünen kardeşler, halkın temel değerlerini, etik ilkeleri, iyiyi ve doğruyu insanlara masal yoluyla birer (Erziehungsbuch) ders kitabı niteliği taşıyarak verdiklerini düşünmektedirler. Alman halkının ölümsüz eserleri olacağı düşünülen ve miras bırakılan bu eserler on dokuzuncu yüzyılda Alman milliyetçiliğinin birer parçası sayılmakla birlikte, masalın sahip olduğu zaman ve mekândan bağımsız yanı yüzünden ve sözlü edebiyat çıkışlı

eserler olmaları yüzünden tüm uluslara hitap eden ve yer bulan bu hikayeler uluslararası nitelik kazanarak ortaya çıktığı din, dil, kültür, toplumdan bağımsız şekilde herkesçe benimsenip günümüze aktarılmıştır (Çeviri Gazetesi, 2018).

Unesco Dünya Mirası Listesi'ne de girmiş olan Grimm Kardeşlerin (Kinder und Hausmärchen) Çocuk ve Aile Masalları adlı eserinin 1812 ve 1815 yılına ait ilk basımlarında İngiliz ve Avrupalı halk bilimcilerin kendi sözlü geleneklerine ait eserlerine; yazarları hiç tanımamış olmalarına rağmen yer vererek kültürel mirasa katkıda bulunulmasında yardımcı olmuşlardır. Derlemelerini Grimm Kardeşlerin ilk baskısına teslim eden yazarların duydukları güven Alman Kültürüne ''Menschlichkeit'' kavramını kazandırmış ve masal okuyucularına da Alman kültürünün önemli bir diğer dersini veren bu karşılıklı güven; dönemi, halk öyküleri ve peri masallarının altın çağı kılınmasını sağlamıştır (Çeviri Gazetesi, 2018).

Bu etik ilkelerin öğrencilere derslerde anlatılması, işlenilmesi hem edebiyat hem dil bilim hem konuşma becerileri hem öğrenenlerin duyuşsal gelişimlerine katkı sağlamış olup, bilinç kazandırılmaya çalışılmasında etkili olmuştur. Öğrenciler eğlenirken öğrenmiş, tarihi gözlerinde canlandırabilme fırsatı bulmuş, dilin edebiyatının inceliklerinden yararlanmış, dil becerilerine katkı sağlamış olmaktadırlar. Kültür ve dilin gelişimi öğrencilere sezdirilmiştir. Masal anaokulundan itibaren her eğitim kademesinde derslerde çeşitli becerilerin geliştirilmesinde kullanıldığı için öğrencilerin hem kendi ana dillerinde Rapunzel'i dinleme hem yabancı dil dersinde dinleme, okuma şansını bulması gerek küçük ve ilerideki yaş dönemlerinde masalı analiz edip, özümseyebilmeleri ve yaşları için gerekecek tecrübeyi kazanmalarını sağlamada önemli olmaktadır.

3.8. Rapunzel Masalının Dönemi Yansıtışı

Napolyon Savaşı, Amerikan Bağımsızlık Savaşı, Fransızların Kassel kentini alışı, 1805-1812 yıllarındaki ekonomik ve siyasi karışıklıklarla mücadele içinde olan halkın yaşantısına ayna tutan Wilhelm ve Jacob modern edebiyatı zengin ama suni bulduğu için halkı birbirine kenetlenip oluşturduğu halkın içinden çıkan Volk (halk) kültürünü kendilerinin de içlerinde yaşadıkları ebeveynsiz yaşam mücadeleleri vererek iki kardeşin diğer üç erkek bir kız kardeşlerinde hem okuyup hem çalışarak baktıkları maddi zorluklar yaşayan halkı yansıtmayı seçmişlerdir. Şehir şehir gezerek pek çok işle ilgilenerek ilham alarak yazdıklarını basmak ve halka duyurmak istemeleri, savaşlar yüzünden masalları koruyacak sayıda insanın kalmadığı düşüncesiyle yayınladıkları eserleri en başta çocuklara eğlendirerek öğretmeyi amaçlamadıkları için içerisinde sonradan değişikliğe giderek uygun olmayan içeriklerin de basılmasıyla ve kırk yıl süren düzenlemelerle zaman ve toplum algısı, toplumun beklentisi, hitap ettiği kitle dönemdeki değişiklere uygun olarak revize edilmiştir (Çeviri Gazetesi, 2018).

Halkın ihtiyaçları, yaşam tarzları, beklentileri, sosyolojik olaylar masalda ekonomik sorunlarında yaşandığının göstergesi olarak ‘‘Bir varmış bir yokmuş çok fakir bir aile varmış, bu aile hep bir çocukları olsun istermiş’’…. Anne hamile kaldığında sağlığı kötüye gitmiş ve çare bulunmaz bir hastalığa yakalanmış burada hekim ve doktorların tecrübesinin ve teknolojinin yetersizliği, annenin canının Rapunzel bitkisini çekmesi ve bu bitkinin hiçbir yerde bulunmuyor oluşunun halkın fakirlikle sınandığı ve çaresiz babanın sağlığına geri kavuşmasını istediği eşi için hırsızlık yapması toplumun yaşantısını gözler önüne sermektedir.

1812 Grimm orijinal ilk masalında Rapunzel’in ‘‘keyif ve zevk içinde geçen iki gün sonrasında’’ evlilik öncesi prensten hamile kalması, gizli cinsel imalar dönem için bu durumların ne kadar önemli ve gizli olduğu sezdirilmektedir. (Çeviri Gazetesi, 2018).

Hristiyan inançla yaşayan topluma uygun olarak perinin cadı olarak motiflenmesi toplumun dini yaşayışını, Rapunzel'in kendisini kurtarmaya gelen prensle evlilik öncesi birliktelik yaşayıp hamile kalması ve cadının bu aşkı saflığı bozulduğu için Rapunzel'i cezalandırmasıyla, prensin ise gözlerinin kör olmasını sağlayarak cezalandırmaktadır. Toplumda hoş görülmeyen bir diğer durumun kızların bekaretlerine olan kutsallığın korunması gerektiğine olan inanç olduğu anlaşılmaktadır.

Cadının ölümsüz olması için yetiştirdiği Rapunzel bitkisi güzellik ve uzun yaşamanın sırrını arayan insanların olduğu ve ekonomik durumlar ve savaşlar yüzünden köle olan kadınların kendilerine bakamaması yüzünden çirkin hissetmelerine sebep olan ve buna karşı mücadele veren cadının yaşamı sevmesi, yıllara meydan okuma isteği ve ölümsüz iksiriyle zamana kafa tutan mücadelesi görülmektedir.

Zamanla değişen versiyonlarda Rapunzel zengin bir kraliyet ailesinin kızı olmasına rağmen yine tüm zenginliğe rağmen satın alamadığı sağlığına kavuşmak isteyen annenin ve tüm ülkeyi yöneten güçlü saygın kralın çaresizce başka bir yol bulamayıp askerlerini gizlice cadının bahçesine gönderip, Rapunzel bitkisini çalmasını istemesi, halkın hiyerarşik yapıda olmasına rağmen ve kral tüm gücüne rağmen bir ölümlü olarak çaresiz kalıp hiç ummadık yerden şifa araması insanlık tarihinde yine insanın insana muhtaç olabileceğini gösteren en büyük kanıtlardan biri olmuştur.

IV. BÖLÜM

RAPUNZEL MASALININ MODERNİZASYONU

Masal, Grimm Kardeşler tarafından ilk kez kaleme alındığında çocuklar için uygun olmayan içeriğe sahipti, sonraki versiyonlarda hem masalın kulaktan kulağa yayılmasıyla anonim gibi, farklı kültürlerde de yankı bulmasıyla geniş kitlelere yayılmış ve zamanın şartları ve ihtiyaçları gereği değişikliklere uğramıştır.

Çocuğa uygun hale geldikten sonra masallar çocuklar içinde gün içerisinde anneler, büyük anneler tarafından torunlarına, çocuklarına okunmuş, anlatılmış çocukların hayal dünyalarının gelişmesinde katkıda bulunulmuş, çocuklara yaşamda onları neleri beklediği konusunda tecrübe yaşatılmış ve eğlenerek öğretilmiş, estetik ve ahlaki yargılar, toplumun sahip olduğu kültür, düşünce ve yaşam tarzı bireylere kazandırılmıştır. Dolayısıyla başta çocuklar için uygun olmayan cinsellik, tabu ve şiddet unsurları, kötü örnek gibi çirkin davranışların çocuk dünyasına uygun olarak revize edilmesi çocuklar arasında da masalın yayılmasına sebep olmuştur. Farklı kültürlerde benzer içeriklere sahip hikayelerin olması ve içerik olarak özgünlüğünü korumak amacıyla ve çeşitli kültür ve dile aktarımlarda anlam kaybı yaşatmadan hedef dile ve kültüre çevirilerin uyarlamaları yapılmıştır.

4.1. Masallardaki Sembollerin Anlamı

Babaların genç kızlarını erkeklerin saldırılarından korumak için kuleye hapsettikleri dönemde Rapunzel dikkat çekici güzelliğinin bedeli yalnız kulede hapsolarak ödemiştir. Bu yüzden cadıya koruyucu baba görevi atfedilmiştir. Joyce Thomas ise eleştirmen olarak Rapunzel'in cadının elinde güzellik ve gençlik bitkisi kalmadığı için aileyi cezalandırıp çocuklarını ellerinden almanın mantıksız olduğu, Rapunzel bitkisinin kendini dölleyebilen bir bitki olduğunu öne sürerek asıl niyetin Rapunzel'i dışarıdaki kötülüklerden korumak olduğunu öne sürmektedir.

Çeşitli kültürlerde var olan inanca göre o dönemde çocuğu olmayan ve hamile kadınların başına musallat olup bebeklerini çalmak isteyen cadılar, iblislerin var olduğu düşünülmektedir. Rapunzel'in bazı versiyonlarında Gothel anne diye ifade edilen cadı; bazı uyarlamalarda ise sihirbaz, peri, büyücü olarak geçmektedir. Bu dönemin yine insanların inançlarını gözler önüne sermektedir.

Uzun sarı saçlar, güçlü ve bakımlı güzel olmanın estetiğe duyulan zevkle örtüştüğü altın ve parlak rengin kadında dikkat çektiği düşünülmektedir. Prensesler ve güzel kadınlar sarı saçlarla cadı ise masal çizimlerinde kabarık, karışık siyah, tuhaf kesimli olarak gösterilmektedir. "Haare können vieles über einen Menschen aussagen und tragen seit jeher eine starke Symbolik mit sich. Lange Haare haben etwas Magisches an sich. Sie stehen für Schönheit, 53 Weiblichkeit und Verführungskraft. Die langen Haare bei Rapunzel symbolisieren nicht nur ihre lange Gefangenschaft im Turm und ihre Kinderjahre, sondern verleihen Rapunzel auch den Anschein einer Göttin. Rapunzel ist mit ihren langen Haaren eine Göttin, welche in ihrem Turm sitzt und auf ihren Prinzen wartet. Die Haare sind als eine Art Himmelsleiter zu verstehen, welche

der Prinz hochklettern muss, um zu seiner Geliebten, seiner Göttin, zu kommen (Baričević, 53)''

Rapunzel bitkisinin çeşitli uyarlama ve betimlemelerde marul bazılarında ise maydanoz bitkisi olduğu düşünülmektedir. Tangled Disney Rapunzel filmi de karışık olarak hem saçların güçlü, yoğun olduğu hem tarakla elinde gezen Rapunzel'i sembol ederken hem de bitkiye atıfta bulunmaktadır. Bu bitkinin maydanoz olduğunu düşünenler iyiliğin ve yaşamın kesiştiği yerde hem iyilik hem kötülük için kullanıldığı düşünülmektedir. Isırgan otuyla benzer oluşuyla bu düşünülmektedir. Rapunzel'in annesinin canının bu bitkiyi istemesi, sonra yeterli olmayıp yeniden istemesinin sebebi bitkide afrodizyak etkisinin olmasıyla ilgili olduğu düşünülmektedir. Yine Cadının, Prensi kaçırmak için kuleye geldiğini gören ve ona hain bir plan hazırlayan cadının prensin kuleden düşerken gözlerini kanatan kör eden bitkinin de bu bitki ya da ısırgan olduğu düşünülmektedir. Yıllar geçip Rapunzel ve prens karşı karşıya geldiğinde prens Rapunzel'i kör olduğu için tanıyamıyor ve onun sesinden tanıyor ve yıllar sonra prensine kavuşan Rapunzel, sevgilisi prense sarılarak ağlıyor ve kendisi de o bitkiden olduğu için sevgilisine şifa olup sevgilisinin gözleri sağlığına kavuşuyor görmeye başlıyor. İnsanın yarası da çaresi de şifası da kendisindedir. Tıpkı hamur yaparken elinde kalan hamuru sadece yine hamurla çıkarabilmek gibi (Frwiki.wiki, 2022).

4.2. Karşılaştırmalı Edebiyat Çalışmalarında Rapunzel Masalı

Farklı kültürde de Rapunzel masalının ilham alındığı gerçek hayatta var olabileceği, yaşanmış ve yaşanması muhtemel aşkların olduğu farklı dil, din ve toplumlarda karşımıza çıkmaktadır. Örneğin aşkı için kendini feda eden kahraman, prensler cesur ve mert savaşçılar olarak betimlenir, her seferinde çevresindekilerden uzakta bir imkânsız aşkın peşine düşer farklı krallıklar ve ülkeleri gezer âşık olacakları kadını ararlar, aşkları uğruna savaşır ve çaba gösterirler. Rapunzel'in prensi de sesine

âşık olmuş onunla tanışmak için kuleye çıkmış ve prensesi yeniden gelip onu görmek istediğinde cadının hain planı karşısında kuleden düşüp gözlerini kaybetmiştir. Kör olmuş ve yıllarca mecnun gibi her yerde sevgilisini aramış işte bu benzer özellikler aşkta sevgiliye adanmışlık, aidiyet hisleri farklı hikayelerle benzerlik gösterebilmektedir. Rapunzel ise o çok güzel saçlarını sürekli cadı için aşağıya sarkıtmış canı ne kadar yanmış hiç söz konusu dahi edilmemiş, tutsaklık ve itaatkarlığın göstergesi olarak akıllı ve söz dinleyen kız, geleneklere uymak zorunda bırakılmıştır. Tıpkı Külkedisinin üvey annesinin ve üvey kız kardeşlerinin ona yaptıkları zulümlere katlanmak zorunda kalması gibi, Rapunzel'in saçlarını prense aşkı için süpürge etmesi ise fedakârlık göstergesi olmakla birlikte aşka güvenle, merak duygusuyla cesur birine dönüştüğünün en büyük kanıtıdır. Saçlarını sevdikleri uğruna feda eden sevgililer, anneler her dönem her toplumda rastlanan gerçek fedakârlık özelliği olarak görülmüş ve dillere deyim olarak da geçmiştir.

11. Yüzyılda geçen İran edebiyatında Rapunzel ile benzerlik gösteren Firdevsi'nin epik şiir Şahname isimli eserinde ise sevgili, prensesin canını yakmamak için saçlarını merdiven gibi uzatmasını reddetmiş, ip uzatmasını istemiş, aşkı için bir bedel ödemek zorunda bırakmamıştır. Aşk evrensel bir duygu olsa da yaşam koşulları, şartlar insanların karakter özellikleri, ihtiyaçları, düşünce yapıları gereği duygular farklı şekilde yansıtılıp, yaşanıp gösterilebilmektedir (Wikicsu.ru, 2022).

Türk edebiyatında Rapunzel yansımaları ise Akkaya, (2019)'a göre Adıyaman kentinde derlenmiş "Mahbub-ı Dilber" (Sabır Taşı) masalının Batı varyantında Grimm Kardeşlerin derlediği "Rapunzel'in yansımaları gözlemlenmektedir. *''Grimm Masalları 1812-1822, Adıyaman Masalları 2014-2015 yıllarında derlenmiştir ve bu masal karşılaştırmasında benzer ortak yanlar keşfedilmiştir. Örneğin her iki masalda da Rapunzel'in tek çocuk olması, saçlarının uzun olması gibi... Padişahın oğlu- kralın oğlu, Rapunzel'de tek başına büyücü; bir anne ve babanın bir tek kızı Rapunzel'i anne ve babasından ayırma, prens ile Rapunzel'in ayrılığına sebep olma işlevini*

üstlenirken, Mahbub-ı Dilber'de kuş kızı aileden ayırma kalburcu kızı da padişahın oğlu ile Küldöken'i ayırma işlevini birlikte üstlenir'' (Akkaya, 2019).

İtalyan Rapunzel (Petrosinella), Fransız edebiyatı ve Alman edebiyatında kendi içlerinde kültür çeviri anlamında farklı uyarlamaları olmuş, sözlü edebiyat ürünü olduğu için çeşitli yayın ve yazarların kendilerinden yorumlar katarak güncelledikleri baskılarda değişiklik kendini göstermektedir. Farklı olarak İtalyan edebiyatında ve bazı Fransız anlatımlarda Rapunzel bitkisinin maydanoz olduğu ve halk tarafından kürtaj etkisine sahip özelliğiyle bilinmektedir. Alman ve Rus edebiyatlarında ise yenilebilir marul bitkisi (kediotu, tarla marulu, çan ve colza) olarak geçmektedir (Wikipedia, 2023 & Ramazanova 2015).

4.3. Rapunzel Masalının Kültür Aktarımında Rolü ve Önemi

Kültür, bir topluma ait olan yaşam tarzı, düşünce yapısını oluşturan, gelenek ve göreneklerin tamamının kuşaktan kuşağa aktarıldığı maddi ve manevi tüm ögelerdir. ''Kültür, belirli bir kökten gelmiş bir toplumun 'ana mayası' anlamındadır. Bir toplumun ana mayasını, yani kültürünü; o toplumun, dil, yazı, tarih, din, töre, edebiyat ve sanat birliğinin toplamı belirler. Bir toplumun benliğini oluşturan bu ortak değerler, o toplumun diğer toplumların kimliklerinden nasıl ve nerede ayrıldığını belgeler'' (Sarı, 2006).

Kültür yüzyıllardır dil sayesinde aktarılmış, sözlü ve davranışsal tüm kalıpları sonraki nesillere emanet edilmiştir. Kültür aktarımı pek çok şekilde yapılmıştır. Folklor dansları, tiyatral gösteriler, anma günleri, kültür etkinlikleri, spor faaliyetleri, yarışmalar, edebi eserlerin tanıtımı gibi. Yazılı edebiyat ürünleri döneme ayna tutmuş, yaşam tarzını gözler önüne sermiş, sözlü edebiyat ürünleri eğleterek öğretmek, eğitsel

ders vermek, etik ve ahlaki toplumsal kuralların, uygun davranışların devamlılığını kazandırmak için yapılmış ürünler olmaktadır. İşte bu kültür aktarımı, sözlü edebiyat ürünlerinden olan masallarda, kolaylıkla sağlanmış, toplumca benimsenmiş ve toplumda her yapıdan herkesin kendisinden bir parça bulacağı, deneyimleyip öğreneceği öğretiler mevcuttur. Bu öğretiler ders, öğüt niteliğinde olup daha önce yaşanmış, ya da yaşanması muhtemel, benzer ya da fantastik ögeler de barındıran dilin doğal olarak kullanıldığı, dil öğrenenlere, ana dil ya da yabancı dil öğrenenler için yeni kelimeler ve toplumun düşünce yapısını anlayabileceği, dönemin yaşantısına ve kültüre ayna tutan pek çok ögeyi içeren yapısı sayesinde her yaştan insanı kendine çeken, merak uyandıran, eğlendiren, öğreten, güldüren, öğüt veren, hayata karşı tecrübe kazandıran yapısı sayesinde insanların karanlık zamanlarında umutları tükendiği ve kendilerini yalnız, çaresiz ya da güçsüz hissettikleri, haksızlığa uğradıkları, sınandıkları dönemde en büyük umut kaynağı olan, dinleyicisine, okuyucusuna motivasyon veren zorlukların üstesinden gelmek için enerji veren, yaşamın tüm zorlukları karşısında sabırla mücadele etmeyi, zamanı beklemeyi öğreten iyinin her zaman kazanacağını öğreten yanıyla tüm toplumlarda kendine kolayca yer edinebilmiştir.

Çeşitli kültürlerin sözlü ve yazılı edebiyatlarında yer alan masallar, farklı dil ve kültüre çevirisi yapılırken kendine erek dilde ve kültürde yer bulabilmesi, benimsenebilmesi için kaynak dildeki eserler erek dile aktarılırken özenli olunması gerekmektedir. Benzerlik, yakıştırma ve yaklaştırmalardan yararlanarak çeviriler yapılmaktadır. Yapılacak çeviride yanlış bir kelimenin seçimi erek dilde yanlış anlaşılmalara sebebiyet verebileceğinden dikkatli olmak önemlidir. Neydim, (2003)' te de dediği gibi, çocuk edebiyatı çevirisinde göze alınması gereken bazı noktalar bulunmaktadır: çocuğun yapısı itibariyle savunmasızlığı kültürel ve ahlaksal normlardaki değerler açısından alımlamada farklılıklar olduğu göz önünde bulundurulmalıdır. Dikkat edilmesi gereken bir diğer husus ise kaynak metnin çevirisi erek kültürde yeni anlamlara gelebilmektedir. Çevirmen ve yayınevinin metnin bütününü kaynak dilde önemli niteliğe sahip olarak görüyor ve hedef dile çevirdiğinde

anlam kayıpları yaşayacağını düşünüyorsa bu anlamda nasıl bir çeviri yapacağına karar vermek durumundadır (Neydim 2003: 117).

Birdal, (2022)'ye göre bu bağlamda yeni bir uzmanlık alanı olarak kültür çevirmenleri önemli rol oynamaktadır. Her iki kültüre de iyi hâkim olmalı, insanlar arasındaki diyaloglardaki kaosa sebebiyet verecek durumlardan sakınmalı, önyargıları kırıcı, hoşgörü ve toleransın sağlandığı eylemin gerçek niyetini ve anlamının yansıtıldığı hedef dil ve kültürle yüzleştirici özelliğe sahip olmalıdır. Anlam transferi yapılırken, kültüre ait zedeleyici unsurlar vermemek önemlidir. Masalın evrensel yanı olduğu ve tüm insanlık için olduğu bilinci unutulmamalı, masalı belli bir kültüre, topluma ait olduğu, toplumda yaşayan farklı ırktan, milletten insanı soyutlayacak ya da birini överken öbürünü yerecek ifadelere yer verilmemelidir. Çünkü yapılan çeviri, okuyuculara kültür empoze edilebileceği gibi kültüre karşı önyargıların oluşmasına da sebep olabilmektedir. ''…Çeviri artık çeviri değil, kültürel bir interaksiyondur. Kültürlerin karşılaşmasıdır. Kültürlerin etkileşmesidir. Daha da ileri giderek, Homi Bhabha'nın değimiyle çeviri kültür değil, "kültür çeviri"dir. Kültürler çevirilerle beslenmektedir ve kültürleri biz çeviri aracılığıyla anlıyoruz. Bunların sonucunda kültürler çeviri aracılığıyla yapılanmaktadırlar'' (Şimşek, 2016). Dolayısıyla yabancı dil eğitiminde derslerde kullanılacak olan masalın; çeviri, yayınevinin yansızlığına ve çevirmenin ya da yazarın kendinden bir şeyler kattığı çeviri dikkatle incelenip, seçilmeli, derste en yalın anlatıma sahip olan ve kültürel, dini, toplumsal zedelemeye yer vermeyecek olan dilin iyi kullanılmış olduğu uyarlamalar kullanılmalıdır.

Yabancı dil derslerinde çeviriler yapılarak, okuma derslerinde metin analizlerinde edebi metin incelemeleri yapılarak ya da konuşma derslerinde Rapunzel masalında geçen diyaloglar konuşturularak partner çalışması yapılarak, ya da yeni kelimelerin öğretiminde, ülke bilgisi derslerinde, kültür ve edebiyat derslerinde masaldan yararlanılabilinir. Öğrenciler yaşamlarının hemen her alanında karşılaşabilecekleri karakterleri ya da olayları masal sayesinde tecrübe edinmiş olarak nasıl davranmaları gerektiğini, hangi davranışın ödül ya da cezayla taçlandırılacağını

bilmektedirler. Karşılaştıkları problemlere karşı sabırla beklemeyi, mücadeleyi, asla vazgeçmemeyi, iyi insan olma öğretisinin mesajını masaldan almış ve sonunda mükâfatlandırılacağı ümidiyle yaşamına sımsıkı sarılarak güzel dileklerde bulunup umutla yaşamayı öğretmektedir.

Arıcı, (2011)'de, gelenek ve göreneklerin çeşitli inanışların yaşam tarzlarının kültürel ögelerin masalda yer alması masalın büyükler tarafından küçüklere aktarılması nesilden nesle kültürel aktarımın sağlanmasında önemli olmaktadır /önemli olduğunu vurgulamaktadır (Arıcı, 2011). Örneğin kız isteme, nişan, evlilikler, asker uğurlama, bayram kutlamaları kavram oluşumu ve kültürün içselleştirilmesi, anlamlandırılması açısından örnek olaylar olmuştur (Karayazı, 2017).

Masallar; dilin estetik zevkini iyi veren, dilin yalın ve doğal kullanıldığı, kültür ögelerinin, dilin, düşünce yapısının kolayca aktarılabileceği ve çeşitli kültürlerin kendi kültürlerince kolayca benimseyeceği evrensel duygu ve ögeler içeren, fantastik, doğa üstü olayların sezdirildiği edebi ürünler okurların hem yabancı dil eğitimine hem kişisel gelişimine katkı sağladığından yabancı dil eğitiminde kullanılması önemlidir.

Yabancı dil eğitiminde kullanılan yazılı ve sözlü edebi türler kültür aktarımın en önemli parçalarındandır. Çünkü bu metinler hedef dilde çevirileri yapılarak aktarılan metinlerdir. Çeviriler hedef kültüre ait ögeler doğru analiz edilerek, tanıyarak, kültüre ve içinde yaşayan milletin temel değerler bilincine zarar vermeden özenle çalışılarak yapılmaktadır. Pek çok çeviri yönteminin çeviri bilimde kullanıldığı bilinmekle beraber bu metinlerde asıl anlamı veren kelime-kelime çeviri tekniği görülmekteyken Tabu temalar ya da uygun olmayan veya yanlış anlaşılmaya sebep olabilecek ya da erek kültürde tam karşılığı olmayan ifadeler yakınlaştırma çeviri tekniği kullanılarak yapılmaktadır. Yakınlaştırma tekniğinde karşı kültürü etki altına almak severek yeni bir kültür ve dil tanıtmak okuyucular ya da dinleyiciler tarafından hoş bulunmaktadır. Çünkü okurlar yalnız olmadığını kendilerinden birer parça

buldukları yaşantılarda kendisini birilerine, bir düşünceye, bir toplumun yaşantısına yakın hissetmesi ve benimsemesinde etkili olmaktadır. Dolayısıyla bireyler ne kadar çok farklı toplumları tanıyabilecekleri fırsatlarla karşılaşırsalar o kadar çok iyi yeni dünyayı, farklı yaşamları, düşünce tarzlarını, bakış açılarını anlamaları ve yeni bir dile adapte olmaları kolaylaşır.

4.4. Rapunzel Masalı Bağlamında Kültür- Dil Çevirisi

Kültürel ögeler, dil aracılığıyla dillerin birbirine yakınlaştırılması ve aynı ifadelerin erek dilde karşılık bulabilmesini sağlayan çeviri olgusu sayesinde erek kültüre aktarılmaktadır. Dolayısıyla dil kültürün taşıyıcısı olduğu kadar dilin çeviri sayesinde hedef kültürde karşılık bulduğu unutulmamalıdır. Yapılan aktarımlar ve çevirilerde yayınevlerinin, yazar ve çevirmenlerin kelime seçerken özenli olması gerekmektedir. Çünkü yapılan çeviride yanlış bir kelime seçimi ya da hedef dil ve kültürde yanlış anlaşılmalara sebep olacak düşünce, durum, krizlere sebebiyet verebilir ve uluslararası alanda işi içinden çıkılamayacak noktaya kadar götürebilecek güce sahiptir. Bu anlamda çevirmenlerin, her iki dil ve kültüre de hâkim olup erek dilde toplumsal kaos yaratmayacak, tabu temaların yer almadığı ya da nasıl işlenmesi gerektiği konusunda titizlikle davranılması gerektiğinin bilincine sahip olmaları gerektiği bilinmektedir. Çevirmenler yaptıkları çevirilerde çeşitli yöntemlerden yararlanmaktadırlar. Bunlardan bir tanesi anlamı doğru bağlamda verebilmek için yapılan çeviriler olabileceği gibi bir diğeri ise yakınlaştırma yöntemiyle ana dil ve kültürdeki düşünceleri hedef dil ve toplumun anlayacağı ve kolayca karşılığını bulabileceği şekilde yapılmasıdır. Örneğin yakınlaştırma tekniğinde kendi kültüründe olumsuz karşılanmayan ve normal görülen olguların hedef dilde yer edinebilmesi ve aktarımın yapılabilmesi için şarap örneği için meyve suyu benzetmesi (yakınlaştırması-yakıştırması) yapılması söylenebilir. Bunlar farklı diller arasında çeviri yaparken çevirmenin tercih ettiği teknikler olurken aynı dilden dile çeşitli uyarlamalar ya da bir sözcüğün nereden geldiğiyle ilgili kökene inilerek bakılması gereken durumlarda ise örneğin; Rapunzel masalının çeşitli uyarlamalarda ve farklı

dillere aktarımında da Rapunzel'in bir bitki olduğu söylenmektedir. Bu bitki ise farklı özelliklere sahip olan tür olarak bilinmektedir. Masalda geçtiği üzere cadının gençlik iksiri olarak ona güzellik ve gençlik sağlayan bitkiyken, prensin Rapunzel'i kuleden kurtarmaya geldiğinde cadının ona tuzak hazırladığı ve prensin camdan düşerek gözlerinin kanamasına, kör olmasına sebep olan bitkinin de adının yine Rapunzel olduğu ve Rapunzel'i yıllarca arayan ve onu sesinden tanıyan prensin Rapunzel'e sarıldıktan sonra ağlamalarının ardından Rapunzel'in gözyaşlarının prensin gözlerine şifa olduğu düşünülen bitki suyunun da yine Rapunzel olduğu bilinmektedir. Dolayısıyla ''Rapunzel bitkisi *''Ölüm ve yaşamın kesiştiği yerde, aynı zamanda iyiliğin de iksiri bir sembolü olarak''* görülüyor'' (Frwiki.wiki, 2022). Bu bitki çoğu çeviride maydanoz, bazı çevirilerde ise ısırgan otu olarak geçmektedir. Bitkinin yüzyıllardır kullanıldığı alanlar Rapunzel'in bu bitki olduğu düşüncesine inandırmaktadır. Geleneksel çeşitli çağrışımlarının; afrodizyak etkili olduğu, kılcal damarlara sahip ve göze zarar veren yapısının olduğu bilinmektedir (Frwiki.wiki, 2022).

Bu çeviri sayesinde hem masalın inandırıcılığı artmış ve bitkiler önemli görülmüş hem insanlar tarafından masal kolayca içselleştirilmiş çeşitli kültürlere aktarılan masal toplumlar tarafından benimsenmesine sebep olmuştur.

DEĞERLENDİRME

Alman edebiyatının eseri olan Rapunzel masalının yabancı dil eğitiminde derslerde kullanımının akademik, kişisel ve dil öğrenimindeki öneminin yadsınamaz faydalarının bilinmesiyle Almanya'da her kademede ana dil öğretiminde ve yabancı dil derslerinde çeşitli etkinlik ve uygulamalarla masallardan derslerde yararlanılmaktadır. Öğrencilerin ilgilerini çeken, eğitirken öğreten, merak duygusu uyandıran yanıyla masallar okuyucuyu hayal dünyasına çekerek stres ve baskıcı öğretme ortamından uzaklaştıran özelliği sayesinde sevilmekte ve tercih edilmektedir. Tatan, (2018)'e göre yabancı dil eğitiminde kültür aktarımında masalların, ekonomik, pratik ve kolay ulaşılabilirliği açısından ders kitaplarında kullanımı önem arz etmektedir.

Öğretmenler derslerini masal anlatarak ya da dinleterek, masalın devamının öğrenciler tarafından sözlü veya yazılı olarak tamamlanmasını isteyerek ya da dilbilgisi öğretiminde fiil çekimleri öğretilirken renkli ve resimlerle hazırlanmış masaldan alınan metinlerin yazıldığı çalışma kağıtlarına boşluklar vererek öğrencilerden uygun fiil çekimleri yapmalarını isteyebilir. Ya da dinleme becerisinin geliştirilmesi için Rapunzel Disney filminin sınıfta izletilmesi ve öğrencilerde kişilik gelişimlerini sorgulayıcı empati yeteneklerini de güçlendirici sorular sorularak örneğin; "siz şu... (masal) karakterinin yerinde olsaydınız ne yapardınız" vb. gibi ya da ''filmde olmak isteğim karakter şu…. çünkü…'' gibi öğrencilerin düşüncelerini de belirtmelerinde ve yazma becerilerini geliştirmede kullanılan önemli yöntem olabilir. Okul öncesi dönemde ders materyali olarak kullanılan masallar; çocuklar hem okuma yazma bilmedikleri için hem de masallardan o dönemde ekstra hoşlanıp haz aldıklarından sesli E-Kitaplardan yararlanılabilinir. Yine okul öncesi dönemde

öğrencilere test çözme ve işaretleme el kaslarını çalıştırma, doğru karar verebilme, dinlediğini doğru anlayıp anlamama gibi becerilerin ölçülmesinde de etkili olabilecek bir etkinlik olarak sınıf ortamında öğrencilere masalın çizgi filmi izletilip, masalla ilgili basit kısa soruların sorulduğu testlerle doğru cevabın işaretlenmesinin istenmesi olabilir, yazılı materyallerin yanı sıra teknolojiden faydalanılarak uygulama üzerinde tablet yardımıyla derste uygulanabilir. Masal kitabının yazılı basımı okuma saatlerinde haftanın, ayın kitabı gibi seçilerek tüm öğrenciler tarafından okunabilir, ya da derste çeşitli masalları okumuş olması istenen her öğrenciden okuduğu masalı anlatması ve duygularını paylaşması istenebilir. Masal hatırlatması olayların doğru ardıl sıralanmasının istenmesi olayların akış seyrini takip edebilme yeteneğini de kazandırdığından tercih edilebilinir, kelime çalışmaları yapılarak masalda yeni karşılaşılan anlamı bilinmeyen yeni kelimeler öğretilebilir, yine burada yer alan atasözü deyimler, ya da kalıplaşmış ifadeler öğrencilerin düşündüklerinden çok daha farklı anlamlara gelen cümleler öğrencileri şaşırtabilir, eğlendirirken öğrenme sağlanabilir. ‘‘Çünkü atasözleri ve deyimler o ülkenin kültürünü insanlara sunmaktadır’’ (Çetiner, 2020). Resimli kartlar, çeşitli yapbozlarla masal gerçek gibi canlandırılabilir, ya da öğrencilere roller verilip masal karakterleri olmaları sağlanıp tiyatro-drama çalışmaları yapılabilir. Yabancı dil derslerinde masal etkinlikleri bu şekilde gerçekleşebilir kılınmaktadır.

Almanya’da önemli bir oranda bu alana ağırlık verilirken ve kendi edebi ürünlerine ana dil ve yabancı dil derslerinde karşılaştırmalarda okuma- yazma-duyma etkinliklerinde yer veriliyorken öğrencilerin ilgisini çeken ve yüzyıllardır sözlü ve yazılı edebiyatta aktarılarak gelen özellikle kız çocukları tarafından çok sevilen Rapunzel masalı derslerde keyifle yer almaktadır. Öğretmenler pek çok çalışma kağıtları ve renkli materyallerle derslerinde yer vermektedir. Türkiye ayağında ise masalların Türkçe kitaplarında, edebiyat kitaplarında ya da okuma yazma öğreten ilköğretim kitaplarında kendi kültüründe yer alan Keloğlan ve Nasrettin Hoca masallarına çoğunlukla yer verilmektedir. Dolayısıyla Türkiye’de çeşitli milletlerden gelen ya da anonim masallara öğrenciler okullarda aldıkları biçimsel eğitim müfredatından ziyade yaygın eğitim sayesinde kendileri çeşitli kitaplar okuyarak, çizgi

film, filmler izleyerek, aile ya da arkadaş çevreleri sayesinde tanışmış olmaktadırlar. Ana dil eğitiminde kendi kültürüne has masallara yer verildiği bilinmektedir. Yapılan bu çalışma sonucunda Türkiye'de yabancı dil eğitiminde masalların yeri ve işlevi konusunda ise bazı eksikliklerin olduğu düşüncesiyle masalların önemi vurgulanmıştır. Yabancı dil öğrenmede masalların motivasyon faktörü teşvik edici ve hedef dili anlamlandırmayı kolaylaştırdığı bilinerek; masalların gerek akademik gerek temel değerler eğitimi açısından önemi topluma uyum sağlamada, mantaliteyi anlama ve kişisel gelişime katkı sağlıyor oluşu sebebiyle daha fazla yer verilmesi gerekmektedir. Oysa Türkiye'de yabancı dil dersleri dilbilgisi kitaplar üzerinden işlenerek, anlatılarak ve sınav odaklı yaklaşıma öğrencileri hazırladığından öğrenilen bilgiler içselleştirilmemekte ve bir toplumun düşünce yapısıyla eşleştirilmemektedir. Bu yüzden öğrenilen bilgiler arasında sentez kurulamamakta, kalıcı olması sağlanamamakta ve yabancı dil öğrenenler hedef dil kültüründen bağımsız /habersiz kalmaktadırlar.

İncelenen çalışma sonucuna göre bundan sonraki yapılacak olan çalışmalara öneri niteliğinde; yabancı dil eğitiminde her kademede gerekli olan masal eğitimi, öğrencilerin yeni kelimeler öğrenmesi açısından gerekli olup, duyma becerilerinin gelişmesinde katkı sağlamaktadır. Akademik açıdan yeni bir dil öğrenmeye motivasyon olan masallar derslerde CD Player- akıllı tahtalar, tabletler gibi teknolojiden yararlanılarak, soru cevap, örneklendirme, görsel materyal, kitap, çizgi film, resimli kağıtlar, oyun ve el becerisini geliştirmeye yönelik etkinlik ve oyunlar, video, kısa film, canlandırma-drama, jest mimik öğretiminde fonetik becerilerin geliştirilmesinde kullanılabilinir olunuşu söylenebilir. Bu çeşitli etkinlikler sınıf ortamına taşındığında ve uyarlandığında yabancı dil eğitim kalitesinin seviyesinin yükseleceği, öğrencilerin akademik başarılarının, genel kültür bilgilerinin yükseleceği kuşkusuz öngörülmektedir.

SONUÇ

Yaşadığı sınırlar içerisinde başka dünyalar tanımayanlar en iyi kendilerinin yaşadıklarını ve en iyisine her alanda sahip olduklarını düşünmektedirler. Teknolojinin bugün sağladığı en büyük fayda tek tuşla dünyanın öbür yanında insanların nasıl konuştuğu, davranış şekilleri, düşünce biçimleri, yaşam tarzları, sahip olduğu değerler, toplumun sosyolojik yaşadığı sorunlar, karşılaştıkları problemlere nasıl çözüm buldukları gibi durumları analiz edip haberdar olmamızı sağlamasıdır. Sınırların küresel dünyada ortadan kalkması dünya vatandaşı gibi hissedip düşünebilme, yaşayabilme arzusu, savaşların ve ırkçılığın eskisi kadar sert dayatmaları olmaması, dünyanın milletlerarası yeniliklere, farklılıklara açık hale gelmesi, farklı olana tolerans, hoşgörü duyma, sevgi gibi evrensel duygularla insanların farklı millet ve kültürlerden farklı insanlarla birliktelik kurmaları, evlilik, iş seyahatleri, beyin göçleri, ekonomik sebepler, sanata verilen değerler, kişisel sebepler, tatiller, eğitim olanakları, sağlık turizmi, ticaret, alışveriş, moda, savaşlar, zorunlu göçler, kurumsallaşma firmalar, çalışma hayatları gibi pek çok faktörler insanları yeni dünyaları tanımaya, anlamaya zorlamış ya da teşvik etmiştir. Bireyler gerçek dünyada pek çok iç ve dış faktörlerden yeni bir dil ve kültür öğrenme, farklı ülkeleri ziyaret etme, dünya vatandaşı olup ortak bir dil noktada bulunabilmek için, kişisel ve akademik başarısını sağlayabilmek için yabancı dil öğrenmek durumunda kalmışlardır.

Her birey kendi yöntem ve tekniğini geliştirip, kendi öğrenme stilini keşfedebildiği gibi, ortak noktada okul ve üniversite eğitimlerinde, yabancı dil kursları ve özel derslerde öğretmen ve müfredat eğitiminin belirlemiş olduğu belirli program çerçevesinde belirli bir amacı gerçekleştirmeye yönelik eğitim almaktadırlar. Bu müfredat ve programlar ülkelerin ihtiyaç ve beklentileri, yetiştirmek istedikleri

bireylerin performans ortalamalarına göre ülkelere ve eğitim sistemine göre değişiklik göstermektedir.

Her ülke kendi yönetim ve yürütme politikaları doğrultusunda yabancı dil müfredatını belirlemiş, birinci ve ikinci yabancı dil derslerini etkileşimde bulundukları ülkelerin dili başta olmak üzere seçmişlerdir. Örneğin; İngilizce dünya dili olarak tüm ülkeler tarafından zorunlu öğrenilen 1. yabancı dil olarak sıralamalarda yer alırken; diğer sıralamalarda ticari etkileşimler, üretim-pazarlama rolleri, stratejik tarih, dini gibi ülkeler arası ortaklıklar söz konusu olmuştur. Bu durum Türkiye örneğinde Tanzimat dönemine kadar Fransızca olarak sürmüş Fransız liseleri, Fransızca yazılar, Fransızca isimli işletmeler, Fransız kültürü, dil, yaşam tarzı, giyim konusunda etkisini belli etmiş, Türk edebiyatını da etkisi altına almış düşünce akımlarında kendini göstermişken, savaş sonrası dönem Sanayi İnkılabı sonrasında sanayileşme ve İngiltere'nin gücünü ülkelere göstermesiyle aynı gücü kendi dilini toplumlara empoze ederek kültürüne alıştırma, benimsetmeye çalışmış ülkeler, vatandaşlarını ve dönemin ihtiyaçları doğrultusunda eğitmek zorunda kaldıklarından eğitim ders müfredatlarına, biçimsel ve yaygın eğitim programlarına bu dilleri kapsamı altına almış ve İngiliz dili, kültürüne önem verilmiştir. Bununla birlikte Türkiye 1960'lı yıllarda Almanya'nın doğan açık işçi gücüne ihtiyaç duymasıyla göçler yaşanmış Türk halkı Almanya'yla daha sıkı ilişkiler yaşamış, Almanya'ya gitmiş çalışmış emek vermiş ve dilini öğrenmek zorunda kalmıştır. Bu etkileşimin yanı sıra Türkiye'deki sanayi atılımları iki ülke arasındaki ticari etkileşime hız kazandırmış bununla birlikte Avrupa'nın en çok konuşulan dili olması, Alman teknolojisi, mühendisliği ve ürün kalitesi, Alman disiplini ve eğitimi Türkler tarafından benimsenmiş, sevilmiş ve ilk işçi göçüyle giden Almanya 1. Kuşaklarındaki bireylerin öncelikle amaçları para kazanıp sonraki yıllarda Türkiye'ye geri dönmek olmuş olsa da iki kültür arasında büyük etkileşimler yaşanmış Türkler Almanlarla evlenmiş, orada hayat kurmuş ve kalıcı olarak yaşamayı da seçmişlerdir. Bu dönemden sonra hiçbiri eğitimli olmayan ve köyden çıkıp bir anda kendilerini kent yaşamında farklı dil ve kültür ortasında bulan Türk işçiler adaptasyon konusunda sorunlar yaşamışlar ve yabancı dilin önem ve gerekliliğini hissetmişler ve dil kurslarından destek almaya çalışmışlardır. İşte bu Almancı işçilerin yaşadıkları,

günümüzde yabancı dile verilen önemin artmasıyla artık daha az sorunla çözümlenmiştir.

Okul programlarına eklenen yabancı dil dersleri bireyleri farklı kültüre kapılar açarak tanışmalarını amaçlanmış, düşünce ve yaşam çeşitliliğini öne çıkarılıp, farklılıkların varlığına saygı duyulması sağlanmak istenmiştir. Bu anlamda Türkiye'de yabancı dil öğretimi politikaları dönem dönem güncellenmekle birlikte yapılan çalışmalar arasında ders sayısını arttırmak, ilköğretim düzeyinde erken yaşta yabancı dil eğitimine başlamanın önemli olduğu dilbilimcilerin çeşitli kuram, yöntem ve teknikleri araştırılıp öğrenip, denendikçe değer kazanmış ve uygulanmaya başlanmıştır. Teknolojinin derslerde kullanımı sayesinde yabancı dil dersleri daha aktif ve eğlenceli işlenmeye çalışılmış, öğrenciler farklı ülkelerden mesaj arkadaşlarıyla tanışmış, günlük tutarak, müzik dinleyerek çeviriler yaparak, çizgi film, film izleyerek, etkileşimli oyunlar ve çeşitli oyunlarla derste yabancı dil öğrenmeyi geliştirecek ve farklı becerilerin yazma, dinleme, okuma, konuşma gibi gelişmesinde yararlı olmuştur. Öğrenciler derste aktif rol alıp sıkılmadan, monotonluktan uzak olarak öğrenmişlerdir. Bununla birlikte yapılan bu çalışma sonucunda yabancı dil öğrenmede bir diğer motivasyon faktörü olarak görülen ve öğrencilere hedef dil ve kültürü benimsetecek pek çok yaklaşım, etkinliklerin yapılması sınıf ortamının fiziki koşullarının geliştirilmesine bağlı olarak, sınıf mevcudundaki öğrenci sayısı, müfredat konuları, ders süresi, saatleri, öğretmen yetkinlikleri, materyal gücünün sağlanmasıyla daha da geliştirilebilir. Örneğin; Almanya'daki işçi gücü eksikliği halen sürmekte ve yetkin elemanlara ihtiyaç duyulmaktayken bu anlamda geliştirmeler ve düzenlemeler yapılarak Alman diline olan önemin farkına varılmalı ve ders kitapları güncellenip ülke bilgisi ve kültürde günlük hayatta geçen diyaloglara çeşitli metin türlerine ağırlık verilerek konuşma, çeviri, kültür becerilerine ağırlık verilebilir. Salt dilbilgisi kurallarına bağlı kalınarak hedef kültürü tanımadan iyi analiz etmeden yaşam ve düşünce tarzlarından haberdar olmadan yetkin bir dil öğretimi-öğrenimi gerçekleştirilemez. Öğretmenlerin bu anlamda genel kültür bilgilerine sahip olması öğrettikleri dili hedef ülke, kültür ve dili iyi tanımaları öğrencilerine bu konuda bilgiler verip aydınlatmaları gerekmektedir.

Ülkelerin yaşayış biçimlerinin ve kültürlerinin (Landeskunde, Kulturkunde) öneminin farkına varılmalı ve kültürü oluşturan toplumun içinde oluşmuş sözlü ve yazılı edebi ürünler incelenmeli, analiz edilmeli okunmalı yorumlanmalıdır. Atasözleri, deyimler, örnekler, hayattan kesitler, toplumların problemlere nasıl çözümler buldukları burada hissettirilmektedir. Edebiyat bu anlamda çok değerlidir. Aksi takdirde salt bir gramer anlatılarak kelimelerin 1. anlamlarının kullanımı dışında ikinci anlamda yan ve mecaz anlamda kullanılan anlamları hiçbir zaman anlaşılmayacaktır.

Edebi ürünlerden olan masallar hem dinlenip hem okunabildiğinden ve diğer metin türlerine göre yapısı, uzunluğu, konusu, diyalogları, tekerlemeler, soru cevaplar, fantastik ögeler, heyecan ve merak duygusunu aktif tutan yanıyla hayal dünyasına hitap etmektedirler. Düş gücü ürünleri olmalarıyla masallar bireyleri günlük yaşamın sorun ve sıkıntılarından ulaştıran, ümitsiz durumlar karşısında bireyde inanma gücü sağlayan ve zor durumlarda mücadele eden masal kahramanını örnek göstererek yaşama azimle sımsıkı bağlanmayı sağlamaktadırlar. İyi etik değerlerin öğretilmesinde önemli olan, yanlışı doğruyu ayırt edip insanların gözlerinin önüne sunan, yaşanmış tecrübelerden kişilere ders veren özellikleriyle göz ardı edilmemeli, ana dil ve yabancı dil eğitiminde derslerde kullanılması farklı uyarlamalar ve çeşitli kültürdeki karşılıkları karşılaştırılmalı, dönemi ve kültürü anlamada karşılaşılan yeni kelimeler, kalıplar kadar etkili olduğu unutulmamalıdır.

Özellikle öğrencilerin sevdikleri ve hikayesi halen farklı eserler kitap ve filmlere konu olan gerçek hayatta karşılığı olan Rapunzel masalı bu anlamda çok önemlidir. Masal karakterleri pek çok öğretiyi beraberlerinde sunmaktadır. Masalda işlenen dersler bireylere örnek olacağından bireylerin kişilik gelişimlerini etkileyecek ve sorgulama, doğru kararlar alma becerilerinin gelişmesine katkı sağlayacaktır.

Peki siz Rapunzel'in yerinde olsaydınız yeni sizi yaratma cesaretinde bulunabilir miydiniz, yoksa sonsuza kadar tutsak mı yaşardınız, aşkınızın peşinden gözü kara kararla gider miydiniz?

KAYNAKÇA

Adsoy, Şerefettin. "Necati Öner'e Göre Dil- Düşünce İlişkisi". Şarkiyat 12 / 2 (Nisan 2020): 356-368. https://doi.org/10.26791/sarkiat.689924

Ai-hua, L. (2009). Interkulturelle Vermittlung von Volksmärchen im DaF-Unterricht. Zeitschrift für Interkulturellen Fremdsprachenunterricht

Akalın, R. (2006). *Çeviribilimin Disiplinlerarası Araştırma Yelpazesinde Kültürbilimsel Yükümlülükler / Çeviribilim Disiplinlerarası Araştırma Ölçeğinde Kültürel-Bilimsel Yükümlülükler* (Yüksek Lisans Tezi). Mersin Üniversitesi / Sosyal Bilimler Enstitüsü

Akkaya, S. (2019). Bir Masal Karşılaştırması: Rapunzel ile Mahbub-ı Dilber. Turkish Studies-Language and Literature, 14(4), 1669- 1686. DOI: 10.29228/TurkishStudies.39903

Arıcı, Ali Fuat (2012), Masalın Sesi, Ankara: Pegem Akademi

Aydın, E. & Tunagür, M. (2021). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretim Programı'nın 21. Yüzyıl Becerileri Açısından İncelenmesi. Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi, 16 (32),349-374. DOI:10.35675/befdergi.853046

Baričević, J. (2020). *Verfilmung von Kinderliteratur am Beispiel der Märchen von den Gebrüdern Grimm und der Literaturverfilmungen Walt Disney*. University of Rijeka, Faculty of Humanities and Social Sciences / Sveučilište u Rijeci, Filozofski fakultet. Master Thesis.

Belge, M. (2021). Türkçe Sorunu. Çukurova Üniversitesi, Türkoloji Araştırmaları Merkezi.

Birdal, R. (2022). Çeviri Eğitimi Araştırmaları II Kültür ve Çeviri, Translation Education Research II Culture and Translation (Haldan, A.) *Çeviride Kültürlerarası ve Kültürlerötesi Bağlamda Yeni Bir Uzmanlık Alanı: Kültür Çevirmeni* (ss.93-109). Çanakkale. Holistence Publications.

Cansız, U. & Seymen, A. (2022). Masal Çevirisi ve Eşdeğerlik; Grimm Kardeşler'in Külkedisi Masalı ile Türkçe Çevirilerinin Karşılaştırmalı İncelemesi. Maarif Mektepleri Uluslararası Sosyal ve Beşerî Bilimler Dergisi, 5(1), 1-24.

Çelik. N. & Başutku. S. (2018). (CEFR) Diller için Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi Yeni Açıklamalar Metninde Okuma Becerisine Yönelik İncelemeler. *Tömer,* Sayı: 1- (2020), 91-118. Aydın.

Çetiner, O. & Haldan, A. (2020). Kalıplaşmış İfadelerin Görsellerle Anlatılması Üzerine Bir Uygulama Örneği. Disiplinlerarası Eğitim Araştırmaları Dergisi, 4 (8), 253-264.

Çıplak, Y. D. D. N. (2008) ‘‘Teknoloji Çağında Kültürel Miras Olan Masalların Korunması’’. Türklük Bilimi Araştırmaları. 39-50

Çiftpınar, B. (2016). ‘‘Yabancı Dil Öğreniminde Motivasyon’’. *Kültür Evreni Dergisi,* Sayı: 3 (2011), 173-189. Ankara.

Çobanoğlu, Ö. (2021). Tarihte ve Günümüzde Masal Kavramı ve Türk Masal Geleneği Üzerine Tespitler. *Çaydanlık Dergisi Eğitim ve Kültür Dergisi. 6. Sayı, 8-11.*

Dede, A. (2017). Hadi Masal Anlatalım. İstanbul: Taze Kitap.

Dilidüzgün, S. Çağdaş Çocuk Yazını, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul, 1996

Elkılıç, G. & Akça, C. (2008). Attitudes of the Students Studying at Kafkas University Private Primary EFL Classroom towards Storytelling and Motivation. Journal of Language and Linguistic Studies, 4 (1), 0-27.

Er, S. S. (2011). *“Anadolu Liselerine Devam Eden Öğrencilerin Yabancı Dil Başarılarında Yabancı Dile Yönelik Kaygı ve İnançlarının Etkisinin İncelenmesi”.* (Doktora Tezi). Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.

Esmer, Seyhan Kübra (2007), Cumhuriyet Dönemi’nin İlk Yıllarında (1923- 1928) Yayımlanan Çocuk Dergilerindeki Tahkiyeli Metinlerin Çocuklara Değer Aktarımı Açısından Değerlendirilmesi, Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi

Fisher, Jerilyn, Ellen S. Silber. 2000. “Good and Bad Beyond Belief Teaching Gender Lessons Through FairyTales and Feminist Theory” Women's Studies Quarterly. c. 28. s. 3: 121-136.

Genç, Hanife Nâlân (2016), “Kırmızı Başlıklı Kız Masalının Fransızca ve Türkçe Baskıları Üzerine Bir İnceleme”, Dtcf Dergisi, C. 56, S. 1, 163-176.

Göçerler, H. & Asutay, H. (2016). Yazınsal Bir Ürün Olarak Sesli Kitapların Okuma Derslerindeki Etkililiği ve Kullanılabilirliği. Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 18(2), 151- 167.

Güney, Eflâtun Cem (1971), Folklor ve Halk Edebiyatı, İstanbul: Millî Eğitim Basımevi.

Humboldt, Wilhelm von (1988). On Language. (Translated by Peter Heath). Cambridge: Cambridge University Press

İşnas, Seher (2011), Masal Türünün Çocuktaki Kavram Gelişimine Etkisi Üzerine Bir Araştırma (Cahit Zarifoğlu Örneği), Afyonkarahisar: Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı Türkçe Öğretmenliği Programı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Karakuş, N. & Deniz, B. (2019). Türk ve Alman Masallarında Yer Alan İletilerin Kişisel Gelişime Katkı Sağlayıcılık Yönünden Karşılaştırılması. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi,* 8(3), 1666-1686.

Karatay, H. (2007). Dil Edinimi ve Değer Öğretimi Sürecinde Masalın Önemi ve İşlevi. Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, 5 (3), 463-477.

Karayazı, N. (2017). Cumhuriyet Dönemi Çeviri Çocuk Masallarında Kültürel Değişim (Eski Harfli Çocuk Yıldızı Dergisi Örneği). İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi, 6 (5), 3326-3397.

Korkmazer, G. & Yaprak, İ. H. (2015). Almanca Dilbilgisi Öğretiminde Kullanılan Doğrudan ve Dolaylı Anlatma Yöntemlerinin Analizi. International Journal of Language Academy

Kuzu, Türkan (2002), "Masalın Değişmez Yasaları: İşlevsel Birimler", Anadolu Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi, C. 1, S. 3, 219-229

Lothar Bluhm (2022). *Fairy Tales as Literature of Literatur: The ''Kinder und Hausmärchen'' by the Brothers Grimm* Campus Landau, Universitaet Koblenz Landau in der Pflaz, Germany

Memiş M, Erdem M (2013). Yabancı Dil Öğretiminde Kullanılan Yöntemler Kullanım Özellikleri ve Eleştiriler. Turkish Studies (Elektronik), 8 (9a), 297- 318.

Memiş, M. R. (2016). Yabancı Dil Öğretiminde Eğitim Ortamı ve Kültür Aktarımı. *Turkish Studies,* 11(9), 605-616.

Neydim, N. (2004). Çocuk Edebiyatının Ölüm Fermanı: Meb'den 100 Kitaplık Zorunlu Okuma. Cumhuriyet Kitap, 2004-1 (744, 2004) ss.12-13

Özdin, A. (2020). *Türk Masallarının Yabancılara Türkçe Öğretiminde Okuma Metni Olarak Uyarlanması.* (Yüksek Lisans Tezi). Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Propp, Vladimir Jakovlevitch (1987), Masalların Yapısı ve İncelenmesi, Çev. Hüseyin Gümüş, Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı

Remmert, Dr. M. (2021). T.C. Milli Eğitim Bakanlığı Konferans Programı Türkiye'de Yabancı Dil Eğitimi ve Avrupa'daki Uygulamalar: Gelişmeler ve Öneriler Konferansı/ Bildiri Kitabı Türkçe ve Dil Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Merkezi (TDE-ARGEM) ANKARA, Kasım 2021 1. Gün: 28/06/2021 Özel Oturum: Avrupa Konseyinin Dil Eğitim Politikaları 14.00-14.15 Dr. Michael REMMERT, Eğitim Politikaları Birimi, Avrupa Konseyi Avrupa Konseyinin Dil Eğitimi Politikası Alanındaki Çalışmaları

Saim Sakaoğlu, *Gümüşhane Masalları- Metin Toplama ve Tahlil*, Sevinç Matbaası, Ankara 1973, s. 5.

Sarı, Ü. (2006). Kitle Kültürü ve Popüler Kültür Bağlamında, Kitle İletişim Araçlarının Kitle Kültürüne Etkileri: Örnek Olarak Popstar Türkiye Yarışması. (Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

Sezer, Serap (2005), Masal Çevirilerinde Karşılaşılan Sorunlar: Türkçe'de Andersen Masalları, Muğla: Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Mütercim-Tercümanlık Anabilim Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi

Şad, S.N. (2011). *İlköğretim Birinci Kademe İngilizce Öğretim Programının Çocuklara Yabancı Dil Öğretiminin Duyuşsal Hedeflerini Gerçekleştirme Düzeyi.* (Doktora Tezi). İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Şimşek, F. (2016). Türkiye'nin Medenileşme Sürecinde Çevirinin Rolü. (Doktora Tezi). Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Şirin, Hzl. M. (2000). 99 Soruda Çocuk Edebiyatı, İstanbul: Çocuk Vakfı Yayınları

Tatan, O.Ö. (2018). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Ders Kitaplarında Kültür Aktarımı: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti Örneği (A1-A2 Düzeyi) (Yüksek Lisans Tezi). Gaziosmanpaşa Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Temizyürek, Fahri, Vargelen Hatice (2016), "Türkçe Öğretmeni Adaylarının Masal Farkındalığı ve Bu Farkındalığın Kültürel Değerlerin Aktarılmasındaki Önemi", Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi Journal Of Research İn Education And Teaching, Aralık 2016, C. 5, Özel Sayı, 60-70

Toprak, M. (2015). ''Pencere Kenarındaki Çocuk: Rapunzel''. *Skolastik Fantazya*, Ayrıntı Yayınları, 2015

Topuz, Ç. (2016). "Küreselleşmenin Ulus-Devlete Etkileri", Ardahan Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 2/3, s.13-16

Türkben, T. (2018). Ana Dili Eğitimi ve Öğretimi Sürecinde Masalların Çocuk Gelişimine Katkılarına İlişkin Öğretmen Görüşlerinin İncelenmesi. Turkish Studies Educational Sciences Volume 13/19, Summer 2018, p. 1821-1841 DOI Number: http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.14130 ISSN: 1308-2140, ANKARA-TURKEY Research Article / Araştırma Makalesi

Ünalan, Ş. (2012). *Dil ve Kültür El Kitabı*. (ESKİYENİYAYINLARI). (2012)

Yıldırım, A. (2014). Ziya Gökalp'te Toplumsal Değişme: ''KÜLTÜR-UYGARLIK TEZİ''. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 5(9), 1-20

Yılmaz, A. (2012). Çocuk Eğitiminde Masalın Yeri (Binbir Gece Masalları Örneği). Süleyman Demirel Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi, 2012 (25), 299-306.

Yücel, İ. ve arkadaşları (2022). *MEB 9. Sınıf Türk Dili Edebiyatı Ders Kitabı.* (Öğün Yayınları).

Yücel, M. (2017). Erken Yaşta Yabancı Dil Öğretiminde Yaklaşımlar ve Yönelimler. Turkish Studies (Elektronik), 12(6), 673 – 686.

Çevrimiçi Kaynaklar

Çeviri Gazetesi, 2018, http://www.cevirigazetesi.org/grimm-kardesler-masal-kulturunu-nasil-korudu/ Erişim Tarihi: (11.07.2022)

Frwiki.wiki, Rapunzel, https://tr.frwiki.wiki/wiki/Raiponce_en_%C3%A9pi Erişim Tarihi: (18.07.2022)

Frwiki.wiki, Rapunzel, https://tr.frwiki.wiki/wiki/Raiponce_%28conte%29 Erişim Tarihi: (18.07.2022)

Masaloku, Rapunzel, https://masaloku.com.tr/rapunzel/ Erişim Tarihi: (08.08.2022)

Necdet Neydim (Yrd. Doç. Dr.), Çeviri Çocuk Edebiyatı ve Çocuk Edebiyatı Çevirisi Üzerine Haziran 1, 2006, https://ceviribilim.com/2006/06/01/ceviri-cocuk-edebiyati-ve-cocuk-edebiyati-cevirisi-uzerine/ Erişim Tarihi: (14.05.2023)

Oggito, Grimm Masallarının Karanlık Yüzü, https://oggito.com/icerikler/grimm-masallarinin-karanlik-yuzu/61927 Erişim Tarihi: (18.07.2022)

Ramazanova. K. (2015), Elvira Ivanova: *Рапунцель – это сорт самого раннего салата*

Ekaterina Koroleva'nın Masal Tiyatrosu https://web.archive.org/web/20151127021222/http://www.skaz.tv/content/c33-page1.html# Erişim Tarihi: (29.03.2023)

Serap Ilgın, Çocukken Hatırladığımızdan Çok Daha Karanlık Olan 10 Masal, Listelist, https://listelist.com/korkutucu-masallar/ Erişim Tarihi: (1.07.2022)

Sooperbooks, Rapunzel, https://sooperbooks.com/story/rapunzel-story/ Erişim Tarihi: (19.07.2022)

Stringfixer, https://stringfixer.com/tr/Rapunzel Erişim Tarihi: (12.07.2022)

Stockinger, Andrea. (2006). Rapunzel (Unterrichstmaterial). https://vs-material.wegerer.at/deutsch/pdf_d/lesen/weiterlesen/maerchen/Rapunzel_Fragen.pdf Erişim Tarihi: (12.07.2022)

Tersninja.com. Karmakarışık Tangled Prenses Rapunzel ile Yakışıklı Prens'in Aşkı https://www.tersninja.com/tangled-prenses-rapunzel-ile-yakisikli-hirsizin-aski/?doing_wp_cron=1665316945.5868000984191894531250 Erişim Tarihi: (16.07.2022)

Tunahan Ertan, Rapunzel Kulesi Gerçekten Var Mı? Kral Alfred Rapunzel Kulesi Nerede? Ertan Haber, https://ertanhaber.com/rapunzel-kulesi-gercekten-var-mi-kral-alfred-rapunzel-kulesi-nerede/ Erişim Tarihi: (08.08. 2022)

Türk Dili ve Edebiyatı, Çocuk Edebiyatı ve Metin Türleri (Masal) https://www.turkedebiyati.org/cocuk-edebiyati-metin-turleri.html Erişim Tarihi: (15.06.2022)

Wikicsu.ru., Caldecott Medal, https://en.wikipedia.org/wiki/Caldecott_Medal Erişim Tarihi: (18.07.2022)

Wikicsu.ru., Tere Cress, https://tr.wikicsu.ru/wiki/Cress_(novel) Erişim Tarihi: (18.07.2022)

Wikicsu.ru., Rapunzel, https://tr.wikicsu.ru/wiki/Rapunzel Erişim Tarihi: (19.07.2022)

Wikipedia, Rapunzel, Petrosinella, https://en.wikipedia.org/wiki/Petrosinella Erişim Tarihi: (11.07.2022)

Wikipedia, Persinette, https://en.wikipedia.org/wiki/Persinette Erişim Tarihi: (18.07.2022)

Wikipedia. Rapunzel, https://tr.wikicsu.ru/wiki/Rapunzel Erişim Tarihi: (18.07.2022)

Wikipedia, Rapunzel, https://tr.frwiki.wiki/wiki/Raiponce_%28conte%29 Erişim Tarihi: (18.07.2022)

Wikipedia, The Brothers Grimm Film, https://en.wikipedia.org/wiki/The_Brothers_Grimm_(film Erişim Tarihi: (20.07.2022)

Wikipedia, Рапунцель, https://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%A0%D0%B0%D0%BF%D1%83%D0%BD%D1%86%D0%B5%D0%BB%D1%8C#cite_note-7 Erişim Tarihi: (29.03.2023)

Zelinsky. Paul O. *(Rapunzel 1st Edition 1997).* https://www.nocloo.com/rapunzel-paul-o-zelinsky-1997-1st-edition/ Erişim Tarihi: (12.11.2022)

GÖRSEL KAYNAKÇA

Amazon.de Persinette, the Maiden in the Tower: The French 'Rapunzel' Fairytale, Erişim Tarihi: 17.07.2022 https://www.amazon.de/-/en/Charlotte-Rose-Caumont-Force/dp/B08HTDW1WP

Eduki. (*Märchen- Rapunzel Arbeitsbl*att, 2023). Erişim Tarihi: 1.02.2023 *https://eduki.com/de/material/737858/tolles-sorglospaket-marchen-rapunzel-fur-die-sekundarstufe-1*

DDR, 15. *Rapunzel (Pul, 1978)*. Canstockphoto. Erişim Tarihi: 12.10.2022. https://www.canstockphoto.com/germany-1978-shows-scene-from-fairy-11263812.html

Explorepotsdam, *(Flatow Tower, 2018)*. Instagram. Erişim Tarihi: 12.10.2022. https://www.instagram.com/p/BekfLaUgEKL/

Galli-Wiesbaden. (*Rapunzel Theather, 2023).* Erişim Tarihi:1.02.2023 https://galli-wiesbaden.de/portfolio-item/rapunzel/

Goethe-Institut. (*Unterrichtsideen zum Thema Märchenwelten, 2012).* Erişim Tarihi: 1.02.2023 https://www.goethe.de/lrn/prj/mlg/lrn/pro/maerchen/didaktisierung_maerchenwelten/Unterrichtsentwurf_Der_Held_im_Maerchen.pdf

Google Görseller. (*Barbie Bebek Rapunzel,* 2022). Erişim Tarihi: 12.10.2022 https://www.google.com/search?q=rapunzel+oyuncak+&tbm=isch&ved=2ahUKEwjttO-lzfn7AhUk5rsIHYIpAH4Q2-cCegQIABAA&oq=rapunzel+oyuncak+&gs_lcp=CgNpbWcQAzIFCAAQgAQyBAgAEB4yBggAEAUQHjIGCAAQCBAeMgYIABAIEB4yBggAEAgQHjIGCAAQCBAeMgcIABCABBAYMgcIABCABBAYOgQIIxAnOggIABCABBCxA1DbBliMHGCCIGgAcAB4AIABdIgBxAySAQQ1LjExmAEAoAEBqgELZ3dzLXdpei1pbWfAAQE&sclient=img&ei=0QOaY60IpMzv9Q-C04DwBw&bih=625&biw=1349&hl=tr#imgrc=FPGCdtttxFiIsM

Google Görseller. (*Rapunzel Çizgi filmi,* 2022). Erişim Tarihi: 12.10.2022 https://www.google.com/search?q=rapunzel+%C3%A7izgi+filmi&sxsrf=ALiCzsblDPfcPIOYOGPLIJv6cyZmWEGxwg:1671037607946&source=lnms&tbm=isch&sa=X&ved=2ahUKEwj3m5yYzPn7AhW1cPEDHWyvCPMQ_AUoAnoECAIQBA&biw=1366&bih=625&dpr=1#imgrc=NYQDLMZ3IprTRM

Google Görseller. (*Rapunzel Doğum günü Pastası,* 2022). Erişim Tarihi: 12.10.2022 https://www.google.com/search?q=rapunzelin+do%C4%9Fum+g%C3%BCn%C3%BC+pastas%C4%B1+&tbm=isch&ved=2ahUKEwj8wpihz_n7AhWRxqQKHaiVDu0Q2-cCegQIABAA&oq=rapunzelin+do%C4%9Fum+g%C3%BCn%C3%BC+pastas%C4%B1+&gs_lcp=CgNpbWcQAzoECCMQJzoICAAQgAQQsQM6BQgAEIAEUOYLWOsuYLQyaABwAHgAgAGtAYgBsRSSAQQzLjIxmAEAoAEBqgELZ3dzLXdpei1pbWfAAQE&sclient=img&ei=4AWaY_zSA5GNkwWoq7roDg&bih=625&biw=1349&hl=tr#imgrc=OUATeH7y-revfM

Google Görseller. (*Rapunzel Kırtasiye Malzemeleri,* 2022). Erişim Tarihi: 12.10.2022 https://www.google.com/search?q=rapunzel+k%C4%B1rtasiye+malzemeleri&tbm=isch&ved=2ahUKEwjaifTAzfn7AhUY5rsIHcmrArgQ2-cCegQIABAA&oq=rapunzel+k%C4%B1rtasiye+ma&gs_lcp=CgNpbWcQARgAMgQIIxAnOgUIABCABDoGCAAQBRAeOgYIABAIEB46BwgAEIAEEBg6CAgAEIAEELEDOgQIABBDUABY9Bpg5CVoAHAAeAGAAdUBiAGLEZIBBjYuMTIuMZgBAKABAaoBC2d3cy13aXotaW1nwAEB&sclient=img&ei=CQSaY5rhKpjM7_UPydeKwAs&bih=625&biw=1349&hl=tr#imgrc=kWINIpM788_9tM

Google Görseller. (*Rapunzel Masal Kitabı, 2023).* Erişim Tarihi: 1.02.2023 https://www.google.com/search?q=rapunzel+masal%C4%B1+hikaye+kitab%C4%B1+&tbm=isch&ved=2ahUKEwiZhobV-_P8AhUX2rsIHSmOCf0Q2-cCegQIABAA&oq=rapunzel+masal%C4%B1+hikaye+kitab%C4%B1+&gs_lcp=CgNpbWcQAzoFCAAQgAQ6BAgjECc6BAgAEB46BggAEAgQHjoICAAQgAQQsQM6BggAEAUQHjoHCAAQgAQQGFD4BViCLWDGMGgAcAB4AIABpgGIAYgXkgEFMTcuMTGYAQCgAQGqAQtnd3Mtd2l6LWltZ8ABAQ&sclient=img&ei=ACvaY5mGA5e07_UPqZym6A8&bih=625&biw=1366#imgrc=7rF8Skp-7XQ08M

Google Görseller. (*Rapunzel Tiyatro- Drama,* 2022). Erişim Tarihi: 12.10.2022 https://www.google.com/search?q=rapunzel+tiyatro&tbm=isch&hl=tr&chips=q:rapunzel+tiyatro,online_chips:tiyatro+oyunu:t5nJfKmBrFU%3D,online_chips:atl%C4%B1+prensi:WdG5uDlwuyQ%3D&sa=X&ved=2ahUKEwje4IGNzfn7AhWFnf0HHbFeD68Q4lYoAHoECAEQKQ&biw=1349&bih=625

Google Görseller. (*Rapunzel Yapboz Oyunu*, 2023). Erişim Tarihi: 1.02.2023 https://www.google.com/search?q=rapunzel+yapboz&sxsrf=AJOqlzVwYW3hVEB1z2JxPZmT2Tj3mugBWA:1675242237909&source=lnms&tbm=isch&sa=X&ved=2ahUKEwjKhoPU-_P8AhWkR_EDHXPrACgQ_AUoAnoECAEQBA&biw=1366&bih=625&dpr=1

Gruelle, Johnny. *Rapunzel* (Illustration, 1922). Wikimediacommons. Erişim Tarihi: 12.10.2022. https://commons.wikimedia.org/wiki/Johnny_Gruelle#/media/File:Johnny_Gruelle_illustration_-_Rapunzel_-_Project_Gutenberg_etext_11027.jpg

Gzt.com. *(Kral Alfred Kulesi, 2021)*. Erişim Tarihi: 12.10.2022. https://www.gzt.com/foto-galeri/gztmzt/ingilteredeki-kral-alfred-kulesi--2024842/1

Hey, Paul. *Rapunzel* (Çizimi, 1910's). Stringfixer.com. Erişim Tarihi: 12.10.2022. https://stringfixer.com/tr/Rapunzel

Körner, Kay. *(Heykel, 2006)*. Ru.wikipedia.org. Erişim Tarihi: 12.10.2022. https://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%A0%D0%B0%D0%BF%D1%83%D0%BD%D1%86%D0%B5%D0%BB%D1%8C#/media/%D0%A4%D0%B0%D0%B9%D0%BB:Dresden_Altmarkt_14.jpg

Özden, Yılmaz. (Cochem Kalesi,?). Seturday.com. Erişim Tarihi: 12.10.2022. https://www.seturday.com/trend-seyahat-rotalari/rapunzelin-sehri-cochem

Postmodern Retellings 101: Anne Sexton's Rapunzel. (Tez Kapak Resimleri). Erişim Tarihi: 20.08.2022 https://www.byarcadia.org/post/postmodern-retellings-101-anne-sexton-s-rapunzel

Reelrundown. *Disney Tangled, 2022).* Erişim Tarihi: 12.10.2022. https://reelrundown.com/animation/Hidden-Disney-Images

Rumpelstilz.li. (*Rapunzel Geschichte und Arbeitsblätter, 2023).* Erişim Tarihi:1.02.2023 https://www.rumpelstilz.li/elearning/18173-s-2-3kl-rapunzel/18173-s-2-3kl-rapunzel.pdf

3.Condrad, *(Rapunzelturm (Trendelburg, (? -1300's)*. Burghotel Trendelburg.com Erişim Tarihi: 12.10.2022. https://www.burg-hotel-trendelburg.com/en/the_castle/history/

360tr.com. *(Eskişehir Masal Şatosu- Rapunzel, 2018)*. Erişim Tarihi: 12.10.2022. https://www.360tr.com/eskisehir-masal-satosu-rapunzel-panorama-sanal-tur_bd09deafd4_tr.html

Yumpu.com. (Rapunzel Song, 2022). Erişim Tarihi: 12.10.2022 https://www.yumpu.com/en/document/view/7183489/rapunzel-script-and-song-lyrics-dotdismus

31

[31] *Postmodern Retellings 101: Anne Sexton's Rapunzel*. (Tez Kapak Resimleri). https://www.byarcadia.org/post/postmodern-retellings-101-anne-sexton-s-rapunzel